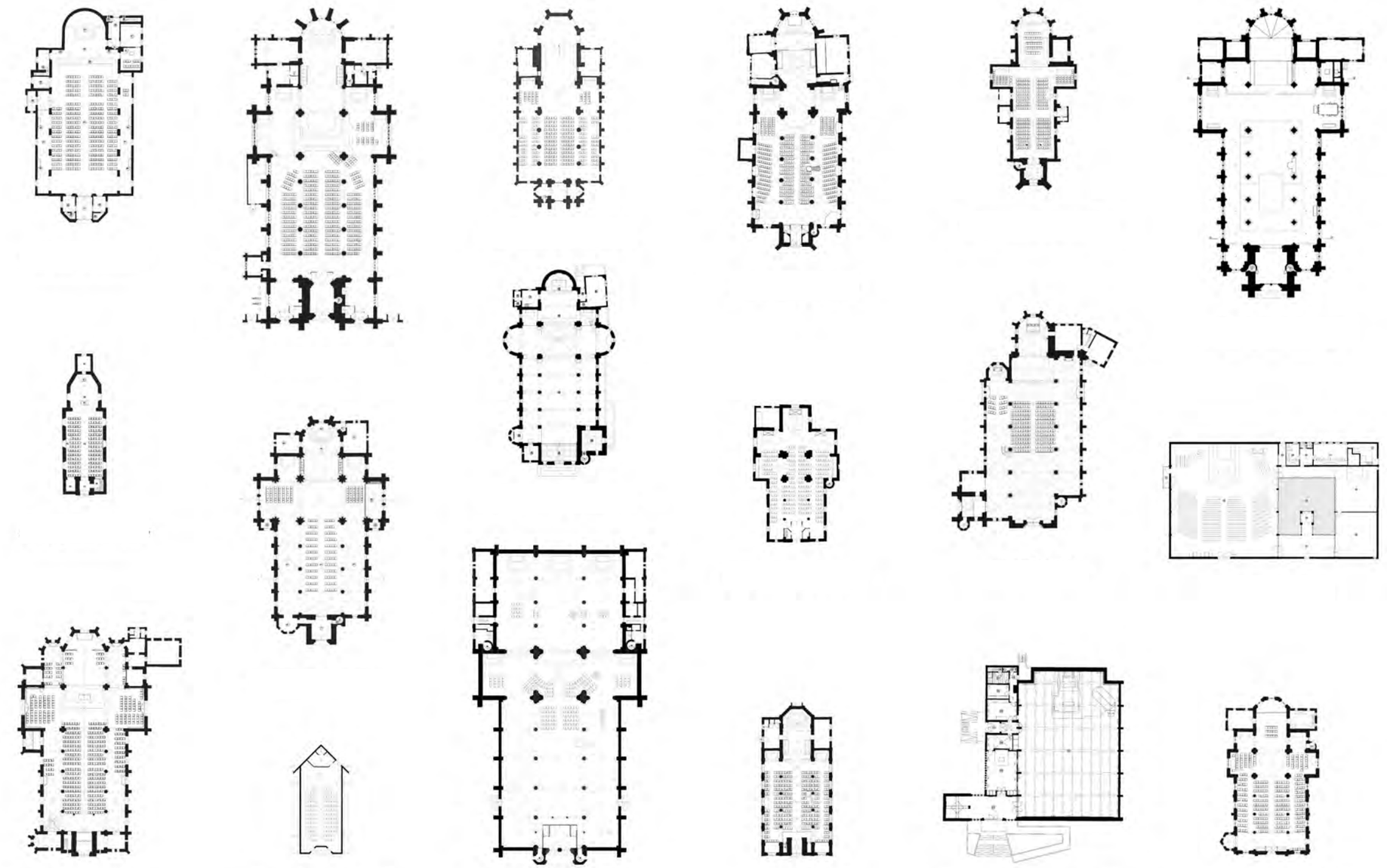

SmallTalk 36 Herbestemming Kerken

TV Trace UHasselt / Architecten Broekx-Schiepers / Architect Saidja Heynickx / UR Architecten

Methodologie = **empathische**, zachte benadering ‘van binnenuit’.

Verder bouwend op de **traditie** en de rijke geschiedenis van kerkenbouw.

Aandacht voor **materiële én immateriële waarden**, in dialoog met alle betrokkenen (AOE en gebruikers).

Onderzoekende/zoekende houding = academische werkwijze in wisselwerking of dialoog met het ‘**metier**’ van het ontwerp en de creatie, (artikels, design studio, … en schetsen, schilderijen, postkaarten, …).

Deze houding vormt ook een fundament voor het onderzoek van **TRACE** als onderzoeksgroep aan de UHasselt.

CULTUUR +MICE +STILLE RUIMTE

scenario 3/

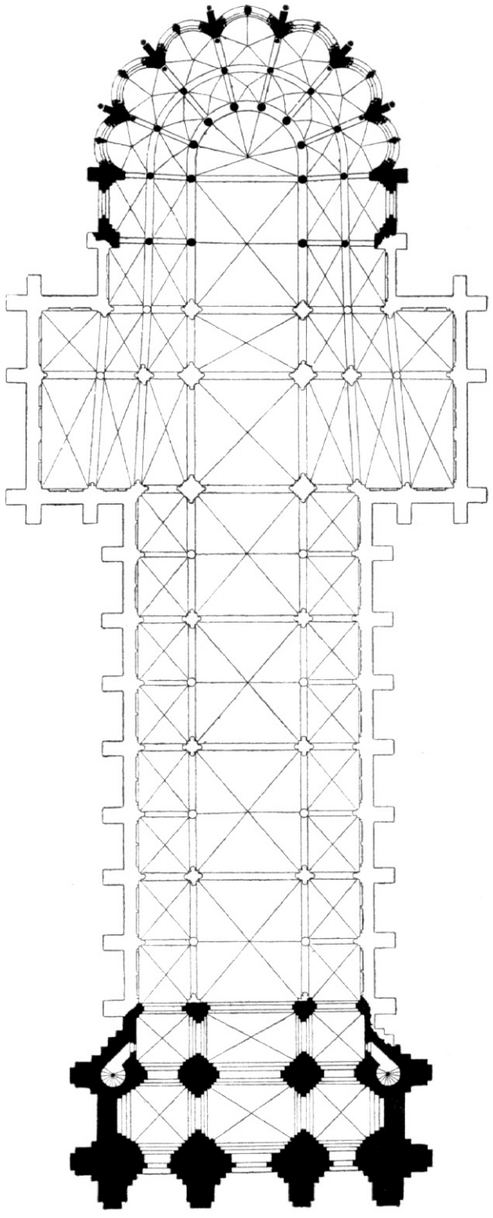

REFERENTIEBEELD - AFSLUITING STILLE RUIMTE

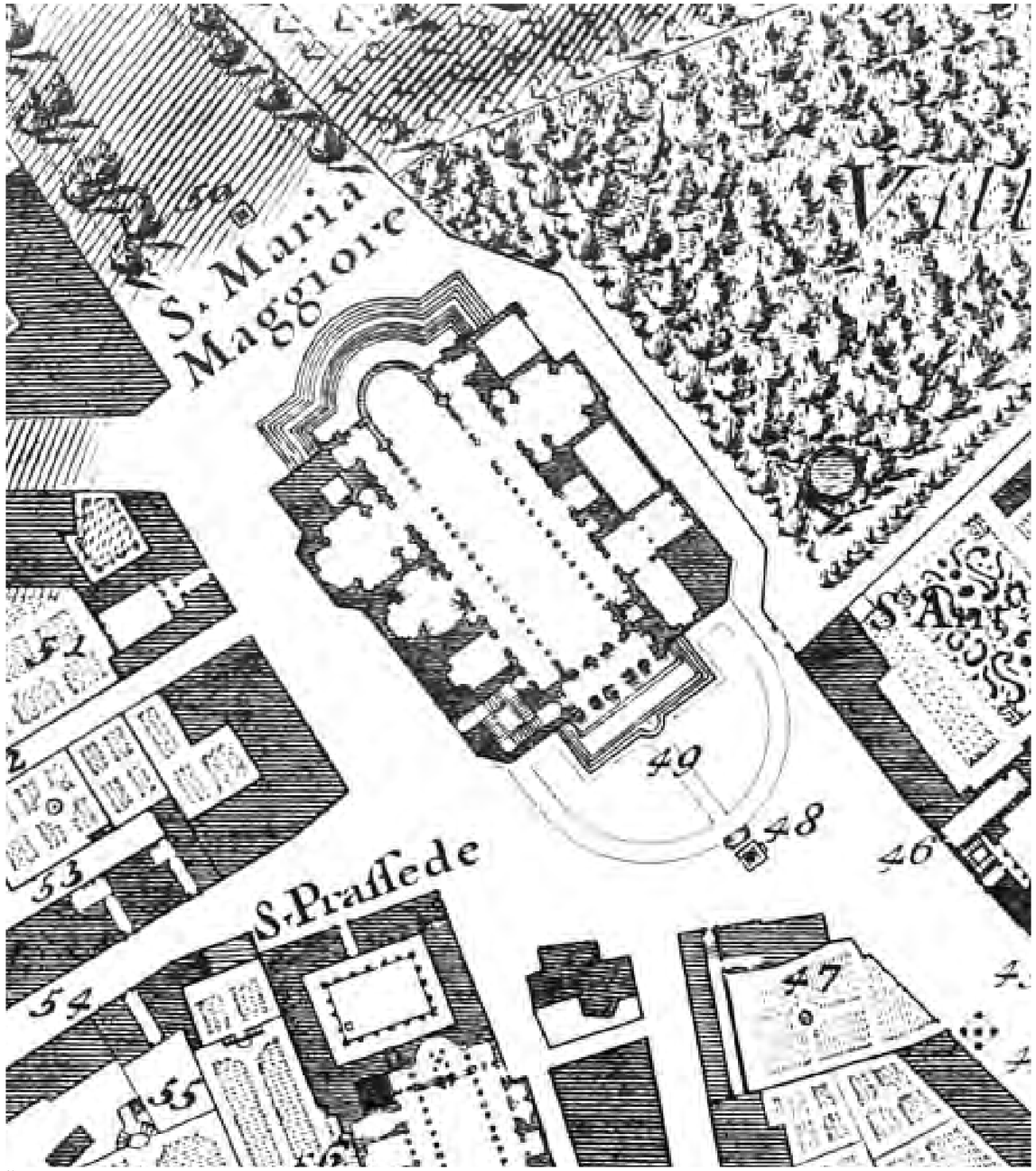
Interieur Laurenskerk Rotterdam, Daniel de Blieck (1610-1673), via www.kerkenindelaurens.nl, geraadpleegd op 27.09.2016

2. KERKCAFÉ

Scenario 4b: Droomscenario - Café als 'halo'

01

02

HISTORISCHE REFERENTIES

(01) Saint-Denis, Parijs: toevoeging deambulatorium aan koor (abt Suger, 12de eeuw) (02) Santa Maria Maggiore, Rome: koorgevel met trappenpartij maakt stedelijke ruimte (17de eeuw)

KERK

Onze-Lieve-Vrouw Kerk Kortenberg

Opdeling van de kerk /
referentiebeeld koorafsluiting

Cornelis de Man, Interieur Laurenskerk, Rotterdam
(1664-1666)

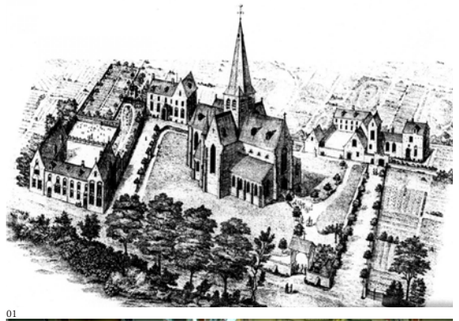
Kerk - plein - bijgebouw/

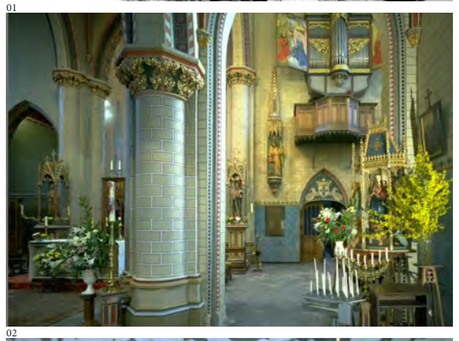
De Vismarkt te Haarlem gezien in de richting van het Stadhuis. Gerrit Adriaensz Berckheyde, 1692

PROGRAMMA

1 Opgave neogotiek

01

02

03

04

REFERENTIE
- stilistische overeenkomsten
- polychroom interieur versus sober exterieur
- typologie kerk
- gesamtkunstwerk
- stedenbouwkundige nederzetting
- zelfde opdrachtgevers

REFERENTIES
1867

(01, 02, 03, 04) Jean-Baptiste de Béthune, Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte en Heilige Philippus, Vivenkapelle

PROGRAMMA

1 Opgave neogotiek

NEOGOTIEK EN SOCIAAL BEWUSTZIJN
- ideologische agenda
- middeleeuwse model samenleving
  tegenover 19e eeuwse industriële stad
- ambachten tegenover massaproductie
- sociale rol van architectuur
- moralistisch
- kerk en religie centraal

01

02

REFERENTIES
1836

(01 & 02) Augustus Welby Pugin, Contrasts

KERK

als overdekt columbarium/

01

02

03

04

Referentie, materialisering in hout

(01)

Antonello da Massina, Hieronymus in de studio, 1460-75

(02)

houten kerkinterieur Sint-Odulphuskerk Assendelft door P. Saenredam, 1649

(03, 04)

Eiken interieur herdenkingspaviljoen Duitse begraafplaats Langemark

i.
PUBLIEK INTERIEUR

ii.
DORPSKERNVERSTERKING

iii.
EEN NIEUWE SCHIL ALS ONTHAAL

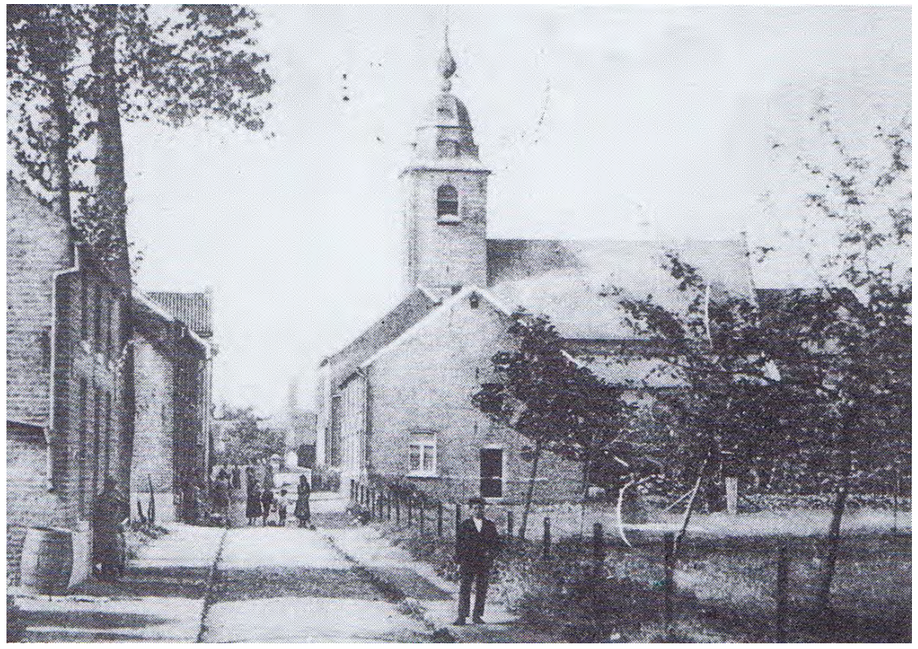
iv.
HYBRIDE FUNCTIONALITEIT

v.
STADSONTWIKKELING

vi.
SPIRITUELE RE-ACTIVERING

i.
PUBLIEK INTERIEUR

Een nieuwe, publieke functie voor een kerk biedt een uitzonderlijke kans op een nieuw publiek interieur, gedragen door de inwoners (waar dit voor een nieuwbouw niet zo vanzelfsprekend is).

ONZE-LIEVE-VROUW KERK KORTENBERG

Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek n.a.l.v. de transformatie van de Onze-Lieve-Vrouw Kerk voor nevenbestemming

In opdracht van:
GEMEENTEBESTUUR KORTENBERG

Projectbegeleiding:
PROJECTBUREAU HERBESTEMMING KERKEN

Ontwerpbureau:
TRACE tv
Tijdelijke vereniging van de onderzoeksgroep ArcK van de Faculteit Architectuur en Kunst (ARK) Universiteit Hasselt / Architecten Broekx-Schiepers / Architect Saidja Heynickx / UR architects

Eindrapport
08 maart 2017

KERK

Onze-Lieve-Vrouw Kerk Kortenberg

ONZE-LIEVE-VROUW KERK

KERK

Onze-Lieve-Vrouw Kerk Kortenberg

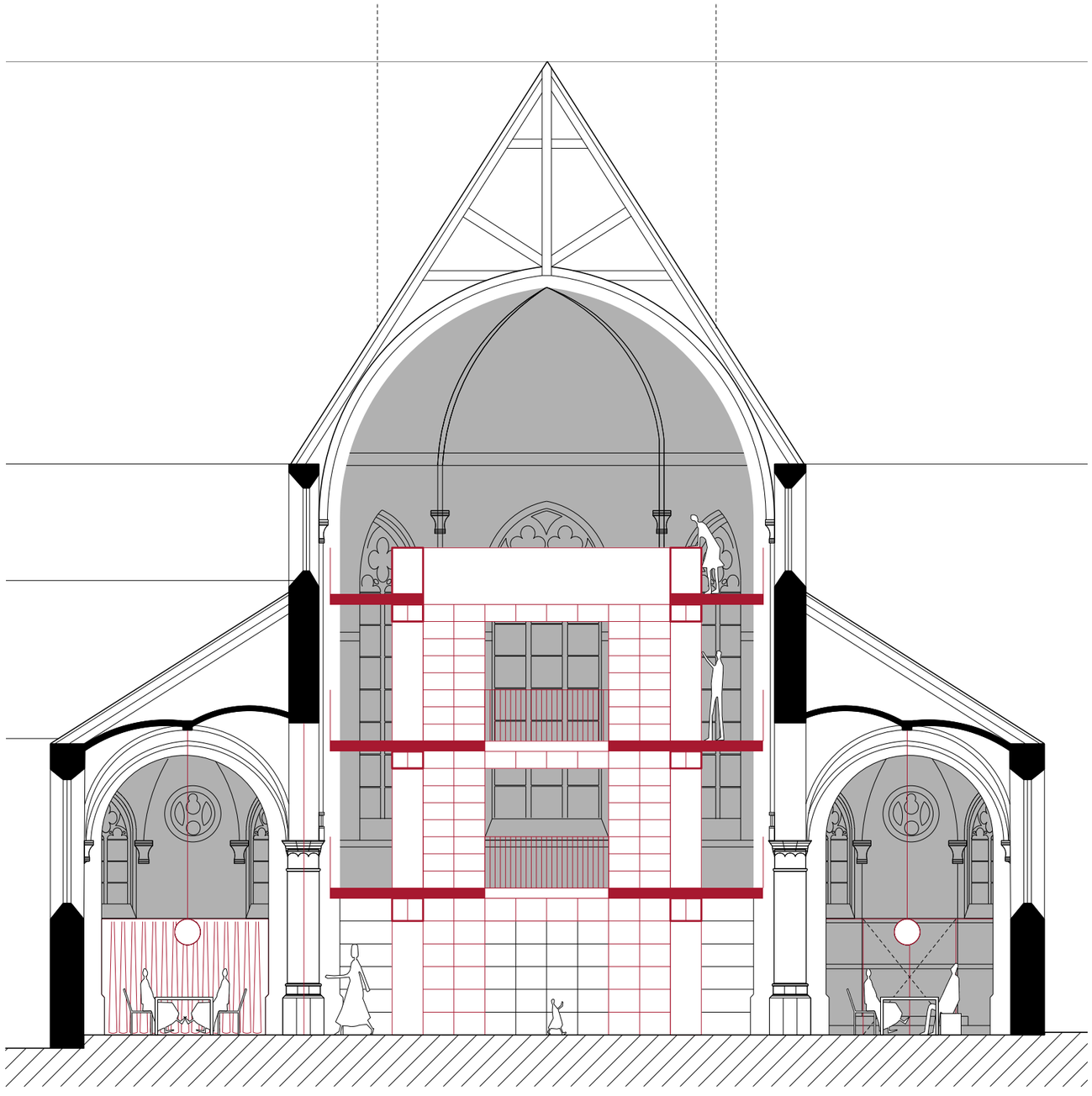
Opdeling van de kerk /
referentiebeeld koorafsluiting

Cornelis de Man, Interieur Laurenskerk, Rotterdam
(1664-1666)

+BIB

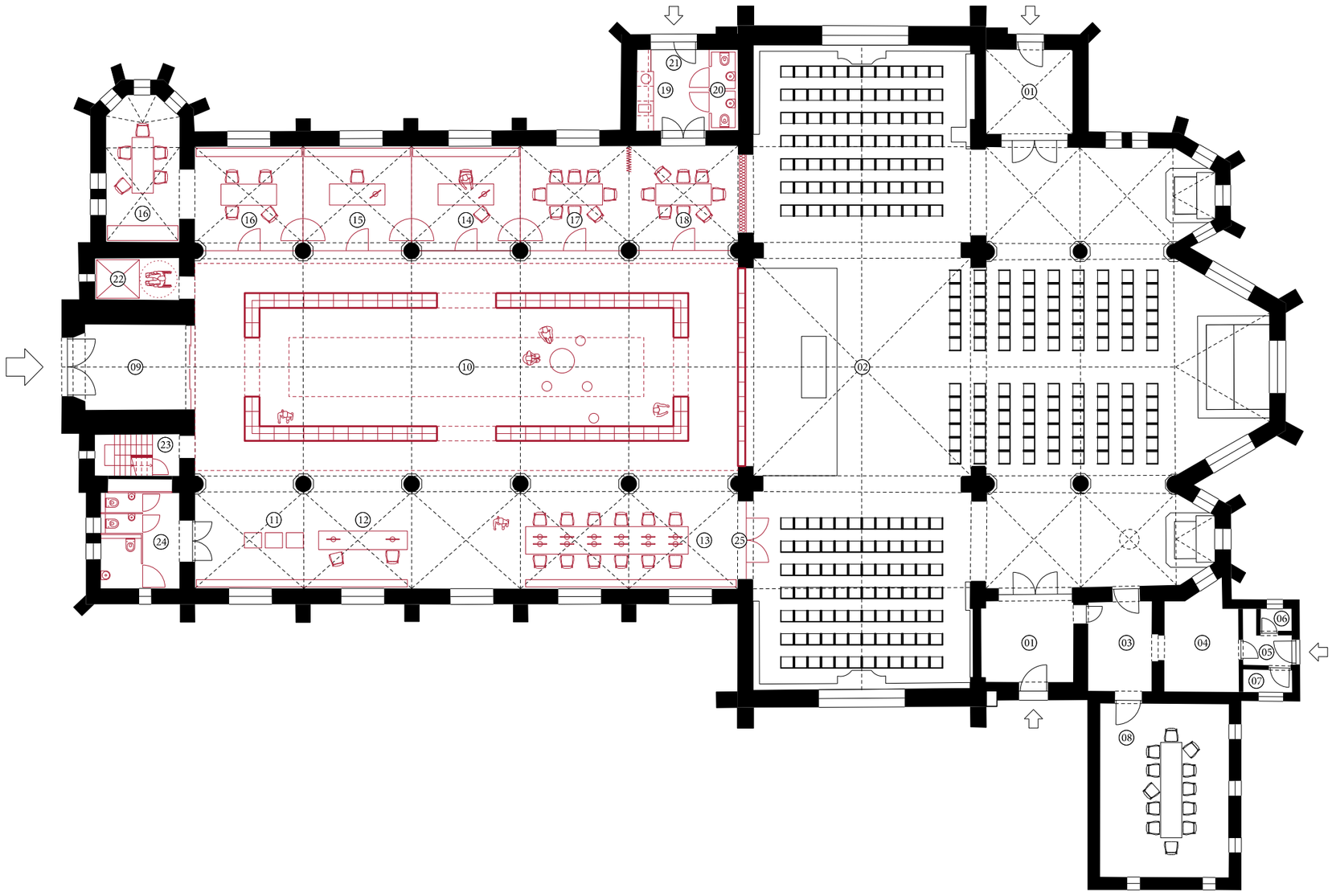
scenario 3/ nevenbestemming: Bibliotheek

DWARSDOORSNEDE
schaal: 1/100

+BIB

scenario 3/ nevenbestemming: Bibliotheek

GRONDPLAN

schaal: 1/200

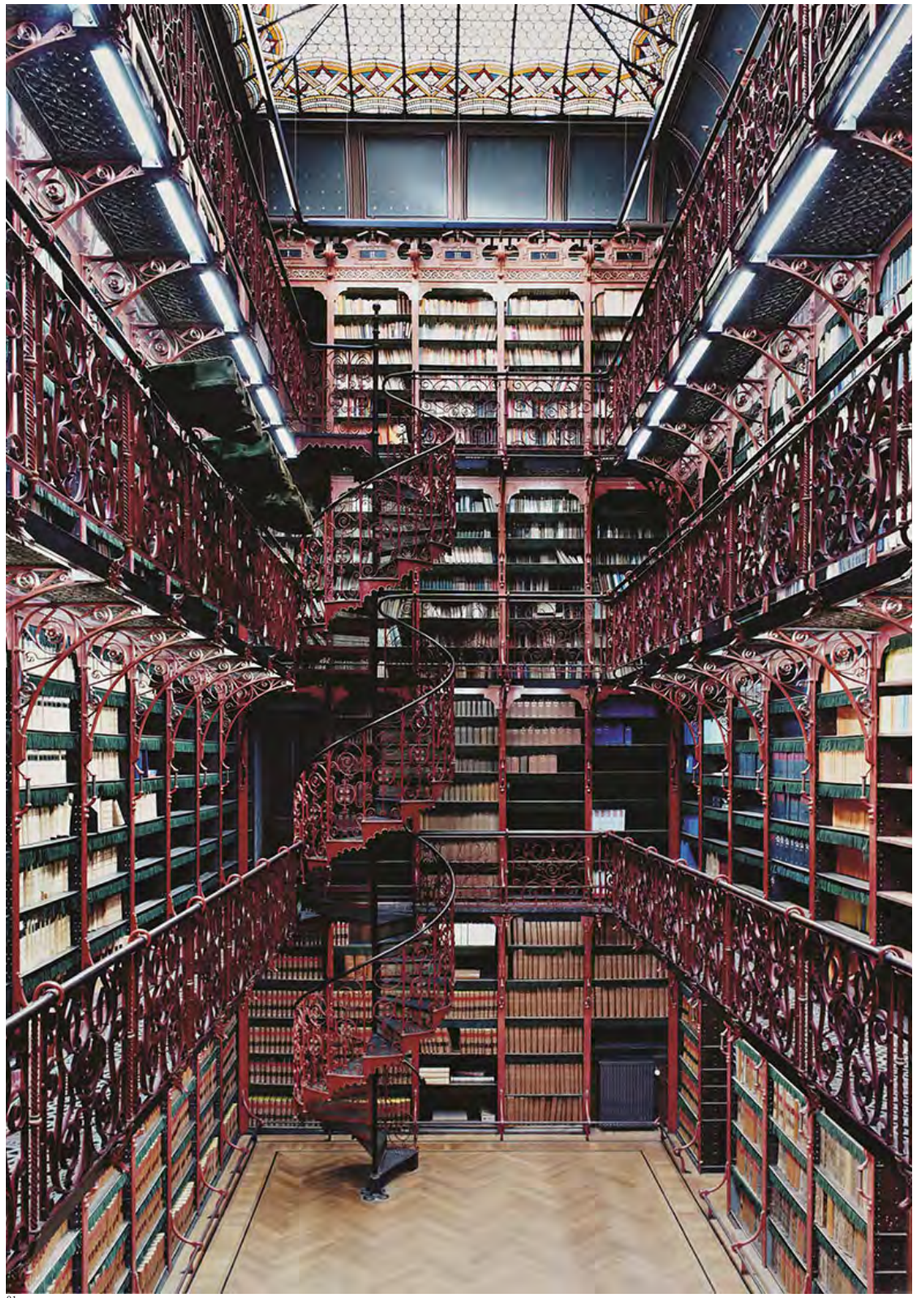
(01) inkomportaal kerk (02) kerk (03) doorgang (04) berging (05) inkom sacristie (06) toilet (07) keldertrap (08) sacristie / les- en vergaderlokaal (09) inkomsas bibliotheek (10) boekenkast (11) inlever-/uitleenautomaten (12) infobalie (13) computers (14) kantoor diensthoofd (15) kantoor assistent-dienstleider (16) personeelsruimte (17) vergaderruimte (18) eetruimte personeel (19) kitchenette (20) sanitair personeel (21) personeelsinkom (22) personenlift 110*140 (23) trap (24) sanitair bezoekers (25) eventuele verbinding kerk (26) leesruimte (27) technische ruimte (28) lees- en werkplek

+BIB

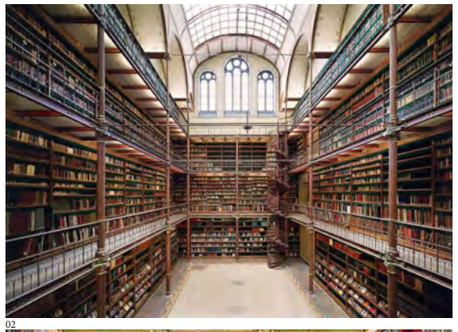
scenario 3/ nevenbestemming: Bibliotheek

Scenario 3:
referentiebeelden bibliotheek

(01)
Handelingenkamer, Tweede Kamer, Den Haag (NL)
(02)
Rijksmuseum, Research Library, Amsterdam (NL)
(03)
Pierpont Morgen Library, New York (USA)

01

02

03

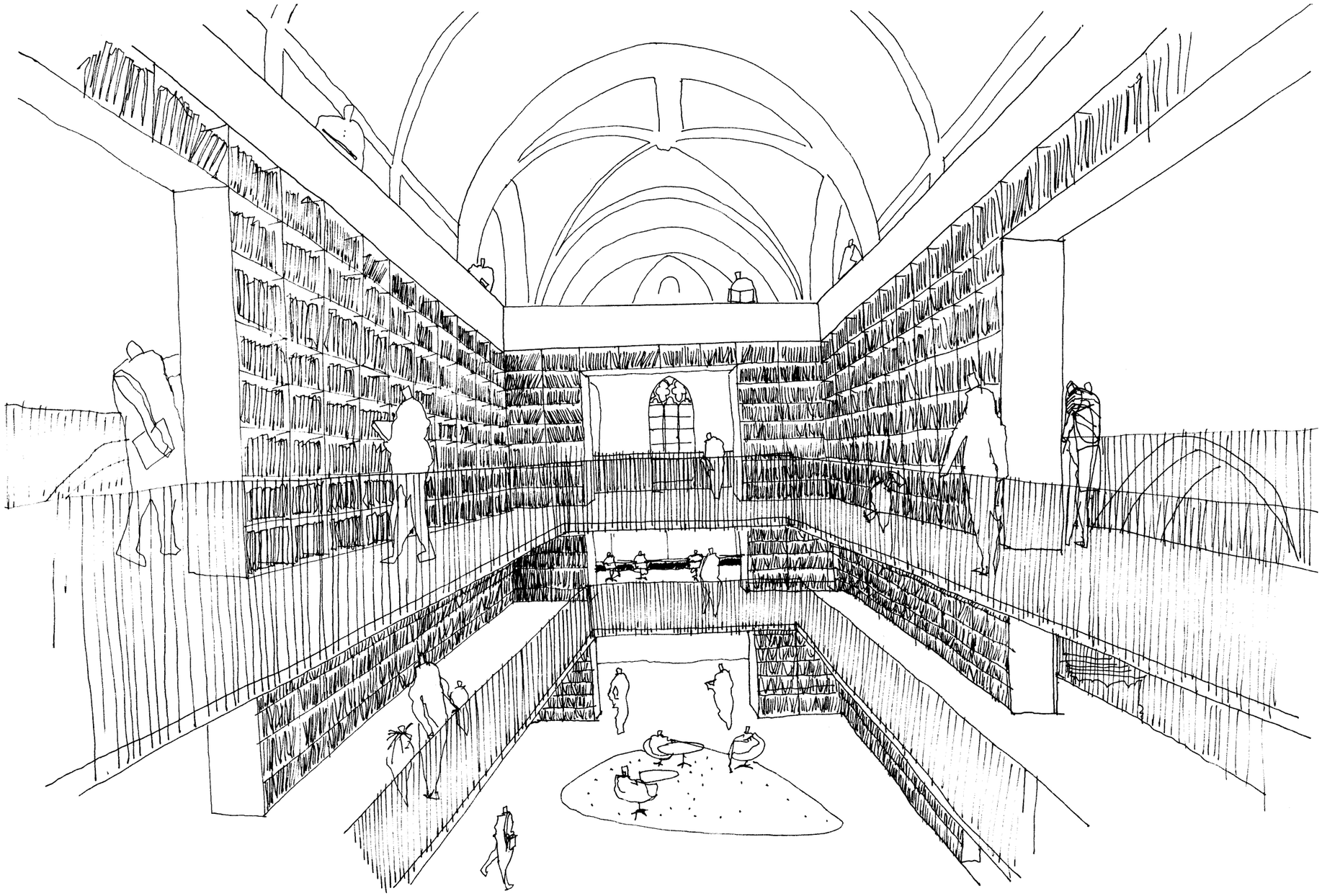
+BIB

scenario 3/ nevenbestemming: Bibliotheek

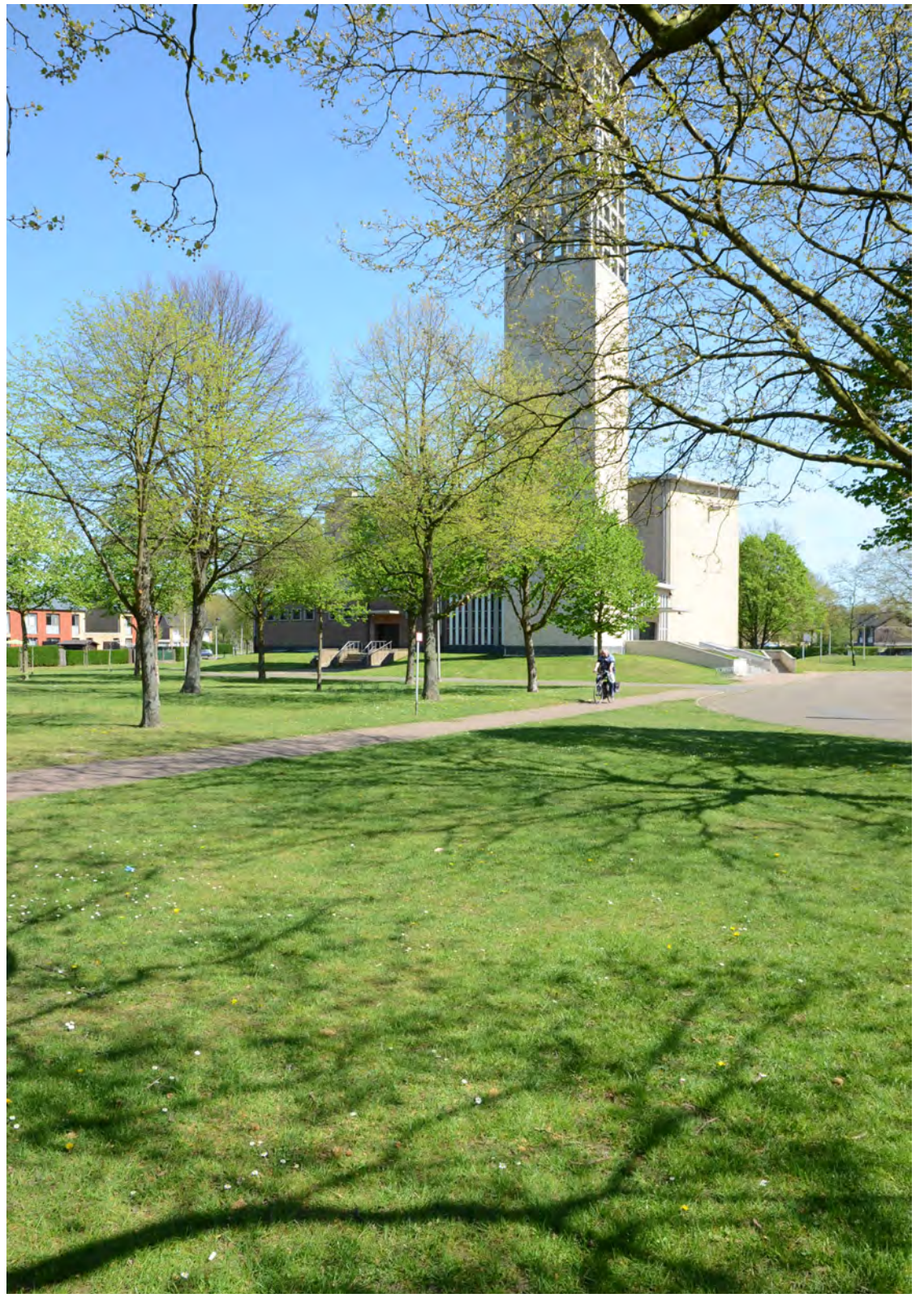

+BIB

scenario 3/ nevenbestemming: Bibliotheek

BIBLIOTHEEK
binnenzijde van de boekenkast, gekeken in de richting van de kerk

ONZE-LIEVE-VROUW DER ARMEN VAN BANNEUX

Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek n.a.l.v. de transformatie van de O.-L.-V. der Armen van Banneux voor nevenbestemming

In opdracht van:
STADSBESTUUR HASSELT

Projectbegeleiding:
PROJECTBUREAU HERBESTEMMING KERKEN

Ontwerpbureau:
TRACE tv
Tijdelijke vereniging van de onderzoeksgroep ArcK van de Faculteit Architectuur en Kunst (ARK) Universiteit Hasselt / Architecten Broekx-Schiepers / Architect Saidja Heynickx / UR architects

Eindrapport
02 04 2019

HISTORIEK

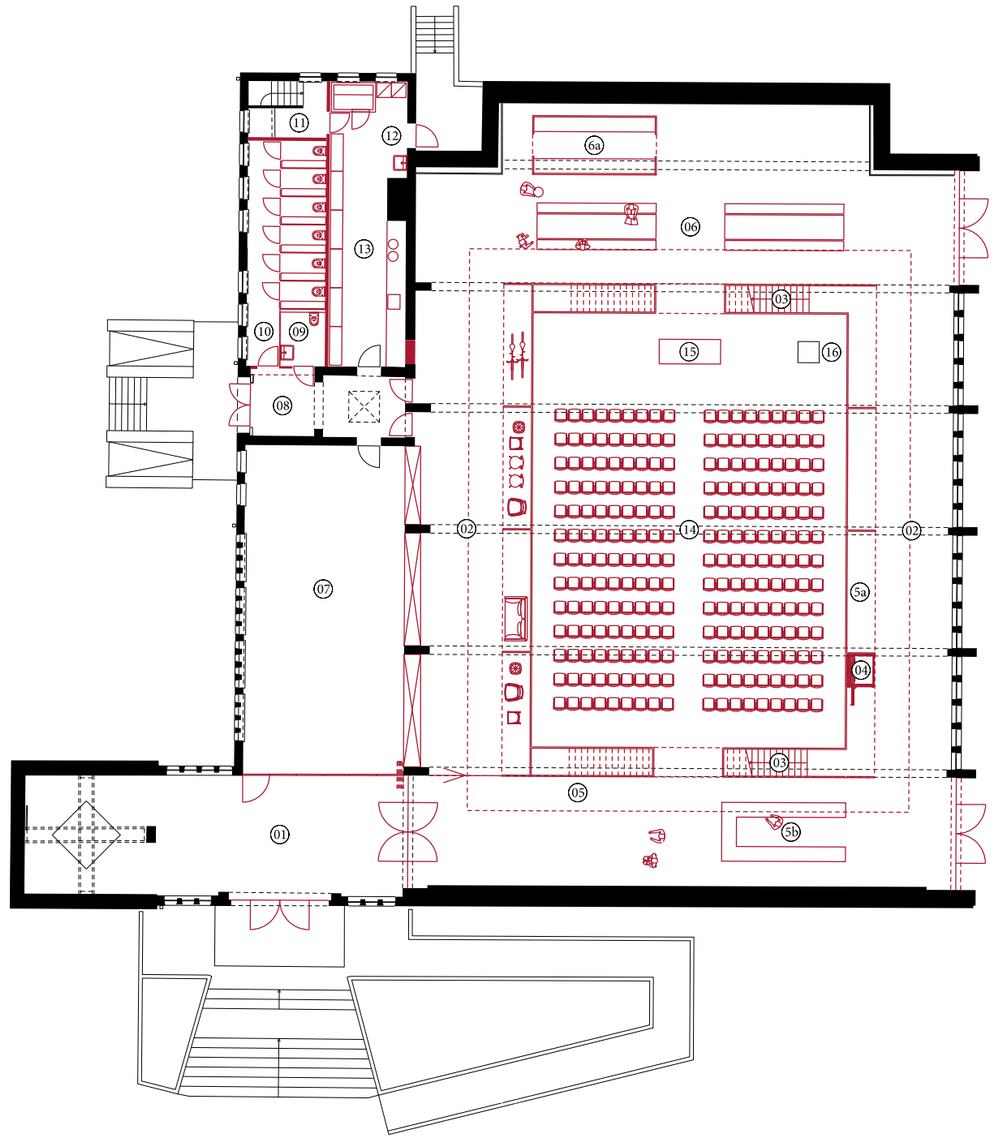
Onze-Lieve-Vrouw der Armen van Banneux Hasselt

HISTORISCH BEELDMATERIAAL

(01) Speelplein Banneux 18 augustus 1978
bron: Fotoarchief Stad Hasselt

DROMEN
kringloop B

KRINGLOOP B - GRONDPLAN GELIJKVLOERS
schaal: 1/250

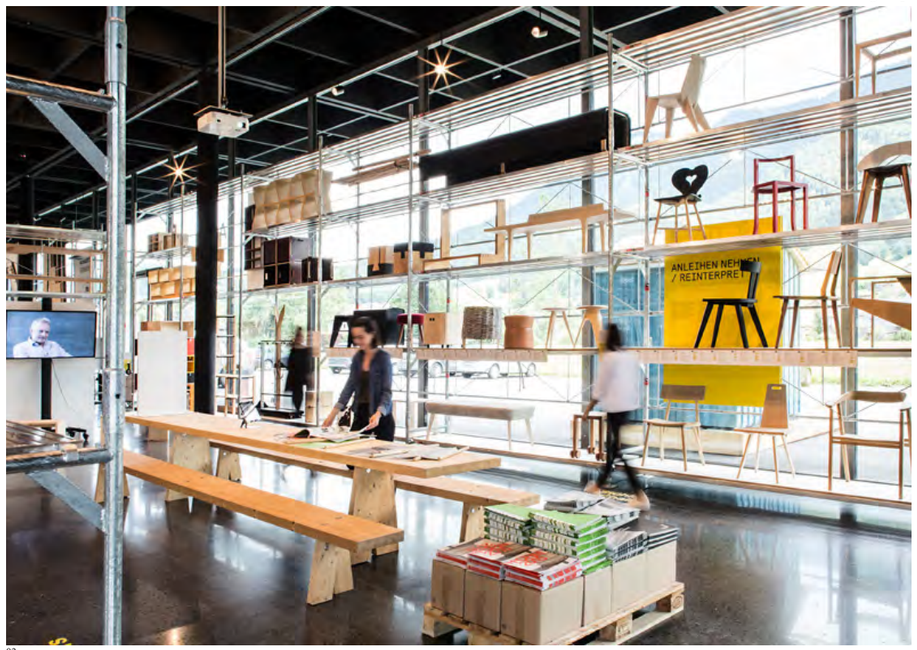
(01) publieke inkom (02) circulatiezone (03) trap (04) lift (05) kringloopwinkel (5a) kast (5b) kassa (06) ontmoetingsplek (6a) koffiebar (07) polyvalente ruimte: administratie (08) zij inkom (09-10) toiletten (11) berging (12) private inkom (13) parochiaal hulpbetoon small (9,50 meter rek 50cm diep + kitchenette) (14) liturgische ruimte midden in de kast (+/- 234 zitplaatsen) (15) altaar (16) doopvont

DROMEN

kringloop

01

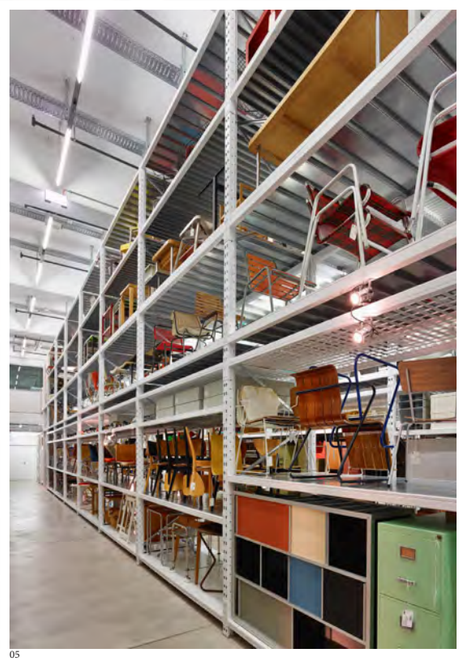
02

03

04

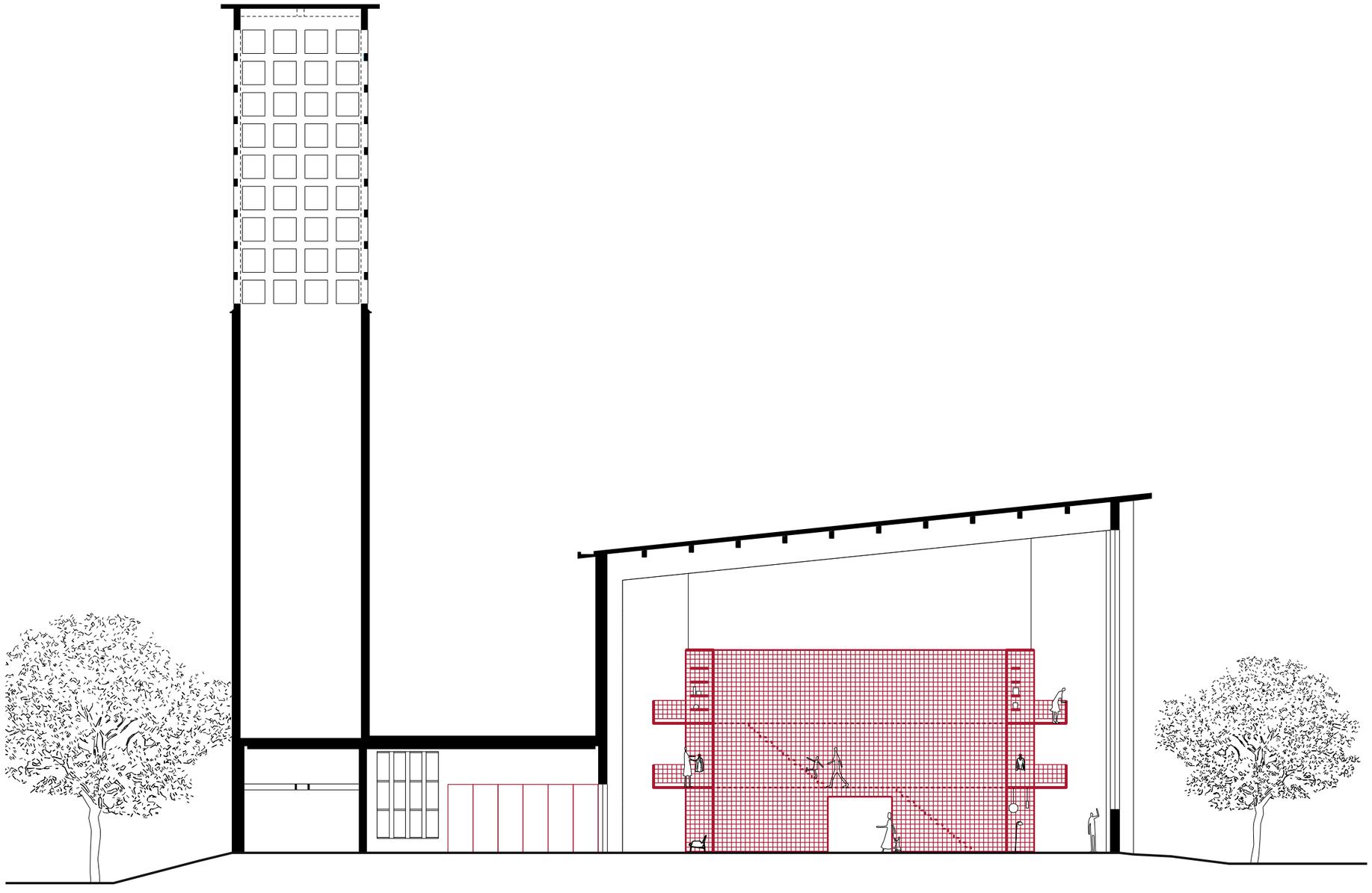

05

REFERENTIEBEELDEN 'SCHAUDEPOT'

(01) Schaudepot Vitra Design Museum (DE), architect: Herzog and De Meuron, foto: Marc Niedermann, via www.archilovers.com, geraadpleegd op 06.10.2018
(02) Archiv der Formen, Werkraum Bregenzerwald (2017) (CH), architect: Peter Zumthor, foto: R.Schneider, via www.robertruef.com, geraadpleegd op 09.09.2018
(03-05) Museum fur Gestaltung Zurich (CH), architect: Hemmi Fayet architekten, foto: Christine Benz, via www.hemmifayet.ch, geraadpleegd op 06.10.2018

DROMEN
kringloop B

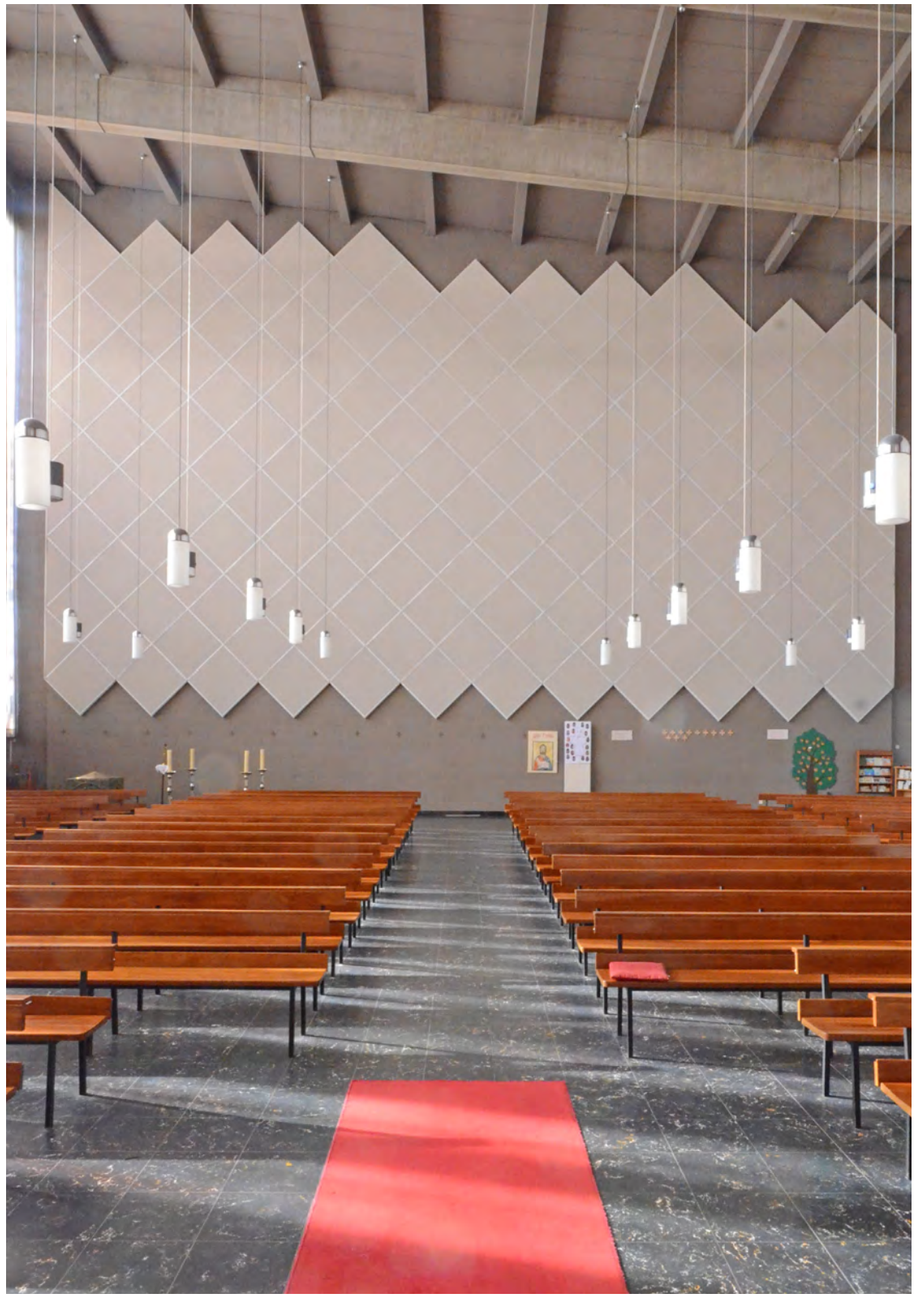

KRINGLOOP B - DWARSSNEDE DOOR KERK EN KAST
schaal: 1/200

KERK

Onze-Lieve-Vrouw der Armen van Banneux Hasselt

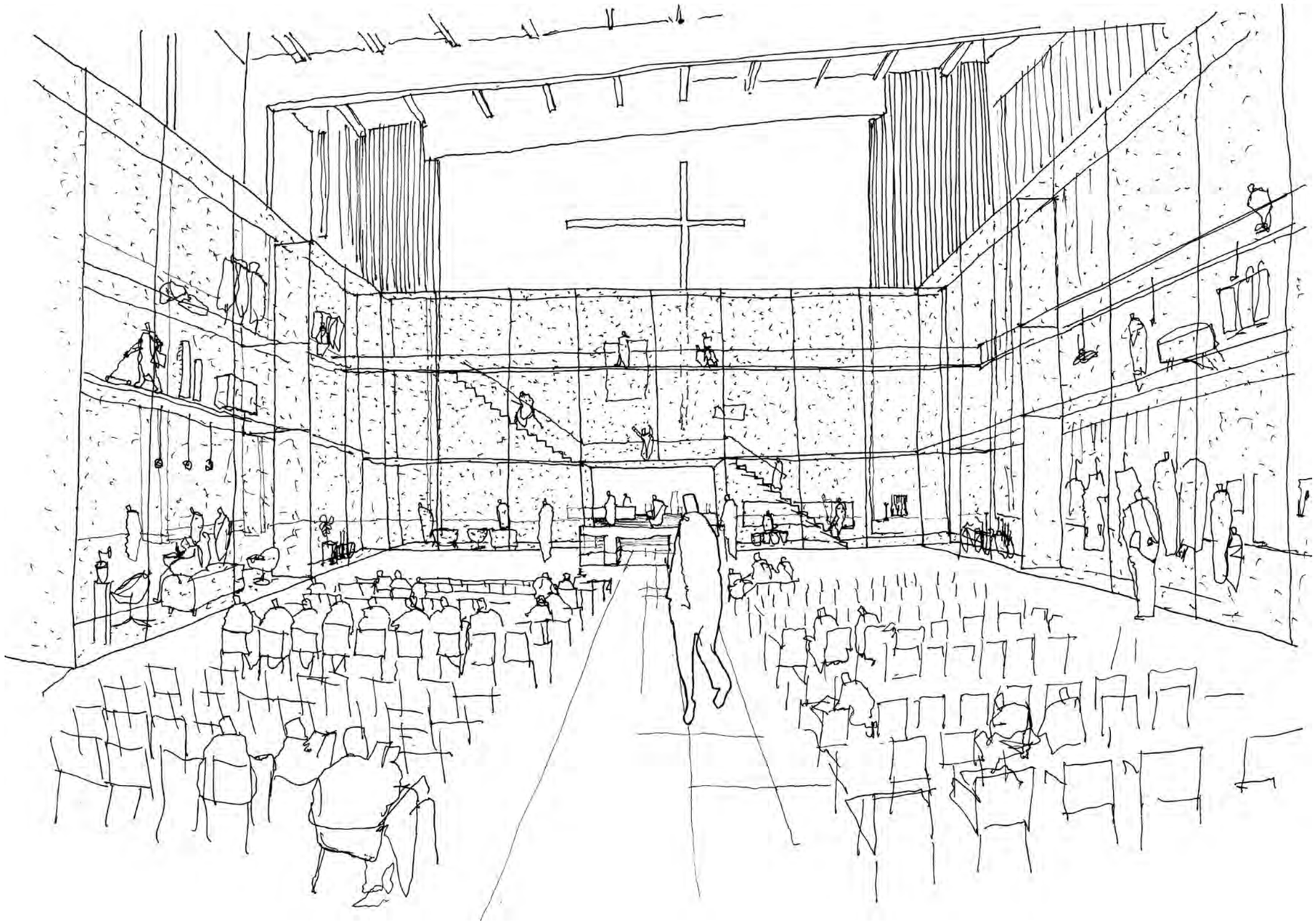

INTERIEUR HUIDIGE TOESTAND

(01-02) Liturgische ruimte (opnamedatum foto's 22.02.2018)

DROMEN

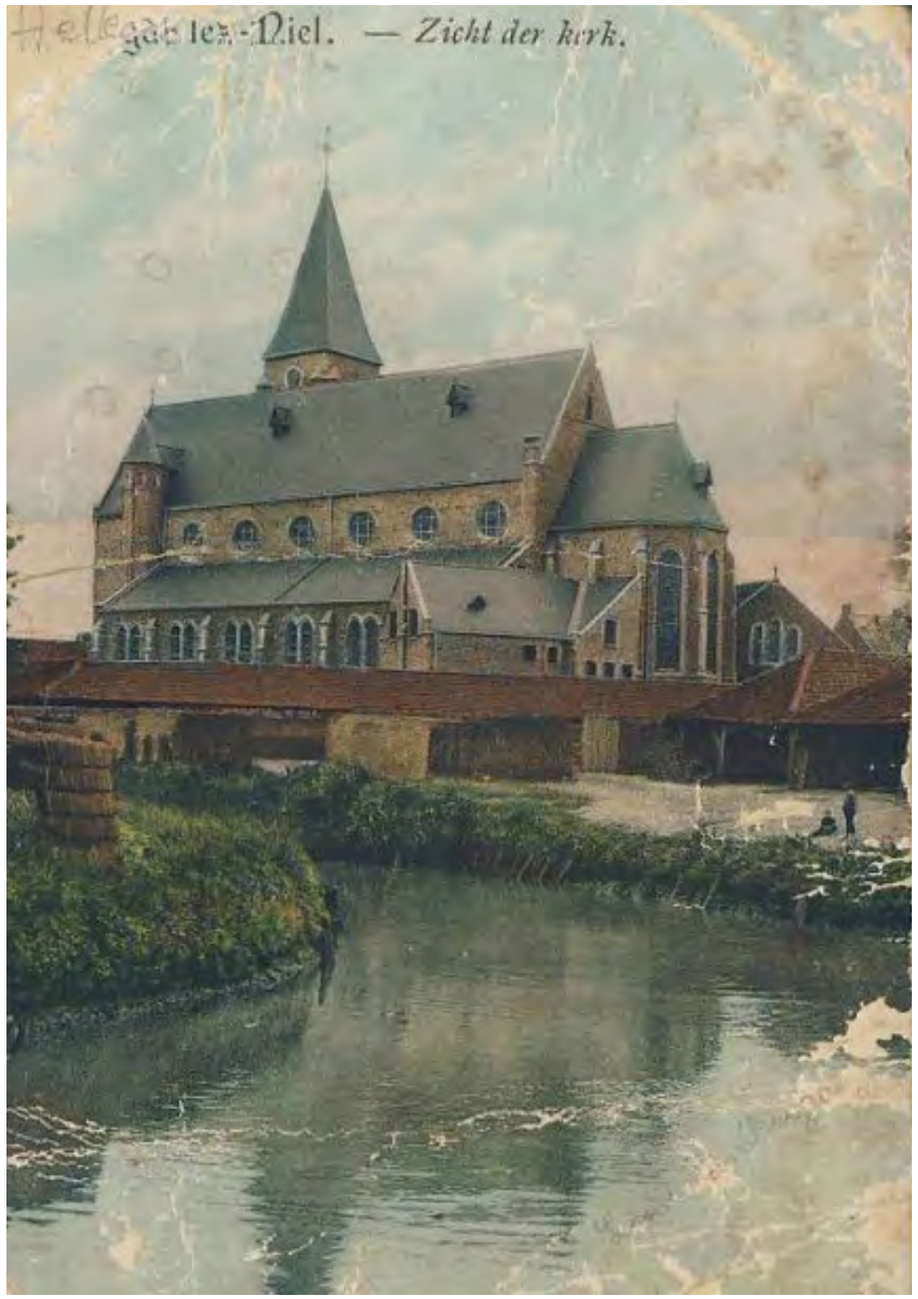
kringloop B

KRINGLOOP B - SCHETS

ii.
DORPSKERNVERSTERKING

De herbestemming van een kerk in een dorpscontext kan bijkomende kansen genereren voor ruimtelijke en sociale dorpskernversterking.

SINT-JOZEFKERK HELLEGAT NIEL

Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek n.a.l.v. de transformatie van de Sint-Jozefkerk voor herbestemming

In opdracht van:
GEMEENTESBESTUUR NIEL

Projectbegeleiding:
PROJECTBUREAU HERBESTEMMING KERKEN

Ontwerpbureau:
TRACE tv
Tijdelijke vereniging van de onderzoeksgroep ArcK van de Faculteit Architectuur en Kunst (ARK) Universiteit Hasselt / Architecten Broekx-Schiepers / Architect Saidja Heynickx / UR architects

Scenariovergadering:
28 augustus 2018

HISTORIEK

Sint-Jozefkerk Hellegat

LUCHTFOTO'S

jaar onbekend
bron: infobord toeristische ontsluiting

HISTORIEK

Sint-Jozefkerk Hellegat

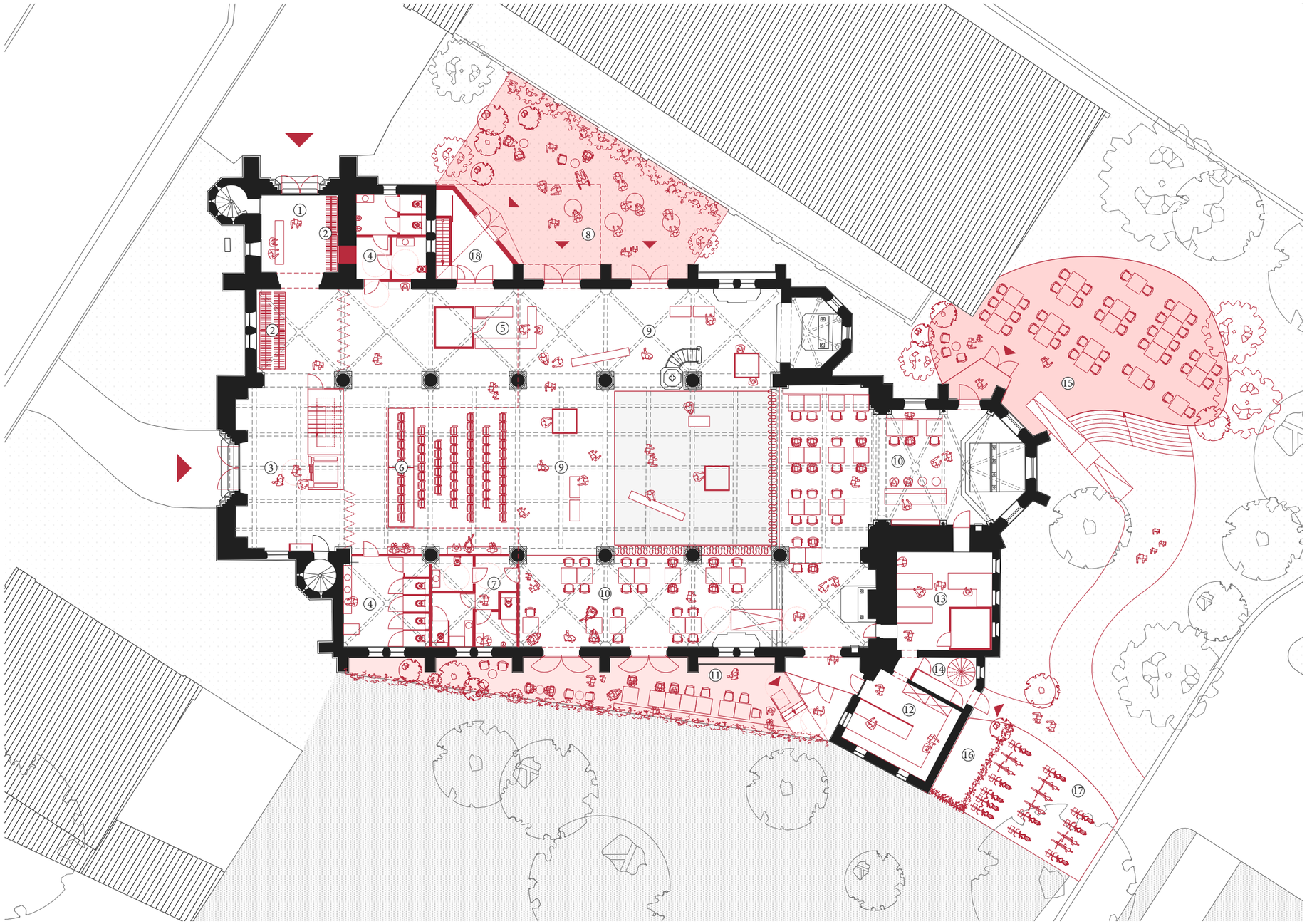

LUCHTFOTO'S

jaar onbekend
bron: www.bing.com/maps, geraadpleegd op 8 augustus 2017

PEGODE + SOEP + FIETS + MUZIEK

scenario 3 - large

GRONDPLAN niv. 0

schaal: 1/250

(01) inkomportaal 1 (02) mobiele vestiaire (03) inkomportaal 2 met lift+trap (04) sanitair muziek (05) barmeubel met koeling (06) middenschip met tribune+podium (07) sanitair bistro (08) noordelijk terras
(09) polyvalente tentoonstellingsruimte (10) verbruiksruimte bistro (11) zuidelijk terras (12) afwaskeuken (13) warme keuken (14) toegang tot keuken + trappenhal naar verdieping en kelder
(15) zuidoostelijk terras (16) buitenberging voor afvalbakken (17) fietstenstalling bistro (18) sas met toegang tot technische ruimte (kelder)

PEGODE + SOEP + FIETS + MUZIEK

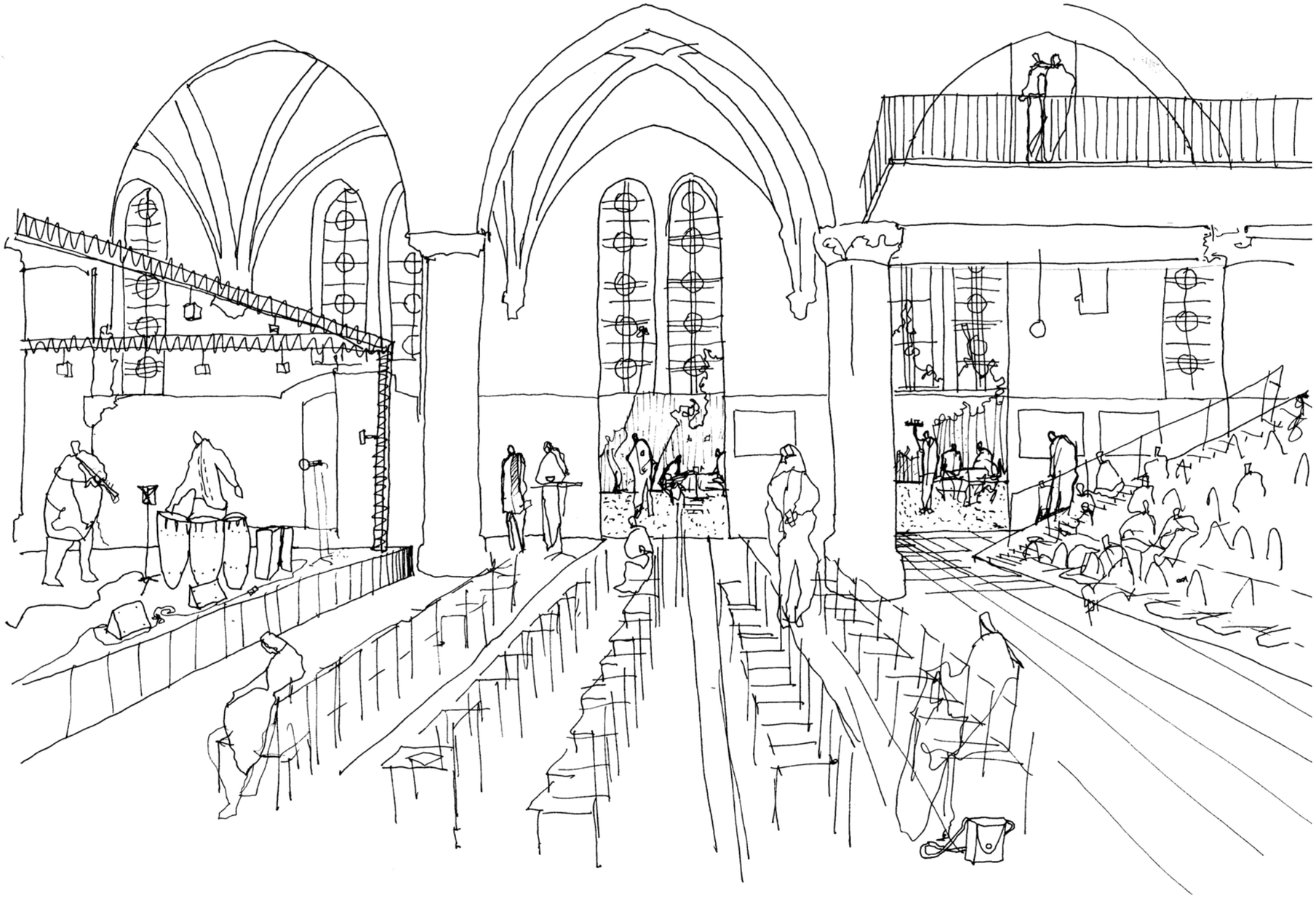
scenario 3 - large

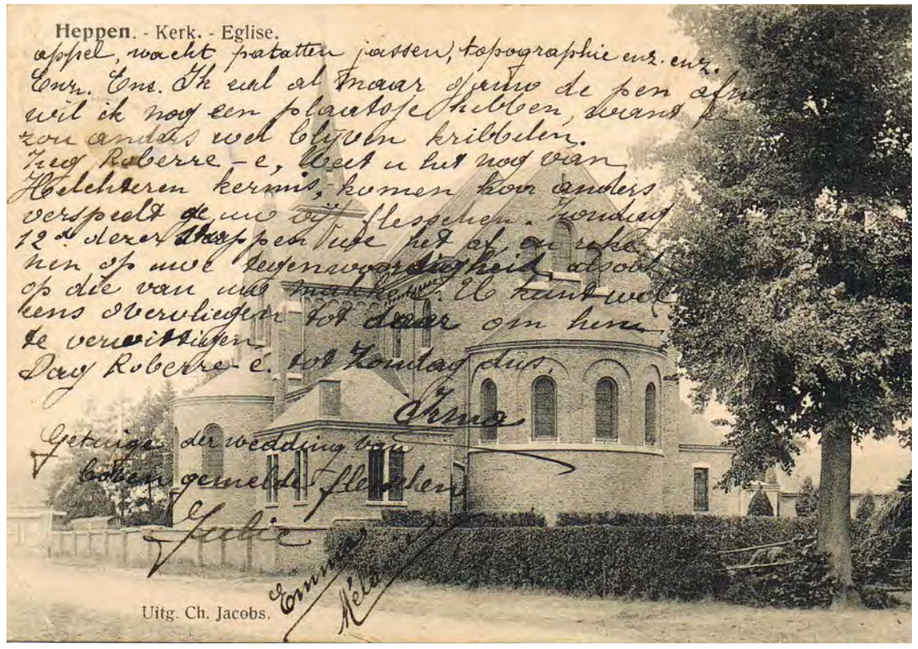
ZIJBEUK RECHTS
in gebruik als repetitieruimte

PEGODE + SOEP + FIETS + MUZIEK

scenario 3 - large

MIDDENZONE
in gebruik als repetitieruimte

SINT-BLASIUSKERK HEPPEN

Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek n.a.l.v. de transformatie van de Sint-Blasiuskerk voor nevenbestemming

In opdracht van:
GEMEENTEBESTUUR LEOPOLDSBURG

Projectbegeleiding:
PROJECTBUREAU HERBESTEMMING KERKEN

Ontwerpbureau:
TRACE tv
Tijdelijke vereniging van de onderzoeksgroep ArcK van de Faculteit Architectuur en Kunst (ARK) Universiteit Hasselt / Architecten Broekx-Schiepers / Architect Saidja Heynickx / UR architects

Eindrapport
07 november 2017

CONTEXT

Sint-Blasiuskerk

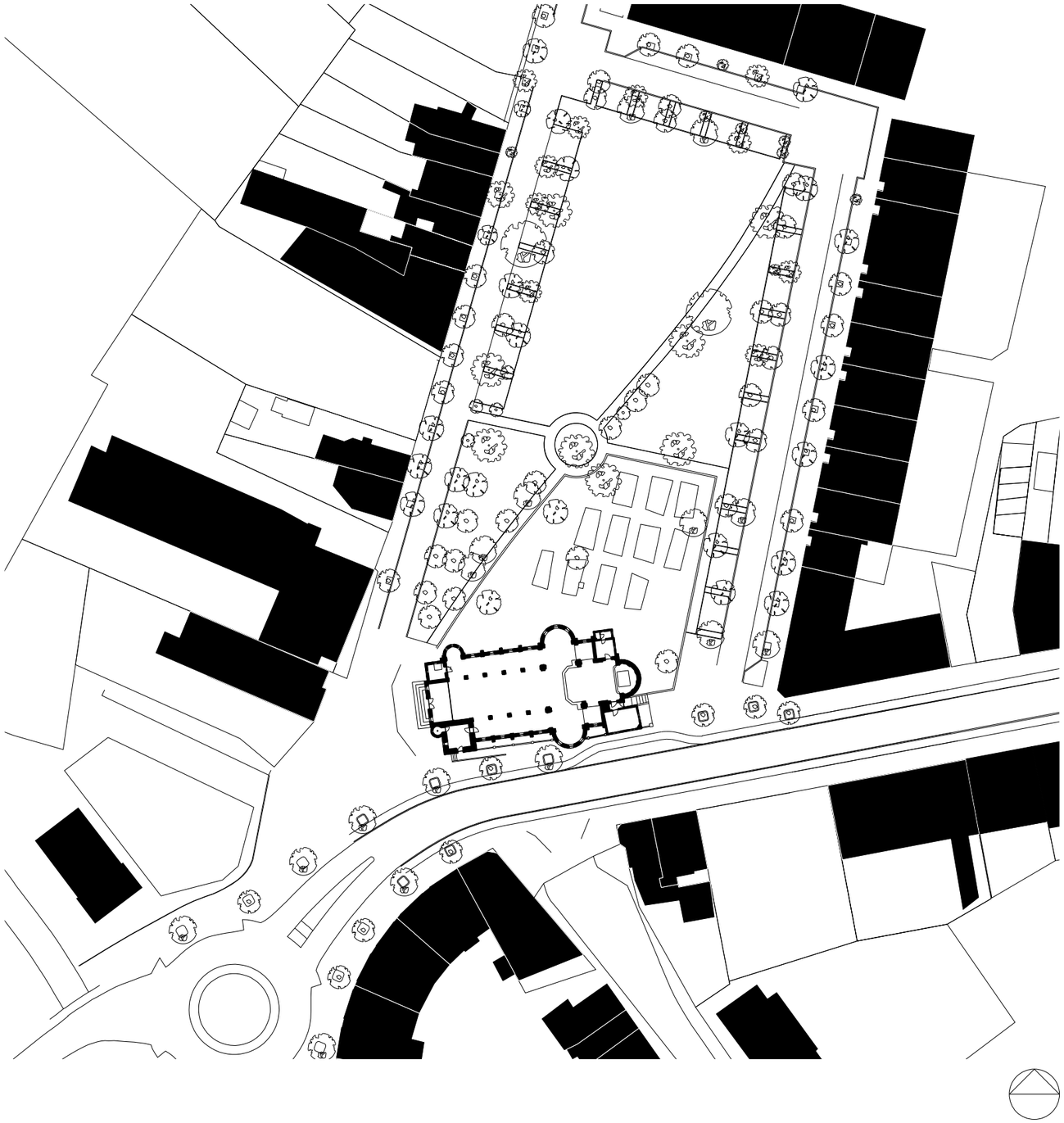

SINT-BLASIUSKERK

buitenruimte tussen Markt en Oudstrijdersstraat (voormalige kerkhof zijde Sint-Blasiuskerk)

XL

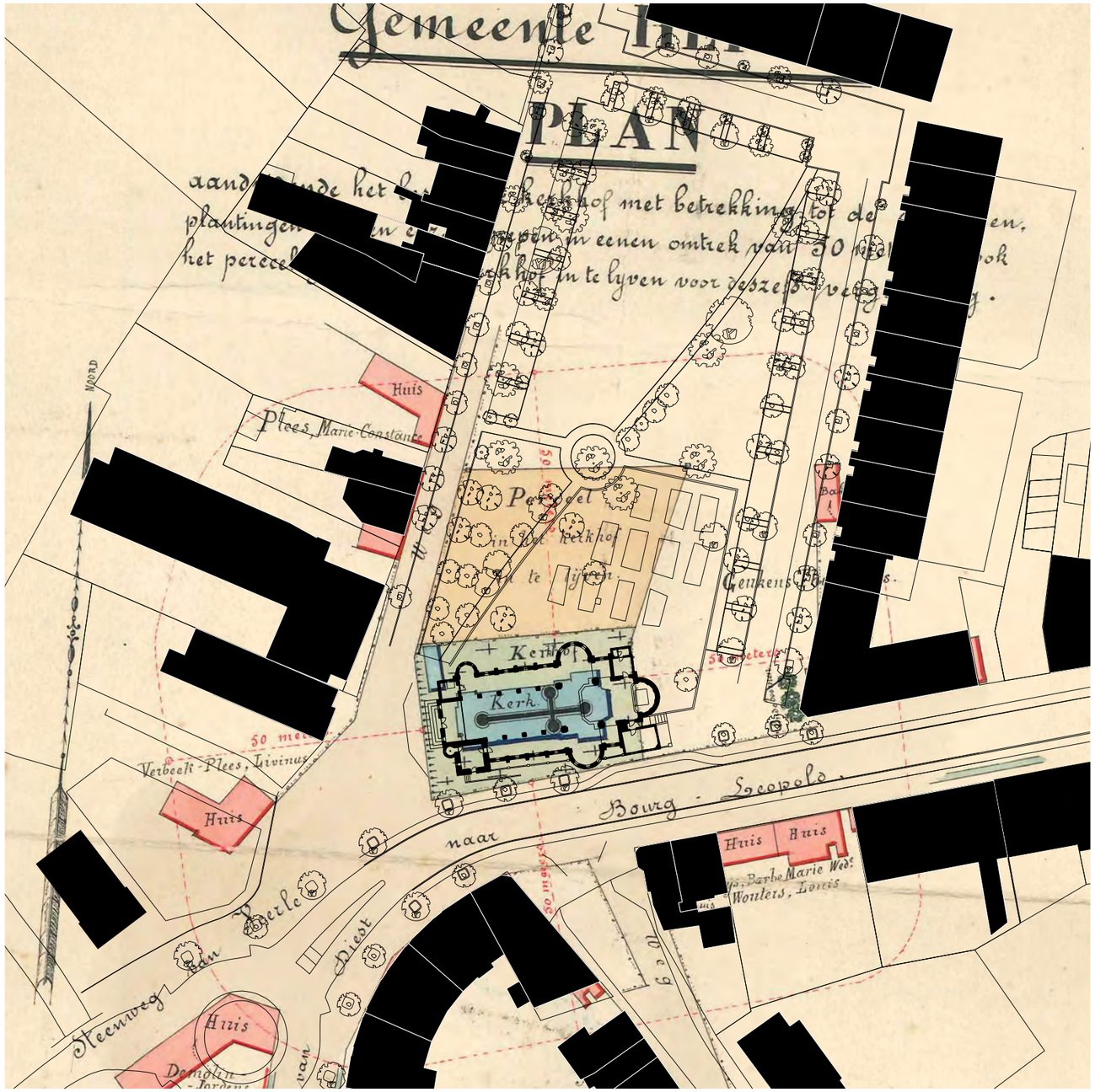
Scenario 4: KERK + DORPSPLEIN + SPEELPLEIN

INPLANTINGSPLAN BESTAANDE TOESTAND
schaal: 1/1000

XL

Scenario 4: KERK + DORPSPLEIN + SPEELPLEIN

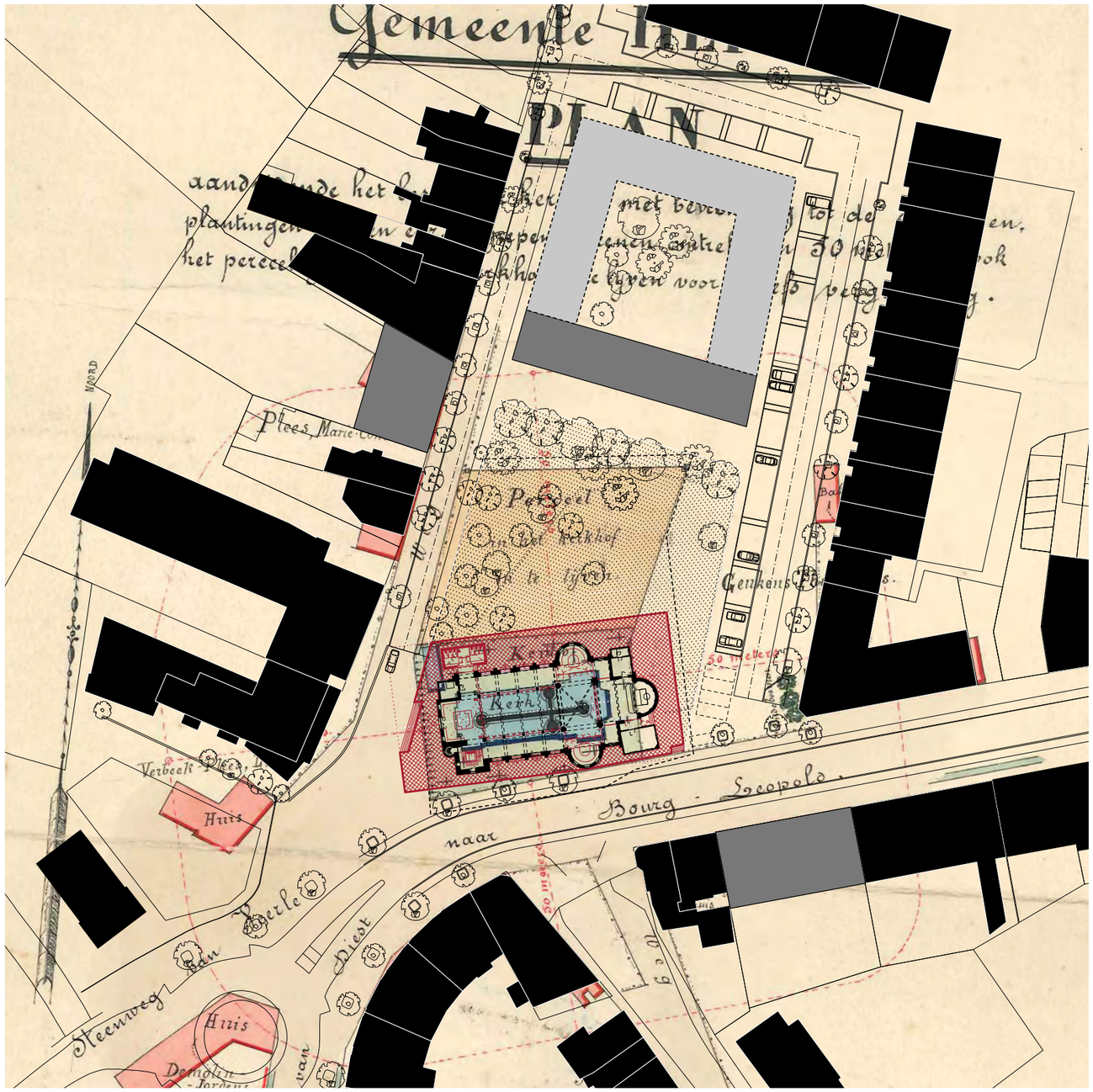

INPLANTINGSPLAN BESTAANDE TOESTAND / BOUWAANVRAAGPLAN UITBREIDING KERKHOF 1901

schaal: 1/1000

XL

Scenario 4: KERK + DORPSPLEIN + SPEELPLEIN

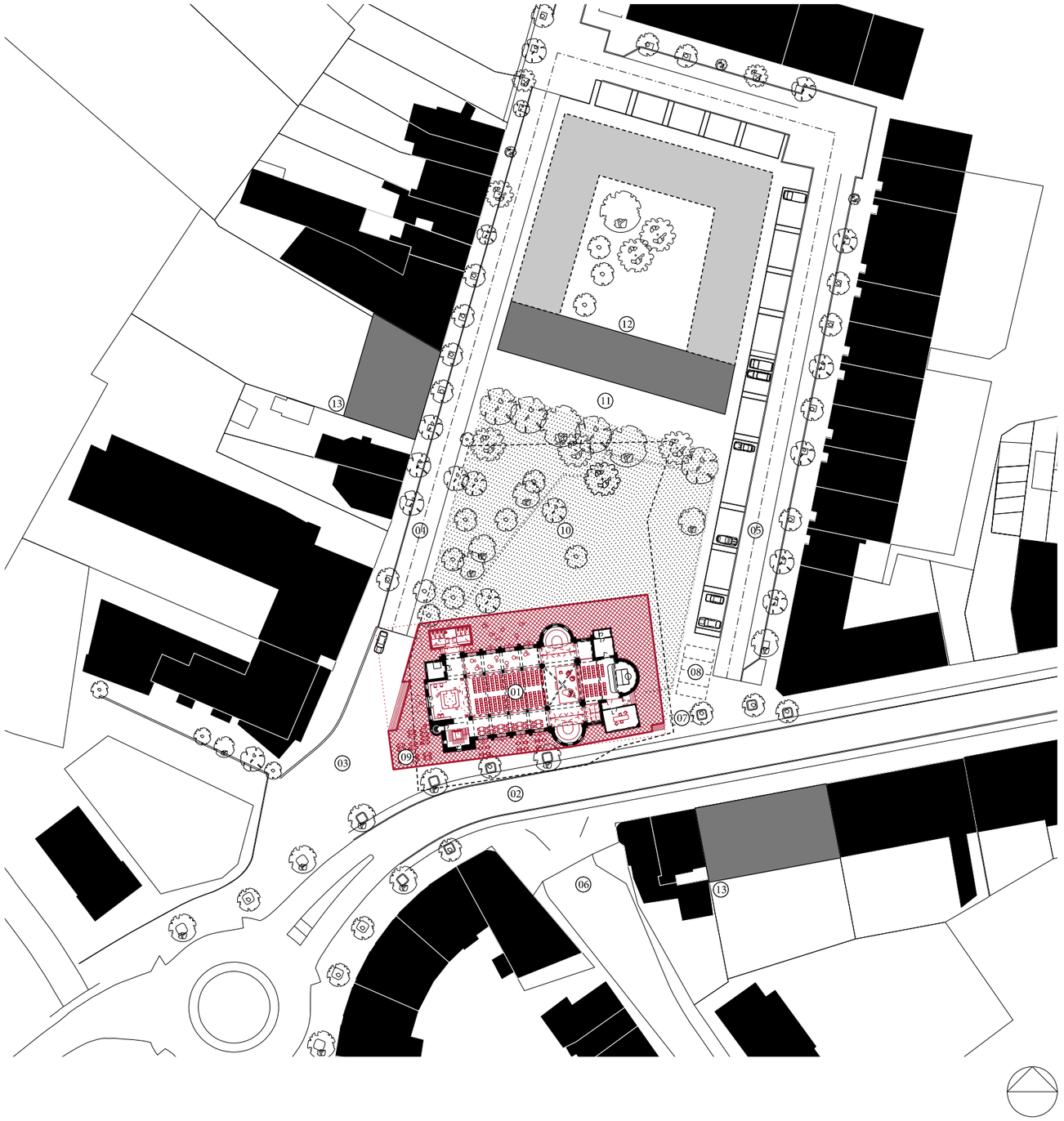

INPLANTINGSPLAN NIEUWE TOESTAND

schaal: 1/1000

XL

Scenario 4: KERK + DORPSPLEIN + SPEELPLEIN

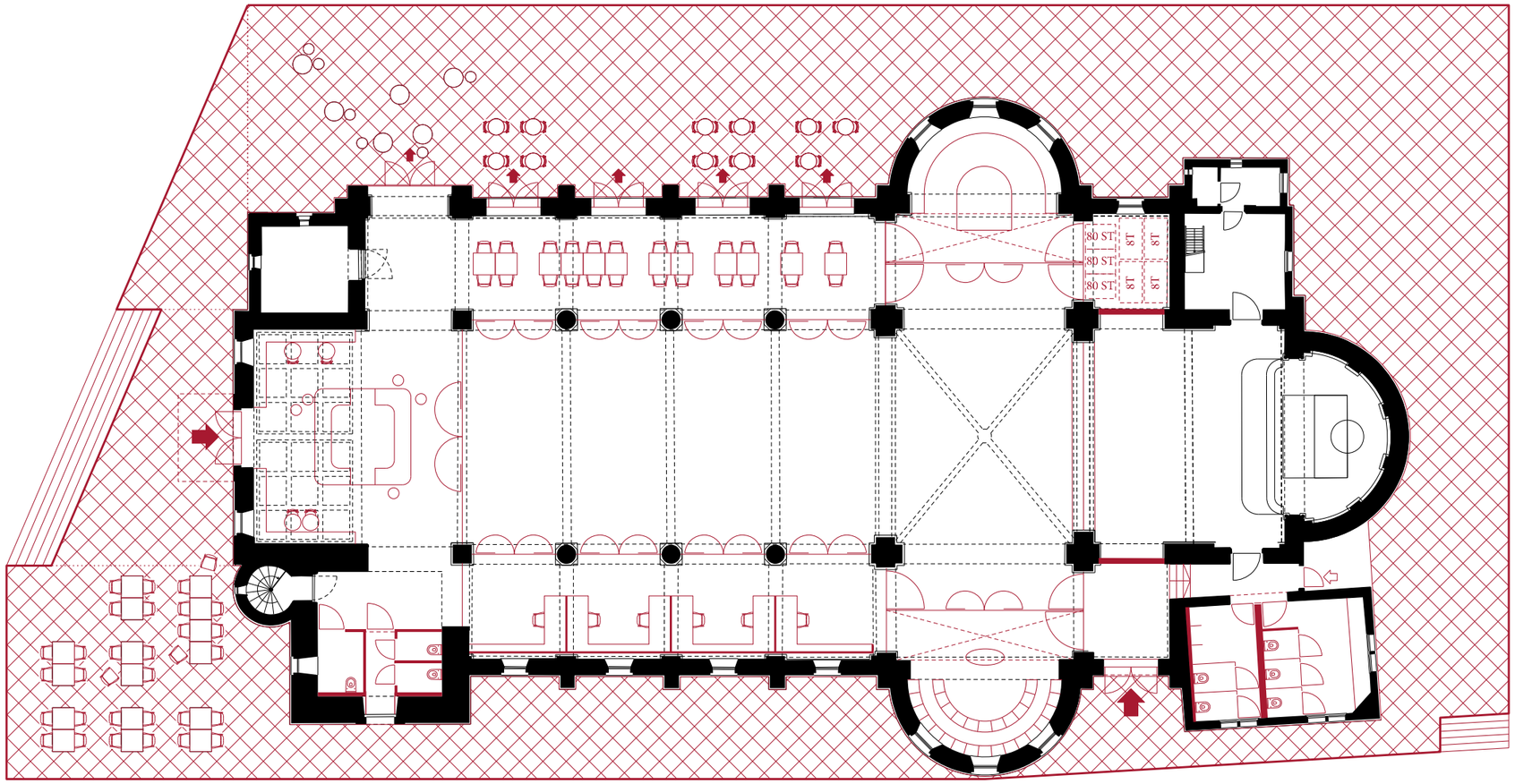

INPLANTINGSPLAN NIEUWE TOESTAND
schaal: 1/1000

(01) Sint-Blasiuskerk (02) Dorpsstraat (03) Leo Jansenplein (04) Oudstrijdersstraat (05) Markt (06) Pastoor Aertsstraat (07) bestaande bushalte (08) bestaande fietsenstalling (09) verhoogde plint met buitenruimte (10) groen speelplein (11) verharde doorgang (12) op te richten gebouw met (ondergrondse) parkeergarage (13) invulling bouwblok

XL

Scenario 4: KERK + DORPSPLEIN + SPEELPLEIN

GRONDPLAN
schaal: 1/200

inpassing scenario SMALL

XL

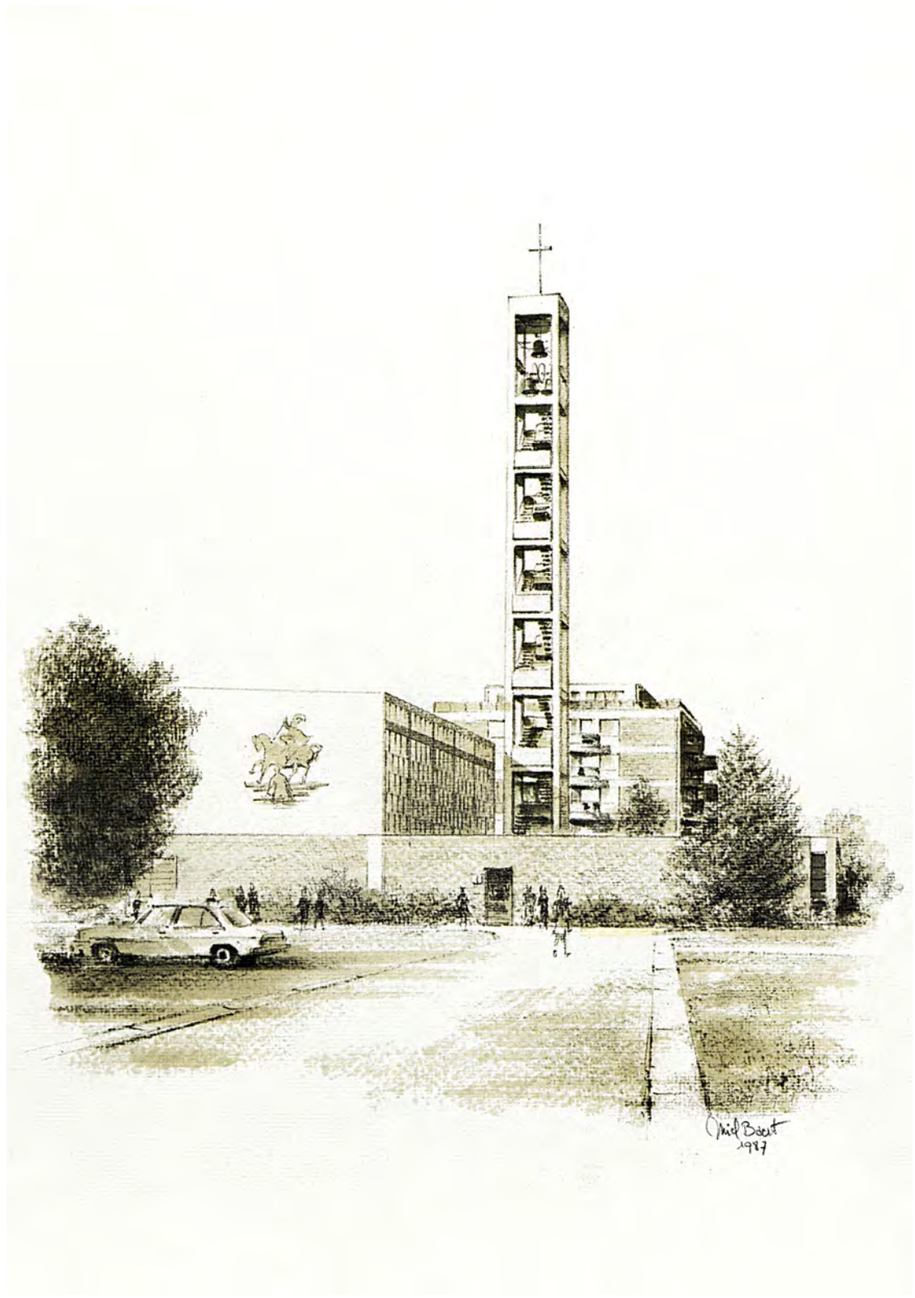
Scenario 4: KERK + DORPSPLEIN + SPEELPLEIN

iii.
EEN NIEUWE SCHIL ALS ONTHAAL

Een nieuwe schil rondt de kerk creëert openheid en kan de omgeving binnen brengen in de kerk.

SINT-MARTINUS KERK

Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek n.a.l.v. de transformatie van de Sint-Martinuskerk voor nevenbestemming

In opdracht van:
STADSBESTUUR HASSELT

Projectbegeleiding:
PROJECTBUREAU HERBESTEMMING KERKEN

Ontwerpbureau:
TRACE tv
Tijdelijke vereniging van de onderzoeksgroep ArcK van de Faculteit Architectuur en Kunst (ARK) Universiteit Hasselt / Architecten Broekx-Schiepers / Architect Saidja Heynickx / UR architects

Eindrapport
02 04 2019

HISTORIEK
Sint-Martinuskerk Hasselt

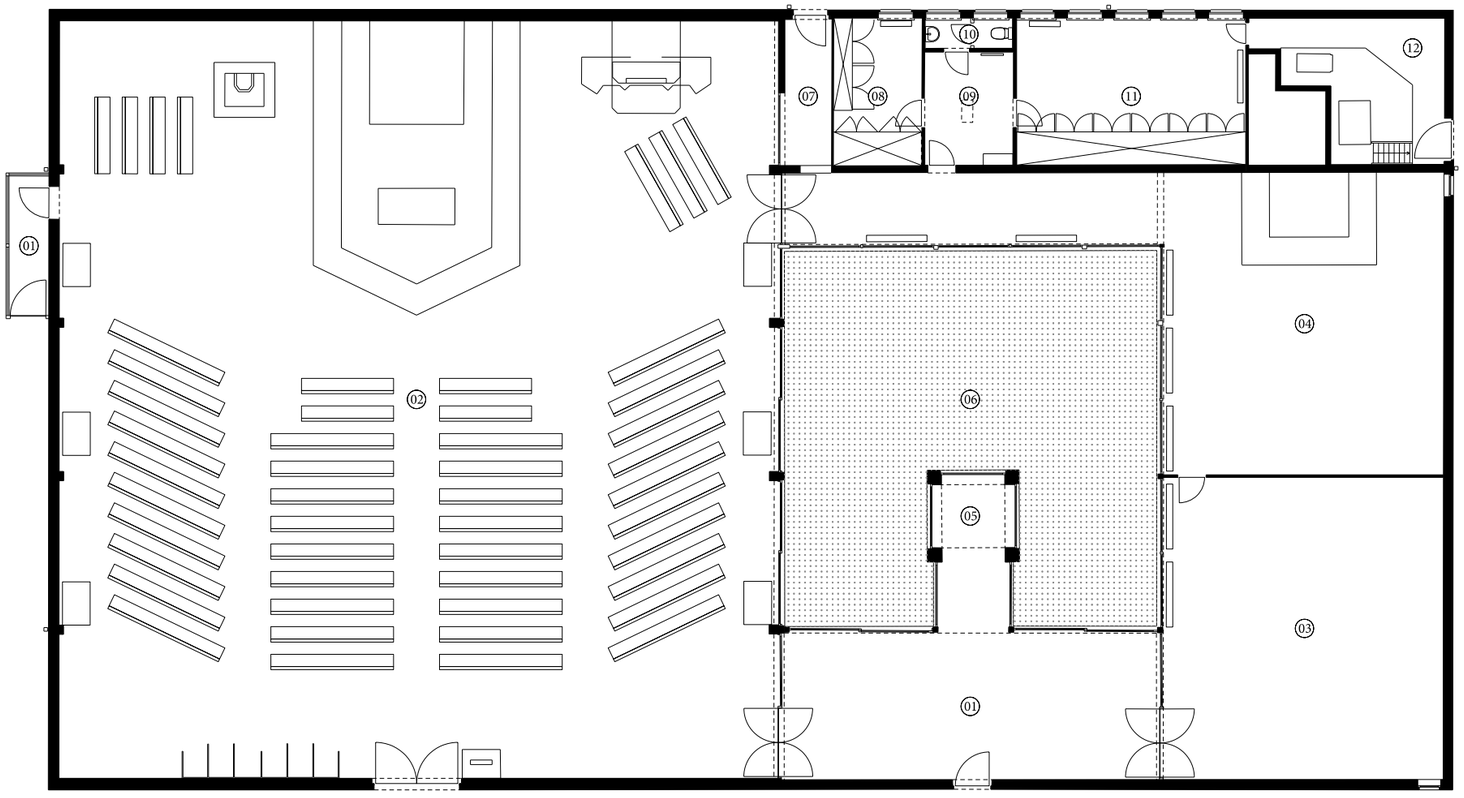
01

HISTORISCH BEELDMATERIAAL

(01) Sint-Martinuskerk
bron: Fotoarchief Stad Hasselt

KERK

Sint-Martinuskerk Hasselt

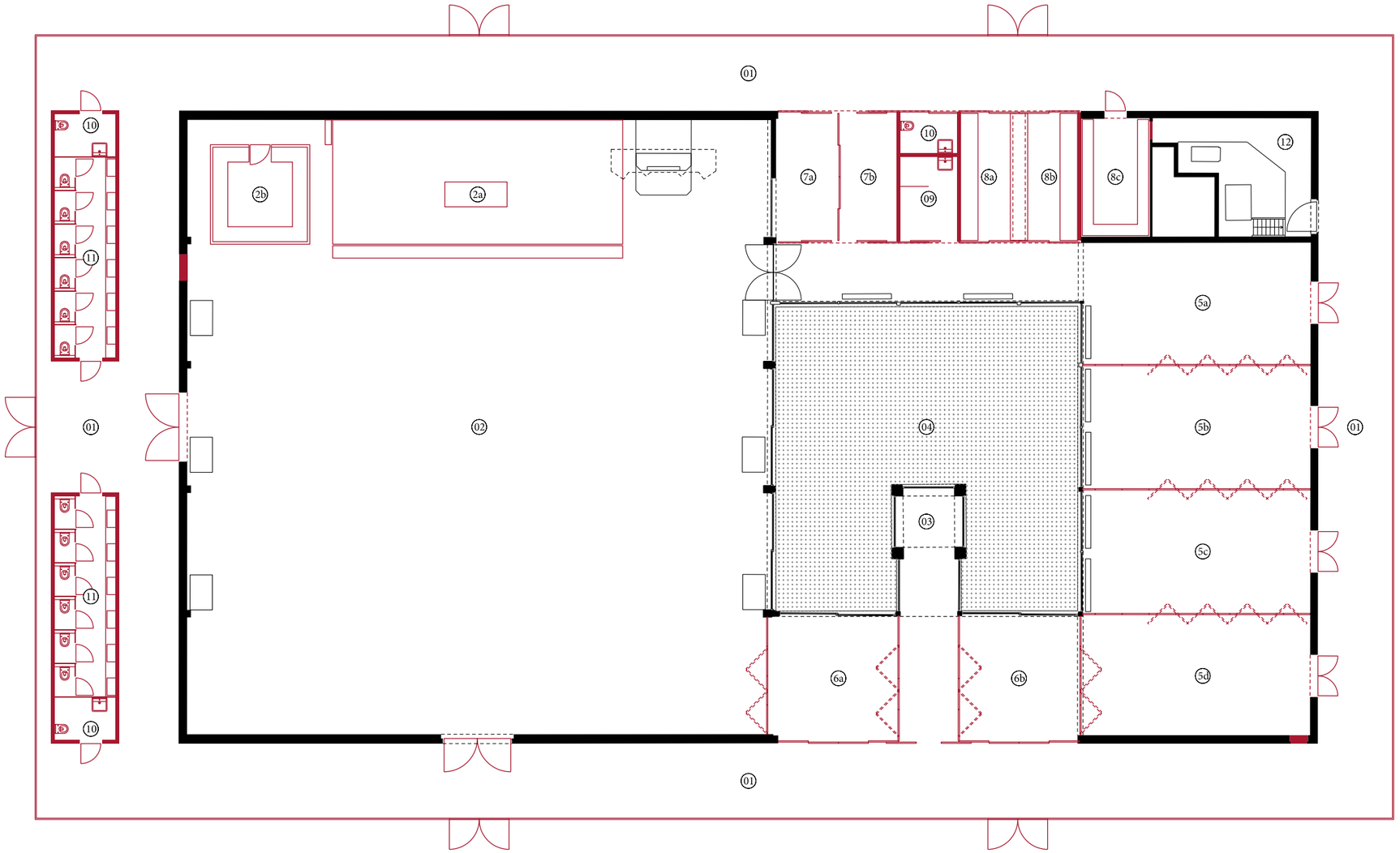

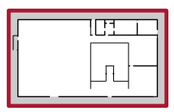
GRONDPLAN GELIJKVLOERS BESTAANDE TOESTAND

schaal: 1/200

(01) publieke inkom (02) liturgische ruimte (03-04) oorspronkelijke weekkapel: nu (03) polyvalente ruimte en (04) Orthodoxe Parochie ‘De Drie Heilige Hiërarchen’ (05) toren-doopkapel (06) patio (07) private + publieke inkom (08) berging (09) sas (10) toilet (11) sacristie (12) technische ruimte

[OM]GEVEN
scenario 2C

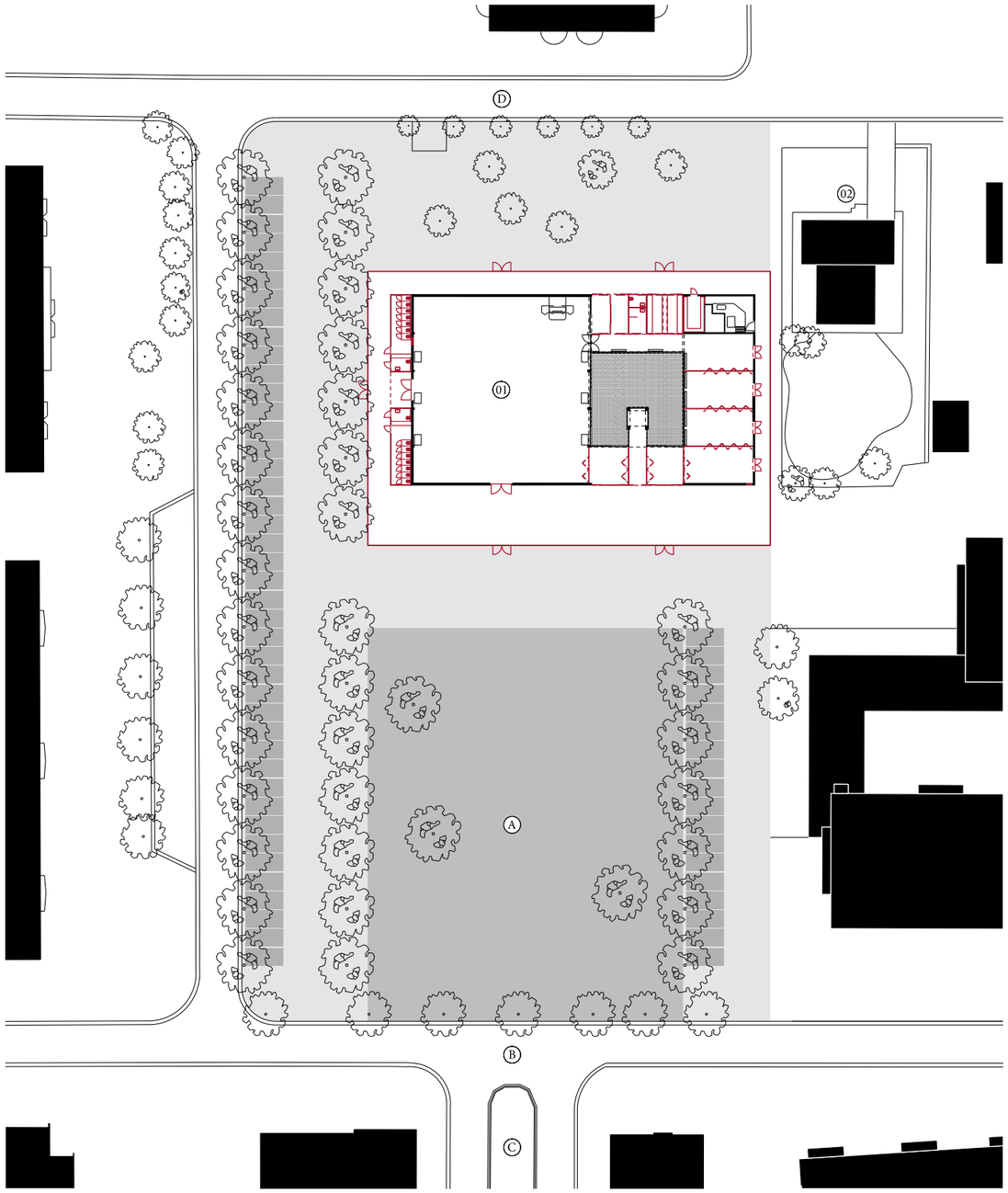
SCENARIO 2C - GRONDPLAN GELIJKVLOERS

schaal: 1/200

(01) rondgang (02) liturgische ruimte (03) toren (04) patio (05a-b-c-d) (06a-b) (07a-b) polyvalente ruimtes (08a-b) koude en warme keuken (08c) (keuken)berging (09) sanitair-omkleedruimte (10) aangepast toilet (11) toilet) (12) technische ruimte

BUURT[EN]

scenario 1-2-3-4 + Plein

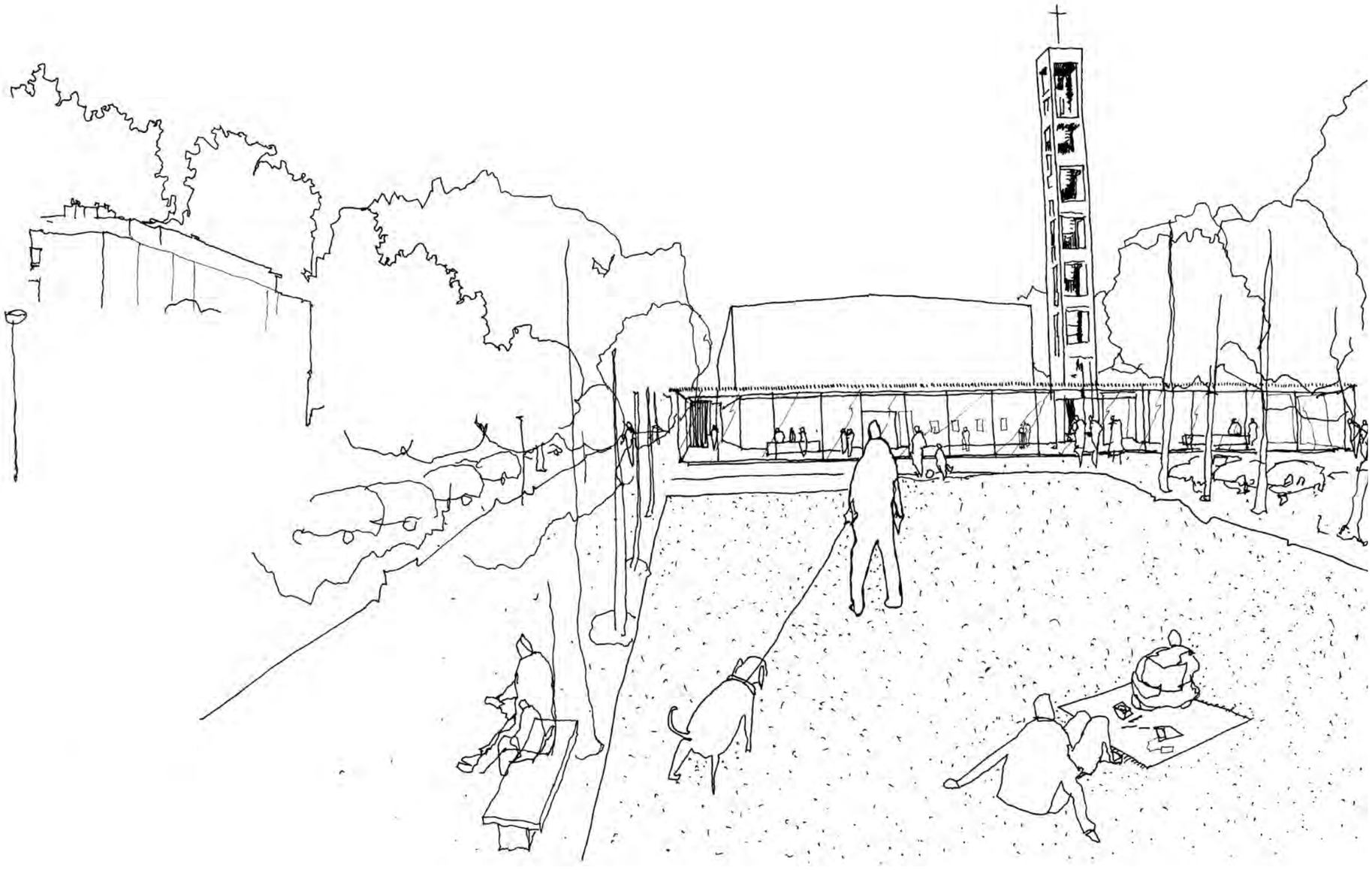
BUURTHUIS + PARK

schaal: 1/750

(01) Sint-Martinuskerk met nevenbestemming (02) pastorie (A) Sint-Martinusplein - heraangelegd met park tot tegen de kerk + bijkomende parking in het groen (B) Paul Bellefroidlaan (C) Eugeen Leenlaan (D) Hollandsveldlaan

BUURT[EN]

scenario 1-2-3-4 + Plein

BUURTHUIS + PARK - SCHETS

SINT-MARTINUSKERK SCHELDERODE

Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek n.a.l.v. de transformatie van de Sint-Martinuskerk voor herbestemming

In opdracht van:
GEMEENTEBESTUUR MERELBEKE

Projectbegeleiding:
PROJECTBUREAU HERBESTEMMING KERKEN

Ontwerpbureau:
TRACE tv
Tijdelijke vereniging van de onderzoeksgroep ArcK van de Faculteit Architectuur en Kunst (ARK)
Universiteit Hasselt / Architecten Broekx-Schiepers / Architect Saidja Heynickx / UR architects

Eindrapport:
21 november 2018

KERK

Sint-Martinuskerk Schelderode

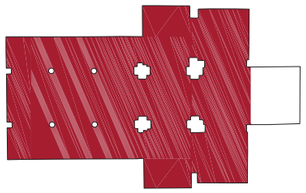

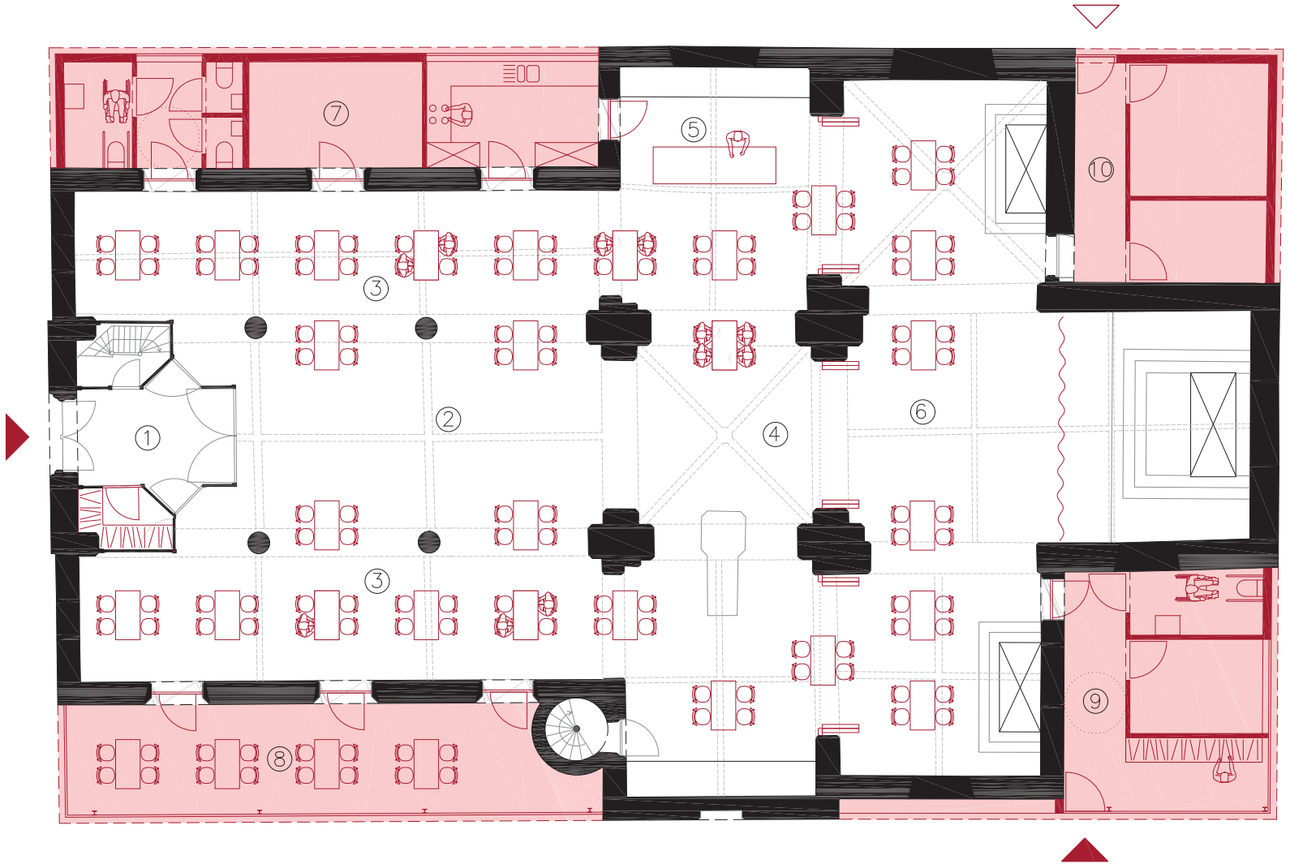
DE KERK

zicht vanuit zuidelijke inkom

GEMEENSCHAPSRUIMTE

Scenario 3: vrijwaren kerkruimte - sokkel met dienstruimtes rondom

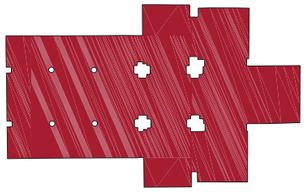
Gemeenschapsruimte: tafelopstelling max. ca. 165 zitplaatsen (355m2)
Dienstruimtes: sanitair, berging/technische ruimte en kleine keuken in aanbouw noordwest (34m2), berging + technische ruimte in aanbouw noordoost (25m2), neveninkom + sacristie + wc in aanbouw zuidoost (26m2), wintertuin/terras in aanbouw zuidwest (33m2)
Bar in noordelijke deel transept (14m2)
Preekstoel verplaatst naar andere zijde viering
Dubbel gebruik koor

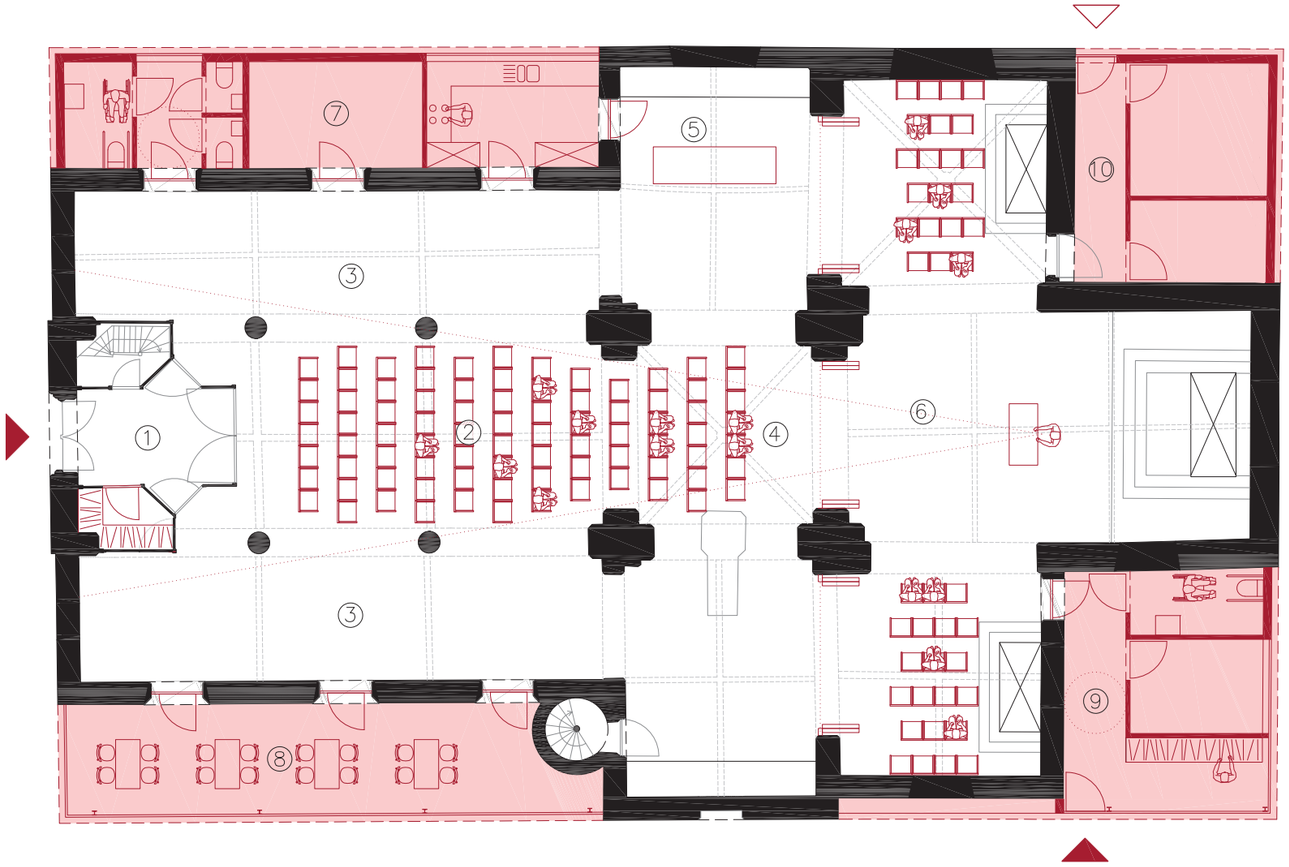
GRONDPLAN niv.0
schaal: 1/150

(1) inkom met vestiaire (2) schip (3) zijbeuken (4) viering met aangepaste preekstoel (5) transept met bar (6) deel gemeenschapsruimte in koor (7) dienstruimtes in aanbouw (8) wintertuin/terras (9) aanbouw met neveninkom (10) aanbouw ter vervanging volume sacristie

GEMEENSCHAPSRUIMTE

Scenario 3: vrijwaren kerkruimte - sokkel met dienstruimtes rondom

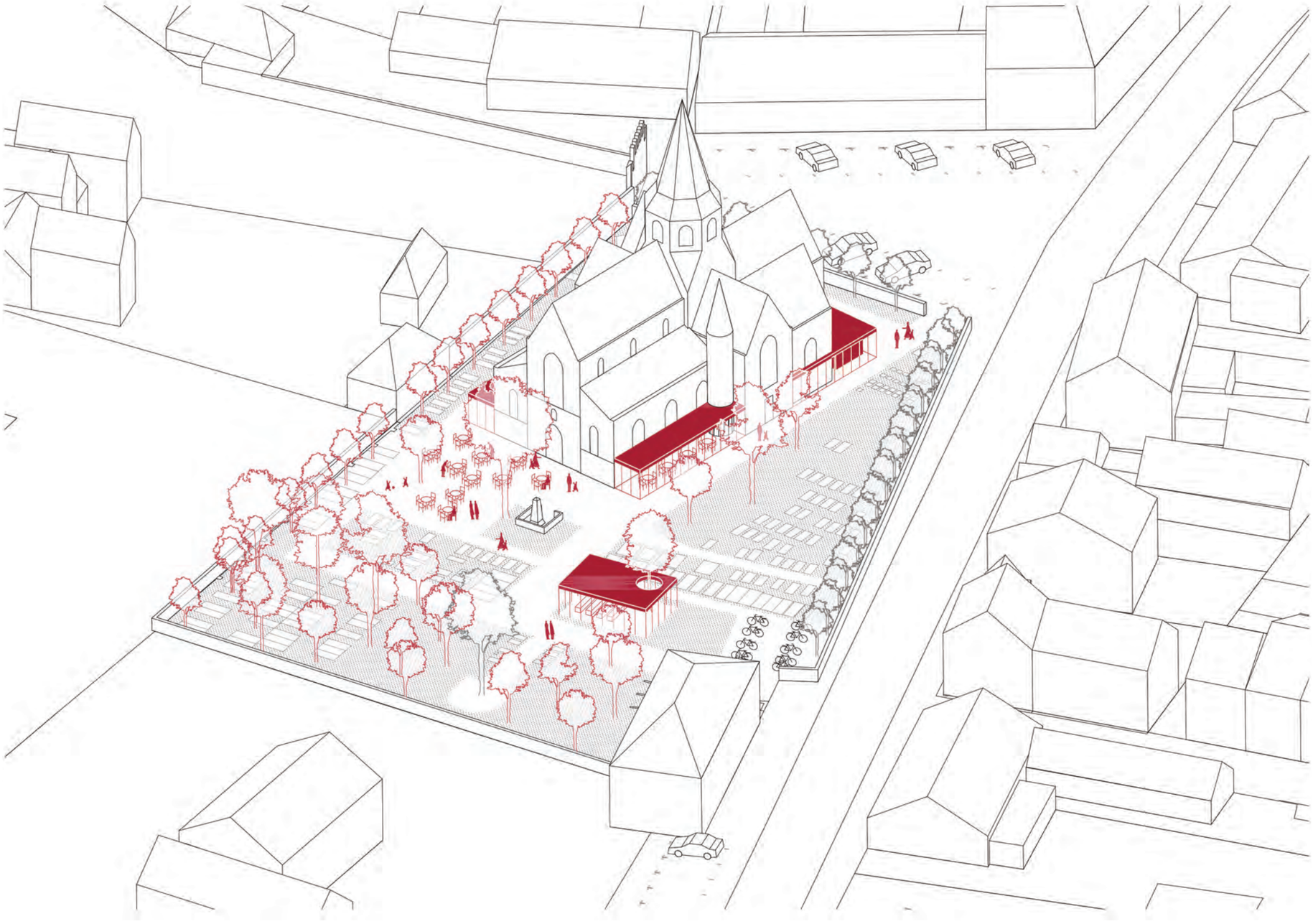
Gemeenschapsruimte: opstelling voor grotere gebedsdienst of dgl. ca. 125 zitplaatsen (355m2)
Beperkte zichtbaarheid in zijbeuken, kunnen dienstdoen als foyer
Dienstruimtes: sanitair, berging/technische ruimte en kleine keuken in aanbouw noordwest (34m2), berging + technische ruimte in aanbouw noordoost (25m2),
neveninkom + sacristie + wc in aanbouw zuidoost (26m2), wintertuin/terras in aanbouw zuidwest (33m2)
Bar in noordelijke deel transept (14m2)
Preekstoel verplaatst naar andere zijde viering
Dubbel gebruik koor

GRONDPLAN niv.0
schaal: 1/150

(1) inkom met vestiaire (2) schip (3) zijbeuken (4) viering met aangepaste preekstoel (5) transept met bar (6) koor met altaar en zitplaatsen (7) dienstruimtes in aanbouw
(8) wintertuin/terras (9) aanbouw met neveninkom (10) aanbouw ter vervanging volume sacristie

KERKHOF ALS GROENE RUIMTE

droomscenario

AXONOMETRIE

DROOMSCENARIO
kerkplein

KERKHOF ALS TUIN

iv.

HYBRIDE FUNCTIONALITEIT

In het afstemmen van programma op kerkgebouw en omgekeerd biedt het nadenken over de combinatie van functies extra kansen.

HEILIG-KRUISKERK BOEKHOUTE

Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek n.a.l.v. de transformatie van de Heilig-Kruiskerk voor nevenbestemming

In opdracht van:
GEMEENTESBESTUUR ASSENEDE

Projectbegeleiding:
PROJECTBUREAU HERBESTEMMING KERKEN

Ontwerpbureau:
TRACE tv
Tijdelijke vereniging van de onderzoeksgroep ArcK van de Faculteit Architectuur en Kunst (ARK)
Universiteit Hasselt / Architecten Broekx-Schiepers / Architect Saidja Heynickx / UR architects

Eindrapport
23 mei 2017

CONTEXT

Heilig-Kruiskerk Boekhoute

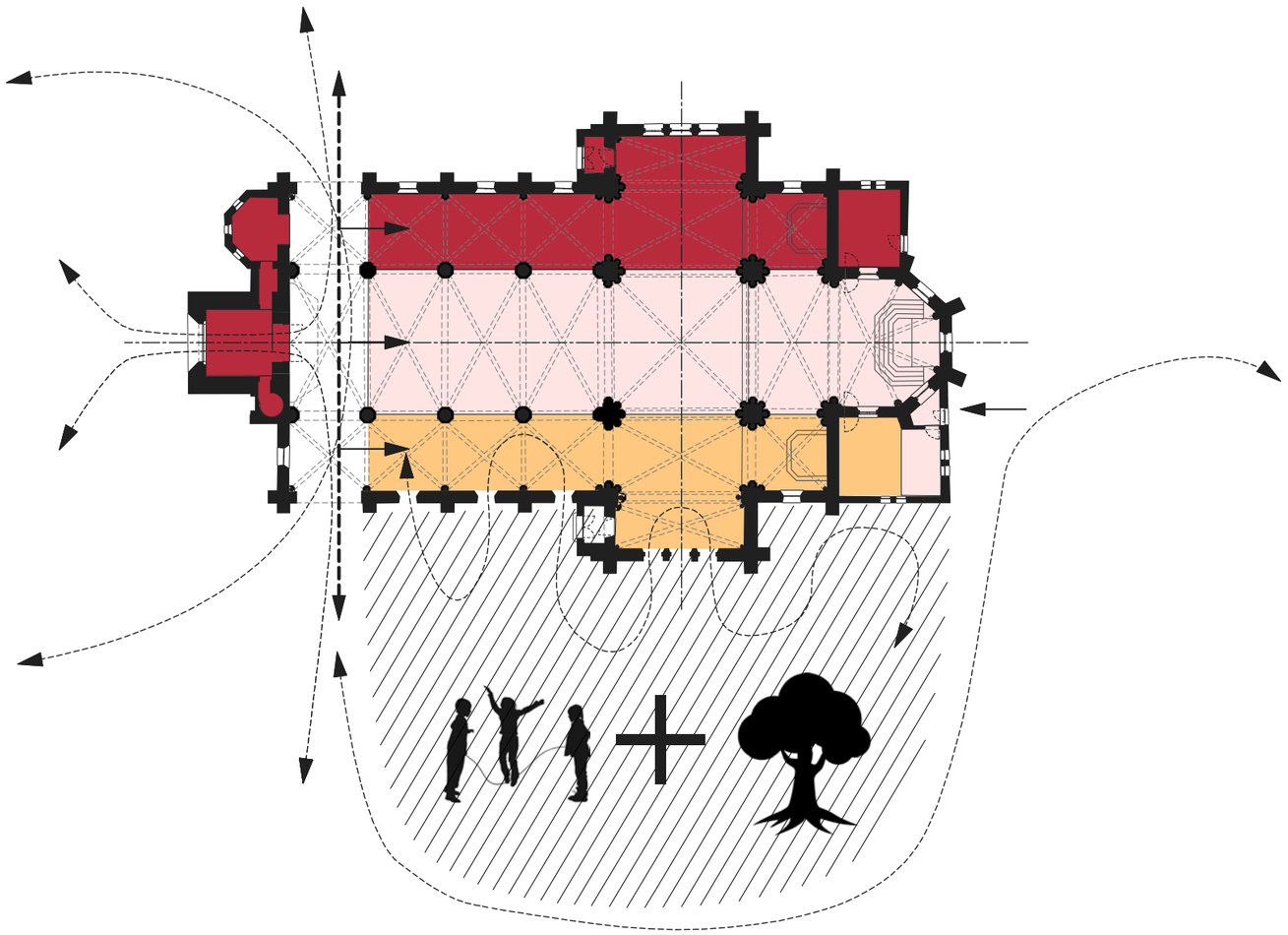
INPLANTINGSPLAN HUIDIGE TOESTAND

schaal: 1/1000

PRIVATE DIENSTEN OPENBARE DIENSTEN (01) Heilig-Kruiskerk (02) Bezoekerscentrum (03) Gemeenteschool Het Anker (04) Kasteel Ter Leyen
(A) Weststraat (B) Boekhoutedorp (C) Ooststraat (D) Noordstraat (E) Vliet

IBO+CULTUUR+KERK

scenario 1/ nevenbestemming IBO en scenografie

kerkfunctie
cultuurfunctie
IBO

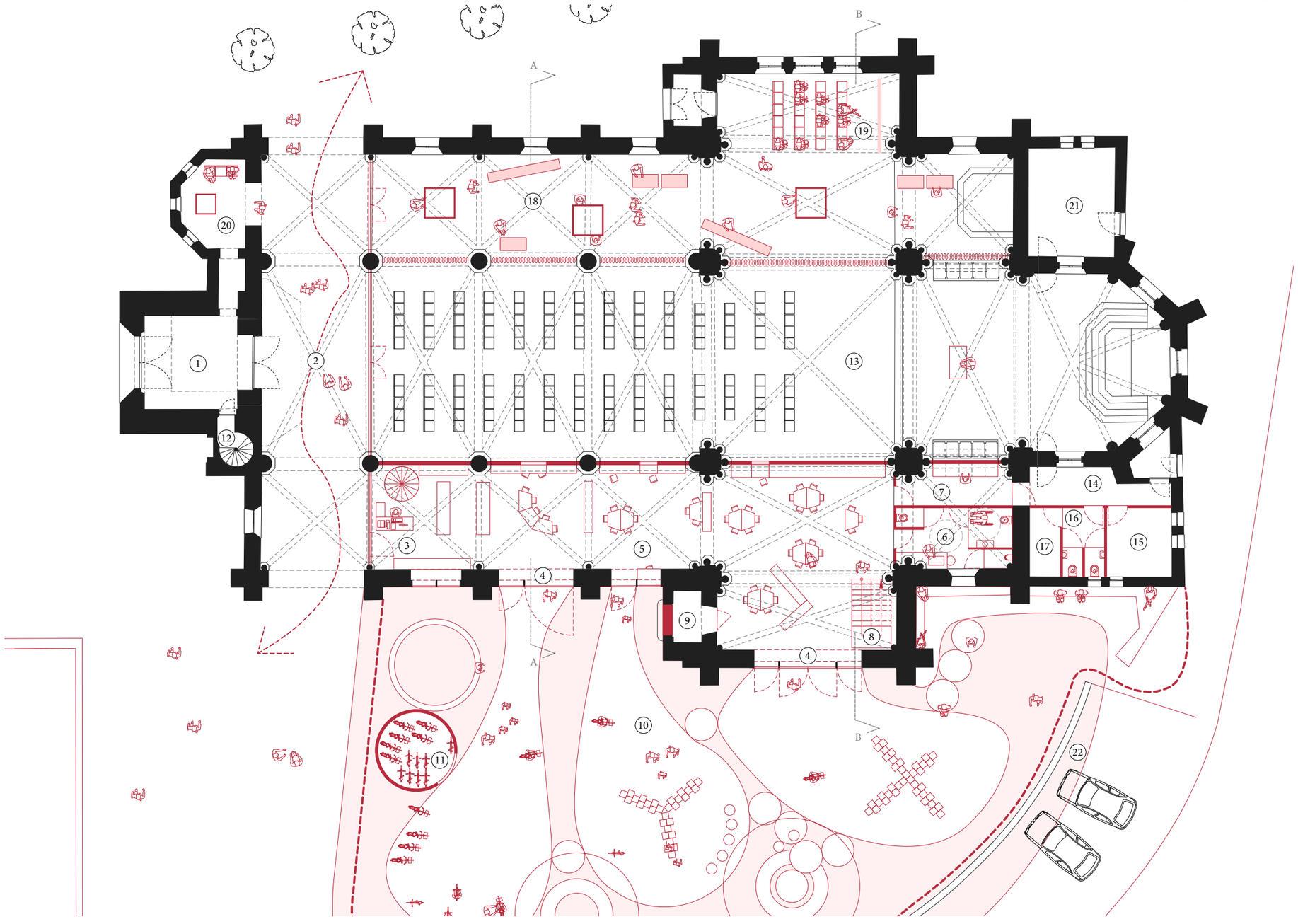
ANALYSE + CONCEPT

contact met natuur: invulling van buitenspeelruimte (verhard+groen) als “groene long” naar kasteel toe - doorgang van travée: contact tussen Noord en Zuidzijde +
overdekte onsluiting met aparte toegang voor drie verschillende functies: IBO, scenografie oorlog voor bezoekers en kerk, verzelfstandiging van de toren als een element op het plein

© *TRACE tv*

IBO+CULTUUR+KERK

scenario 1/ nevenbestemming IBO en scenografie

GRONDPLAN niv. 0

schaal: 1/200

(01) inkomportaal voorgevel (02) stedelijke passerelle (03) toegang IBO (04) doorgang buitenruimte (05) speelruimte IBO (06) sanitair IBO met verzorgtafel en gehandicaptentoilet (07) keuken (08) trap (09) berging bedjes (10) buitenspeelruimte (11) buitenberging (12) torentrap (13) kerk (14) sas (15) sacristie (16) sanitair (17) berging (18) scenografie Boekhoute (19) projectie Boekhoute (20) permanente scenografie (21) technische ruimte (22) bestaande parkeerruimte

IBO+SPEELRUIMTE +CULTUUR+KERK

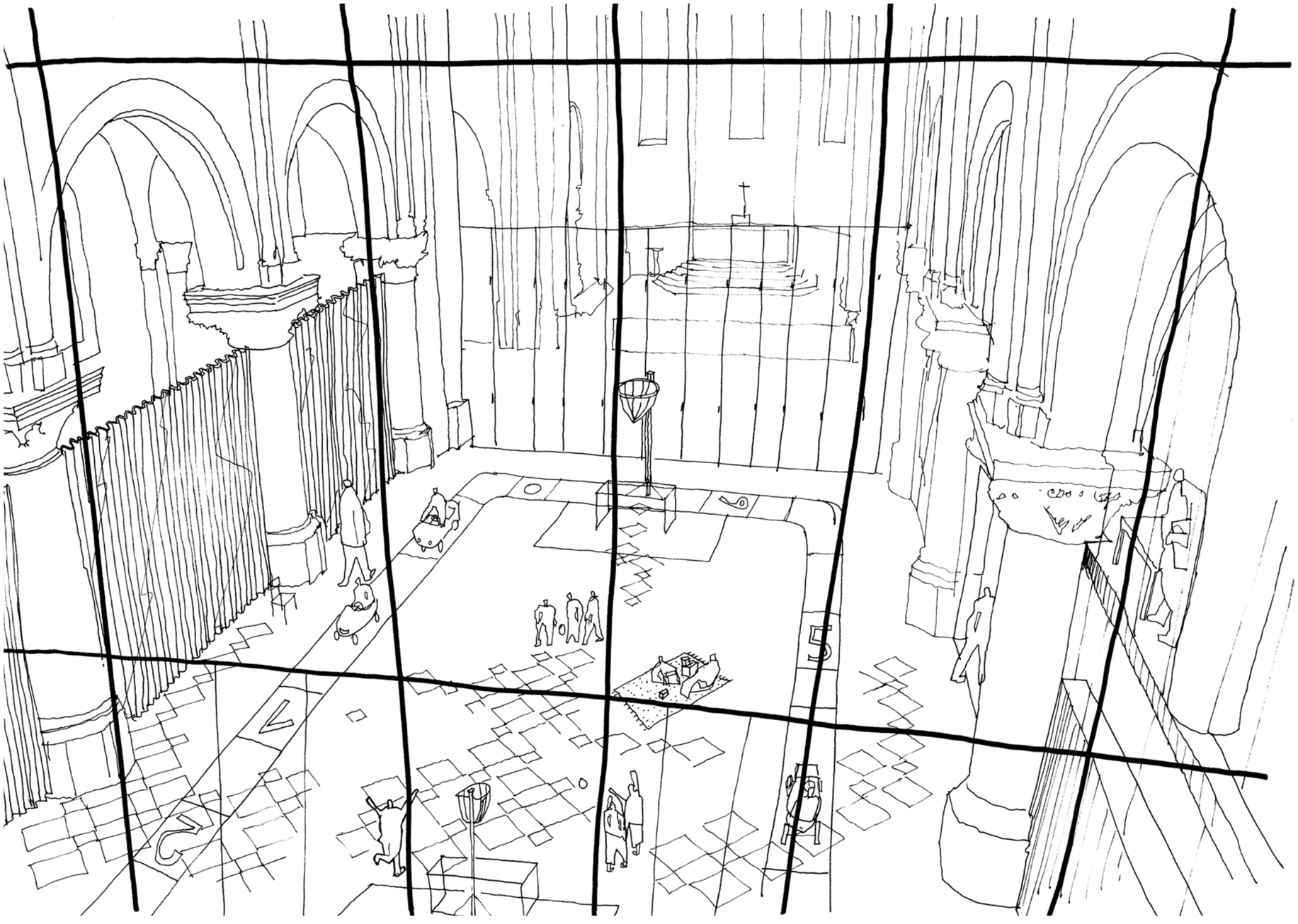
scenario 2/ nevenbestemming IBO, speelruimte en scenografie

CENTRALE RUIMTE IN HET SCHIP
zicht vanop huidig koordeel richting altaar

IBO+SPEELRUIMTE +CULTUUR+KERK

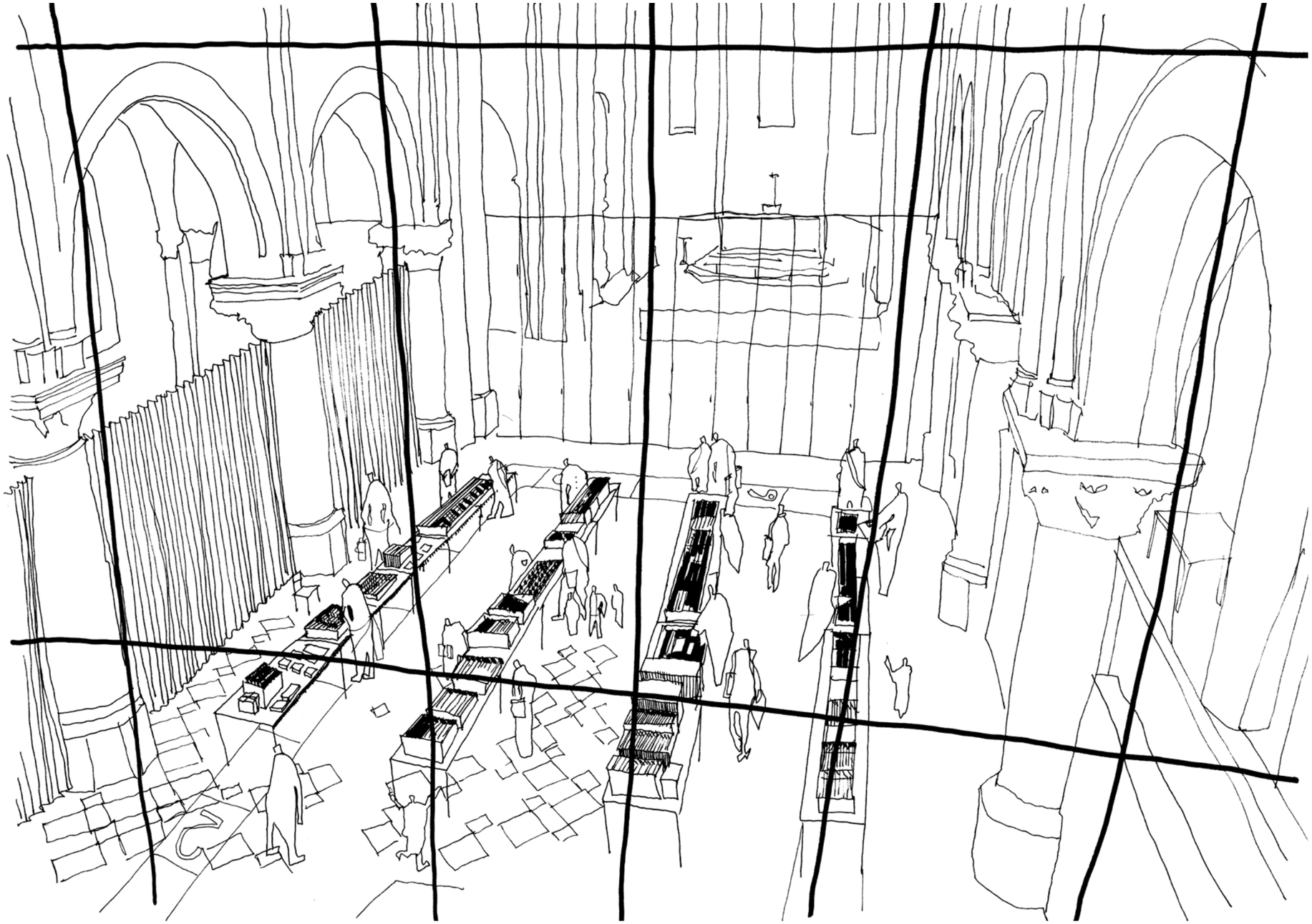
scenario 2/ nevenbestemming IBO, speelruimte en scenografie

CENTRALE RUIMTE IN HET SCHIP
in gebruik als overdekte speelruimte (zachte ballen) van het IBO. Zicht vanop het huidig koordeel

DROOMSCENARIO

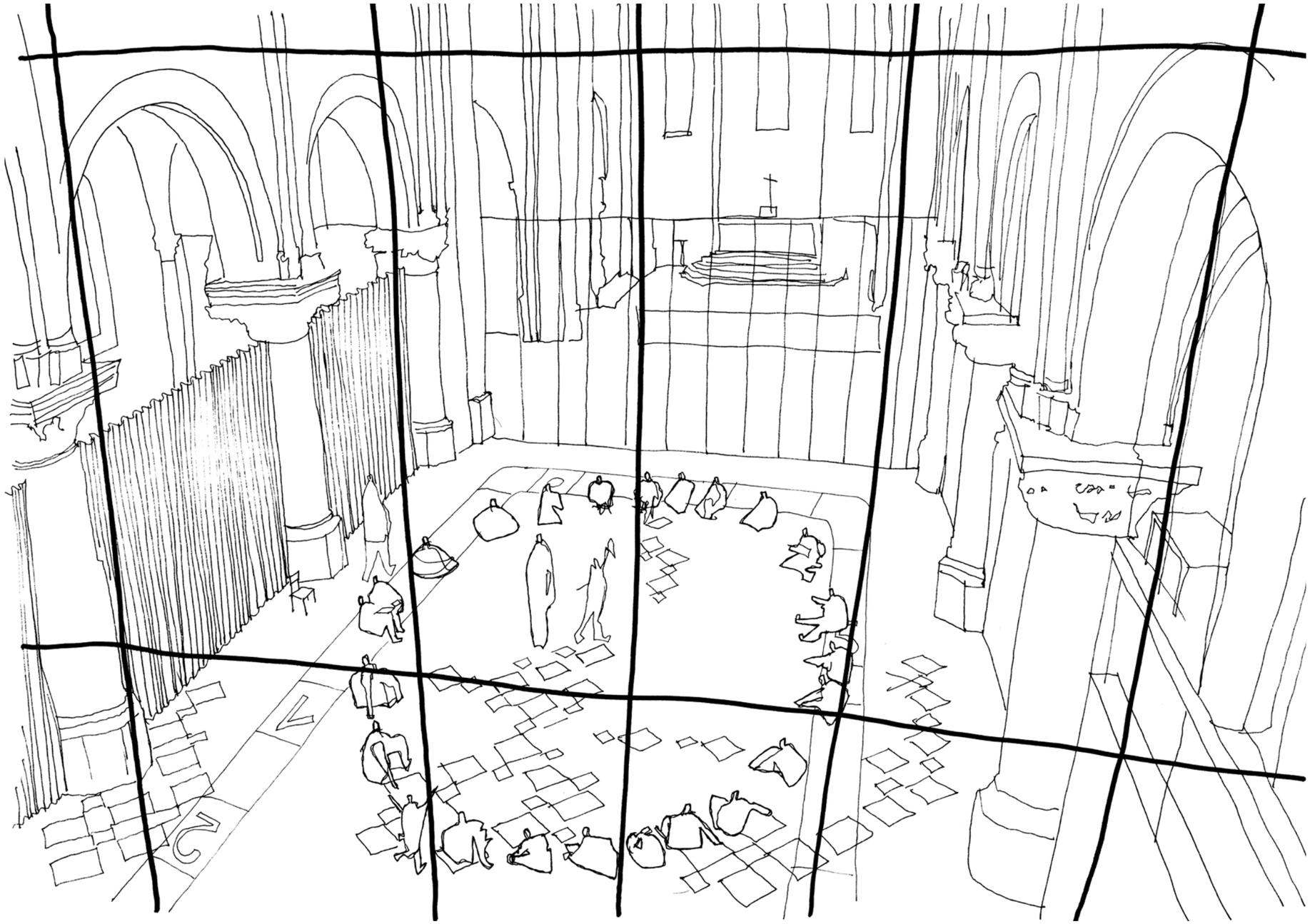
ontmoeten + gemeenplaats

CENTRALE RUIMTE IN HET SCHIP
boekenverkoop

DROOMSCENARIO

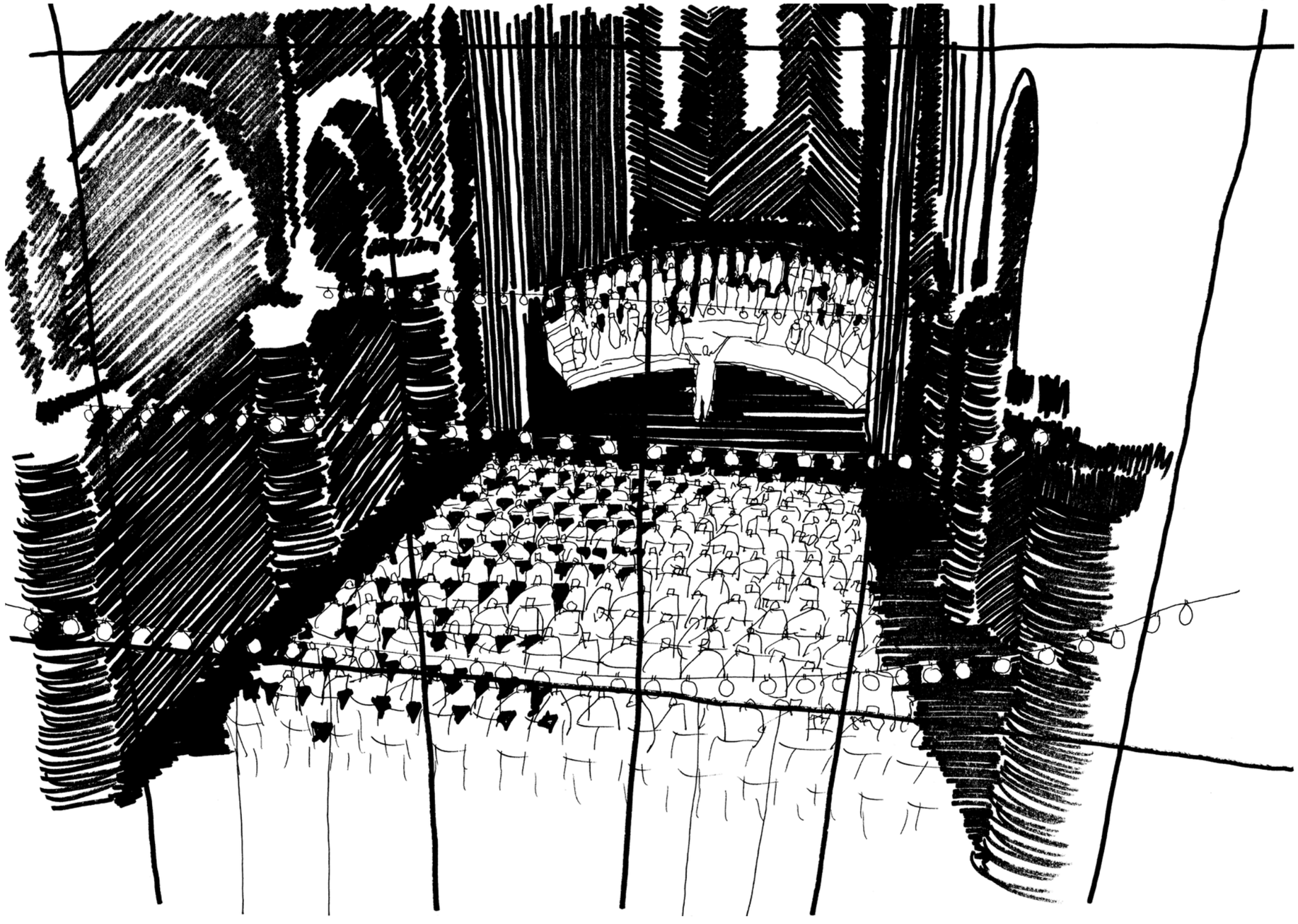
ontmoeten + gemeenplaats

CENTRALE RUIMTE IN HET SCHIP
speelruimte voor IBO - speelpleinwerking - jeugdvereniging

DROOMSCENARIO

ontmoeten + gemeenplaats

CENTRALE RUIMTE IN HET SCHIP
avondconcert

SINT-CLEMENSKERK HOOGSTRATEN

Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek n.a.l.v. de transformatie van de Sint-Clemenskerk voor herbestemming

In opdracht van:
STADSBESTUUR HOOGSTRATEN

Projectbegeleiding:
PROJECTBUREAU HERBESTEMMING KERKEN

Ontwerpbureau:
TRACE tv
Tijdelijke vereniging van de onderzoeksgroep ArcK van de Faculteit Architectuur en Kunst (ARK)
Universiteit Hasselt / Architecten Broekx-Schiepers / Architect Saidja Heynickx / UR architects

Eindrapport
2 september 2019

ANALYSE

van de publieke functies in de dorpskern

In een eerste stap hebben we de stedenbouwkundige problematiek van de dorpskern van Minderhout bevattelijk in beeld proberen te brengen. Hiermee formuleren we een conceptvoorstel voor het hart Minderhout dat flexibel ingevuld kan worden. De vergelijking van mogelijke scenario's om aan de publieke noden te kunnen voldoen op deze schaal heeft geleid tot het herbestemmingsscenario voor de kerk zoals verder verduidelijkt.

HUIDIGE SITUATIE

schaal: 1/2000

kaart geeft de huidige situering weer van de functies in de dorpskern: (01) KLJ (02) Sint-Clemenskerk (03) Sint-Jorisgilde (04) Pastorij (05) BKO Stekelbees (06) Kleuterschool Scharrel (07) Bibliotheek (08) Parochiezaal 't Markenhof (09) Basisschool Scharrel (10) Noodkerk - TTK (11) KSA (12) OKRA

SCENARIO 3

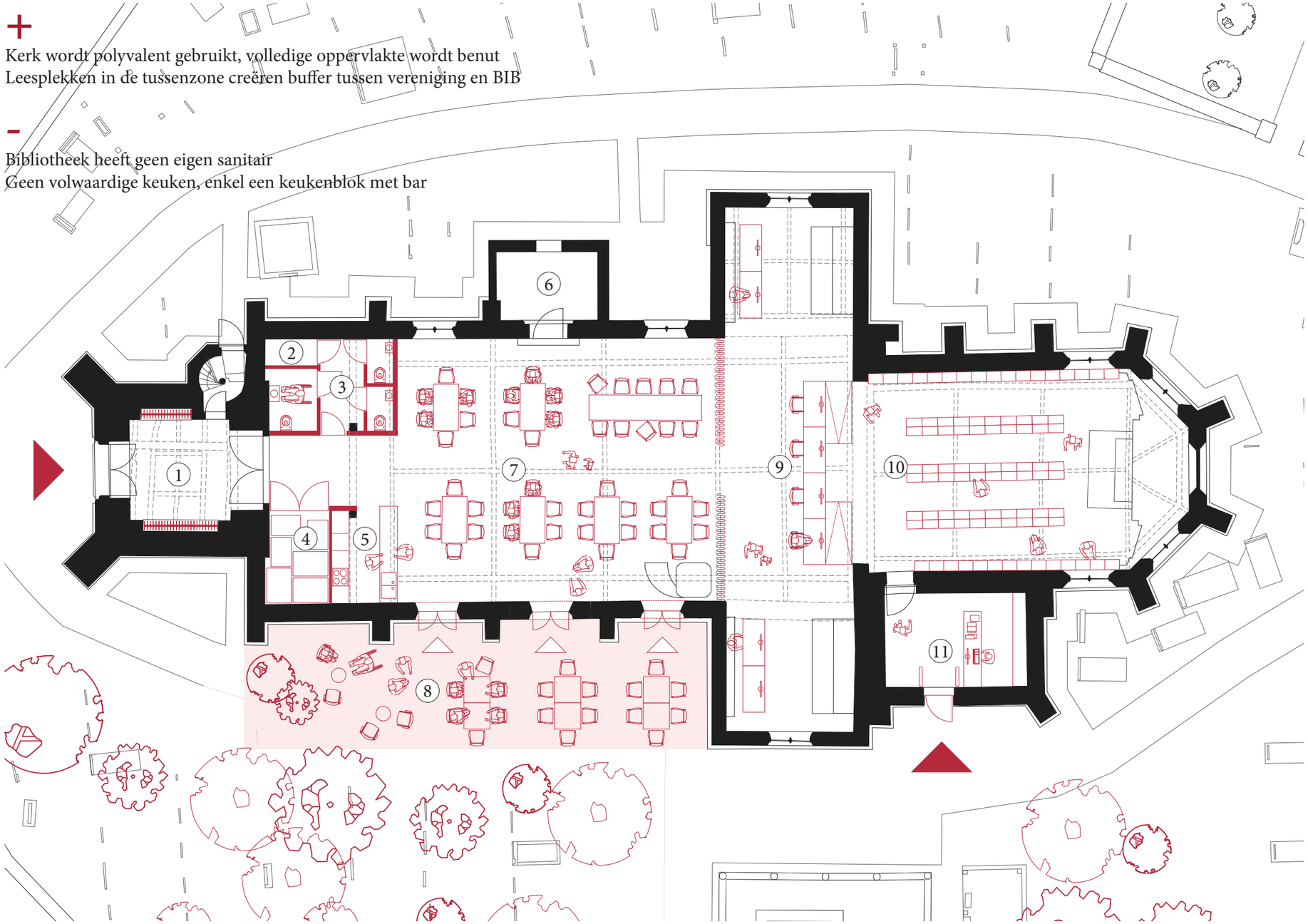
combinatie scenario 1 en 2/variant 1

\+

Kerk wordt polyvalent gebruikt, volledige oppervlakte wordt benut
Leesplekken in de tussenzone creëren buffer tussen vereniging en BIB

\-

Bibliotheek heeft geen eigen sanitair
Geen volwaardige keuken, enkel een keukenblok met bar

GRONDPLAN niv. 0
schaal: 1/150

(01) hoofdtoegang OKRA met vestiaire (02) kuisberging (03) sanitair (04) berging voor stoelen (240) en tafels (16) (05) keukenmeubel + bar (06) technische ruimte
(07) polyvalente ruimte met min. 46 zitplaatsen (110 m²) (08) terras (09) tussenzone OKRA en BIB met leesplekken (70 m²)
(10) bibliotheek (65 m²) (240 lopende meter) (11) uitleenbalie bibliotheek met eigen toegang (15 m²)

SCENARIO 3

combinatie scenario 1 en 2/variant 1

TUSSENZONE
met zicht op de bib in het koor,
optie leesplekken: tafelmeubel voor hellend vlak wordt gebruikt als leesplek

SCENARIO 3

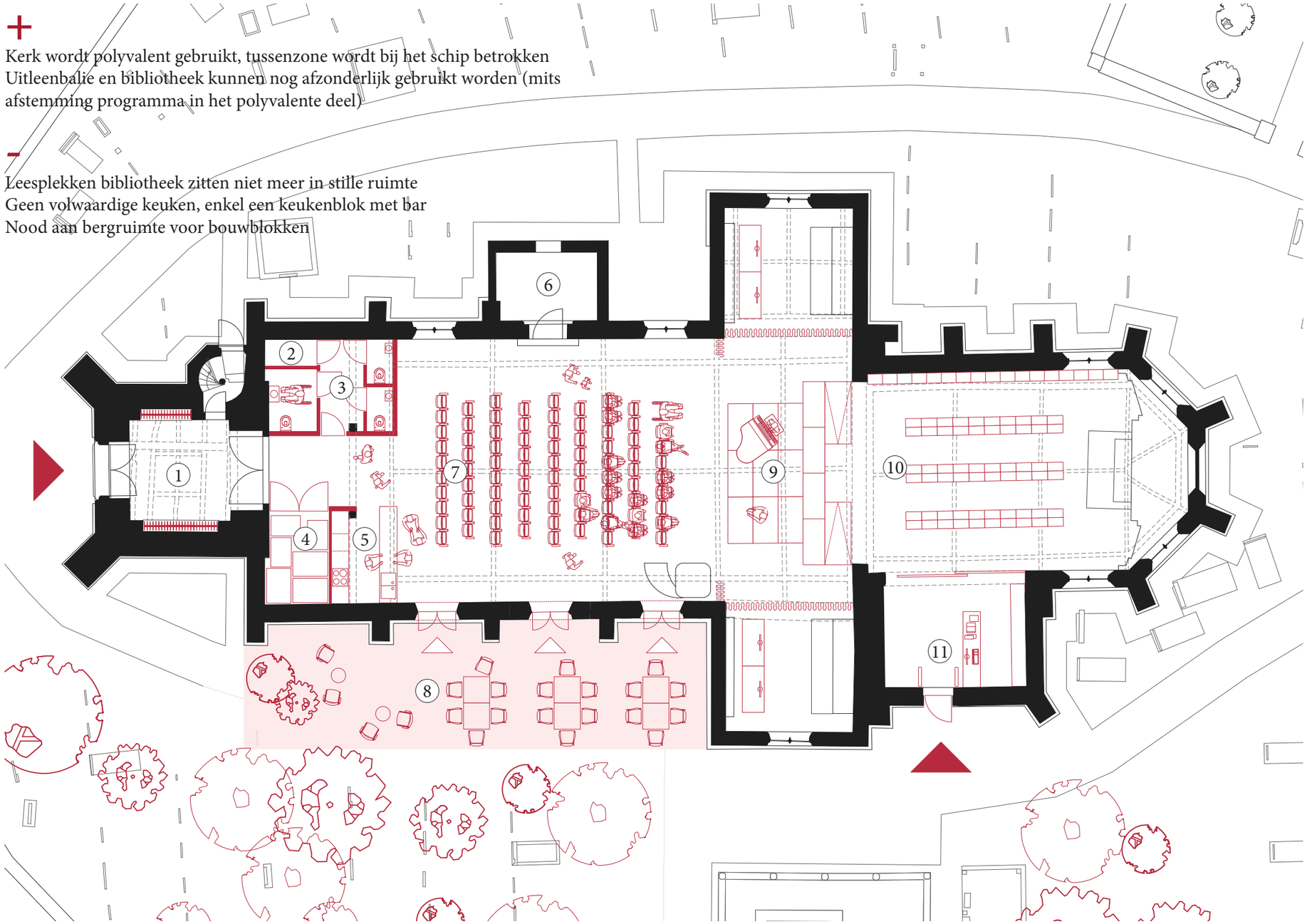
combinatie scenario 1 en 2/variant 3

\+

Kerk wordt polyvalent gebruikt, tussenzone wordt bij het schip betrokken
Uitleenbalie en bibliotheek kunnen nog afzonderlijk gebruikt worden (mits afstemming programma in het polyvalente deel)

\-

Leesplekken bibliotheek zitten niet meer in stille ruimte
Geen volwaardige keuken, enkel een keukenblok met bar
Nood aan bergruimte voor bouwblokken

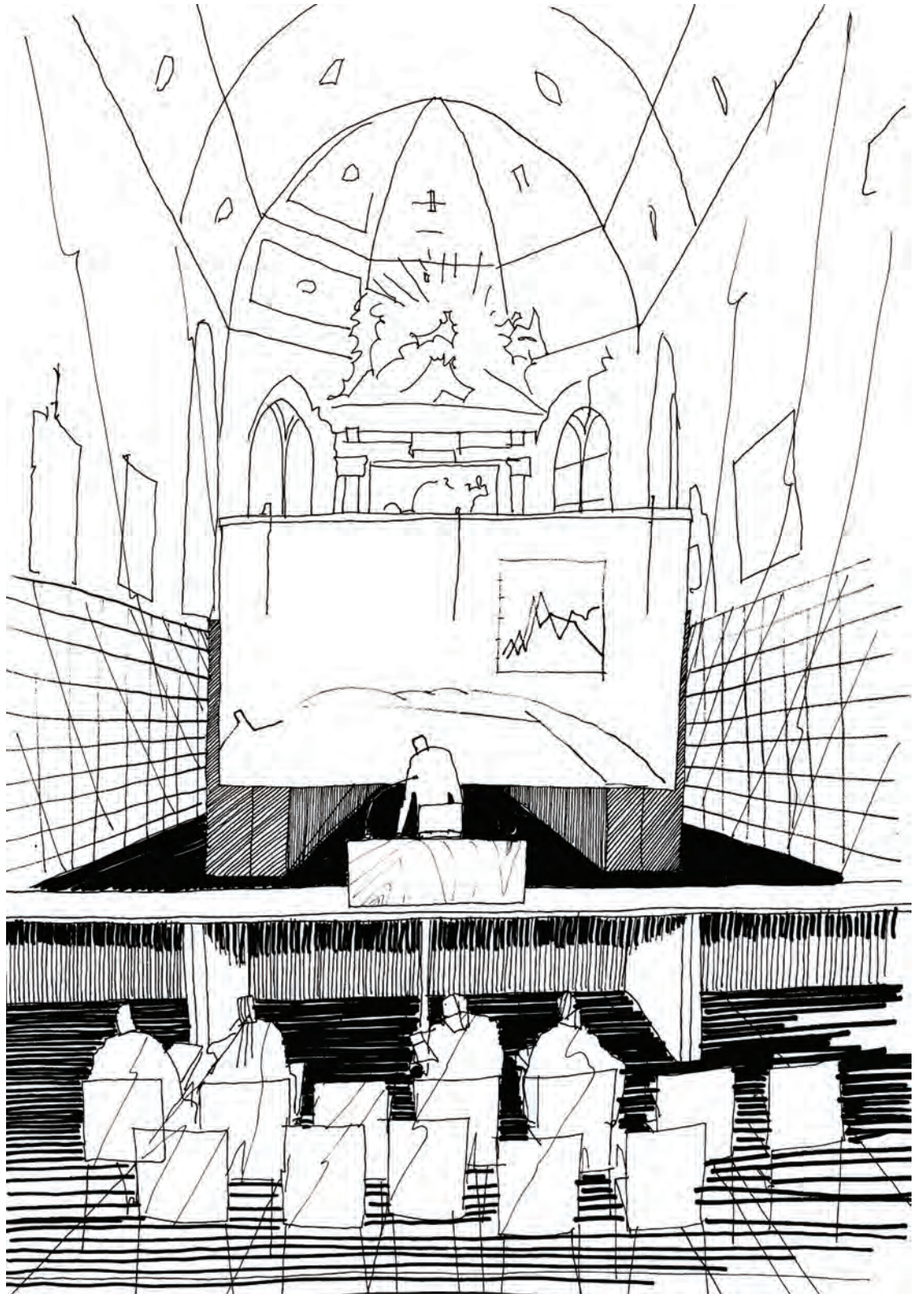
GRONDPLAN niv. 0
schaal: 1/250

(01) hoofdtoegang vereniging met vestiaire (02) kuisberging (03) sanitair (04) berging voor stoelen (240) en tafels (16) (05) keukenmeubel + bar (06) technische ruimte
(07) ruimte voor lezing (93 zitplaatsen) (110 m²) (08) terras (09) tussenzone vereniging en BIB (70 m²) met podium van bouwblokken
(10) bibliotheek (65 m²) (205 lopende meter) (11) uitleenbalie bibliotheek met eigen toegang (15 m²) in contact met bibliotheek

SCENARIO 3

combinatie scenario 1 en 2/variant 2

TUSSENZONE
met zicht op de bib in het koor,
optie avondlezing: tafelmeubel voor hellend vlak wordt als lezenaar gebruikt door er een stukje bij op te zetten, projectiescherm zit in de structuur van de bibliotheekkasten ingewerkt

v.
STADSONTWIKKELING

De kerk en zijn monumentaliteit blijven potentieel inzetbaar om het stedelijke weefsel en zijn functies verder te ontwikkelen.

SINT-JOZEFKERK GENT

Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek n.a.l.v. de transformatie van de Sint-Jozefkerk voor herbestemming

In opdracht van:
STADSBESTUUR GENT

Projectbegeleiding:
PROJECTBUREAU HERBESTEMMING KERKEN

Ontwerpbureau:
TRACE tv
Tijdelijke vereniging van de onderzoeksgroep ArcK van de Faculteit Architectuur en Kunst (ARK)
Universiteit Hasselt / Architecten Broekx-Schiepers / Architect Saidja Heynickx / UR architects

Eindrapport
15 november 2017

CONTEXT

Rabot te Gent

PROGRAMMA

1 Opgave neogotiek

NEOGOTIEK EN SOCIAAL BEWUSTZIJN
- ideologische agenda
- middeleeuwse model samenleving
  tegenover 19e eeuwse industriële stad
- ambachten tegenover massaproductie
- sociale rol van architectuur
- moralistisch
- kerk en religie centraal

01

02

REFERENTIES
1836

(01 & 02) Augustus Welby Pugin, Contrasts

STRATEGIE HERBESTEMMING

3 voorbeeld

STRATEGIE HERBESTEMMING

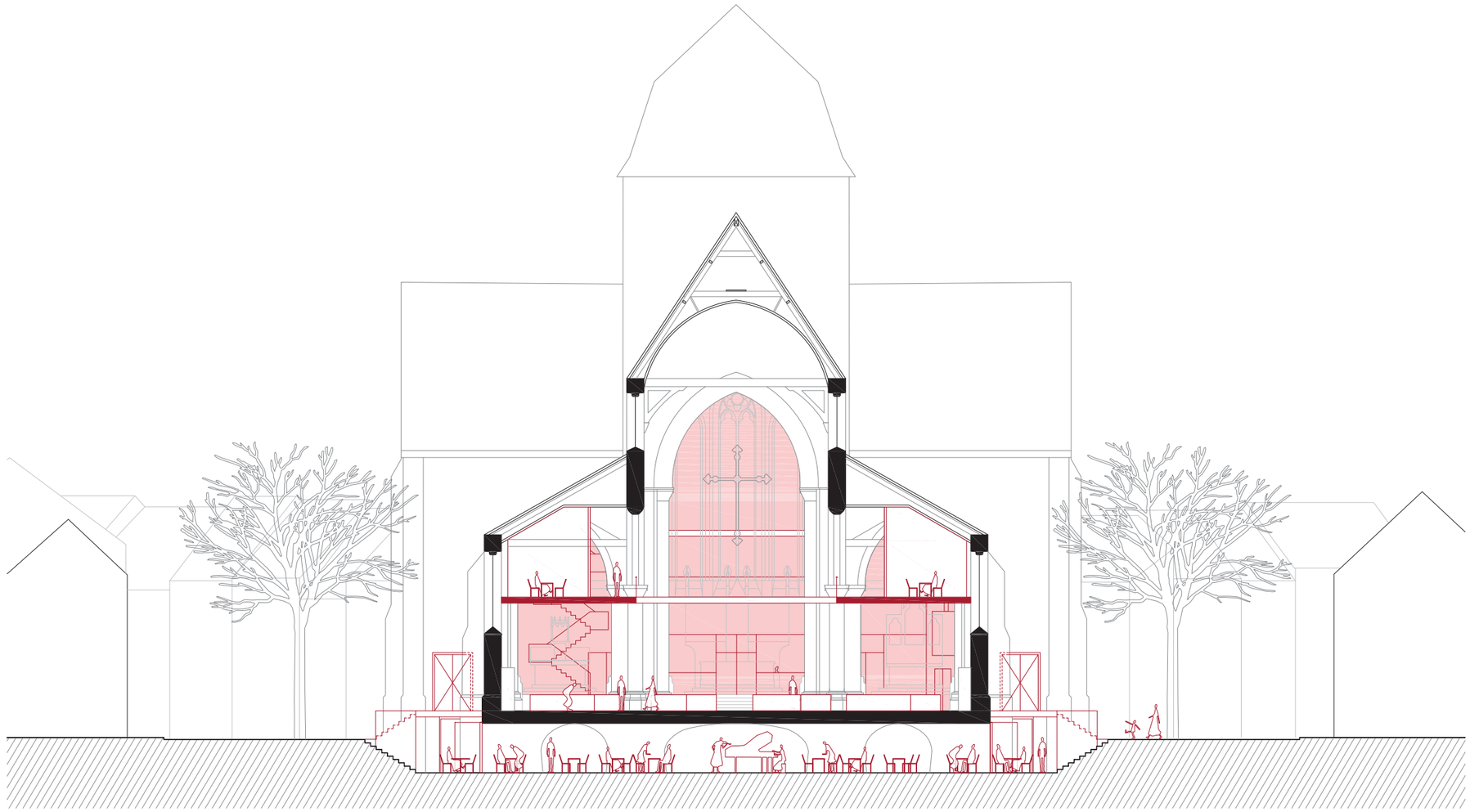
3 voorbeeld

SCHETS
marktopstelling

STRATEGIE HERBESTEMMING

4 droomscenario/ sociaal restaurant in kelder

DWARSDOORSNEDE SCHIP
schaal: 1/250

SINT-JOZEFKERK AALST

Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek n.a.l.v. de transformatie van de Sint-Jozefkerk voor herbestemming

In opdracht van:
STADSBESTUUR AALST

Projectbegeleiding:
PROJECTBUREAU HERBESTEMMING KERKEN

Ontwerpbureau:
TRACE tv
Tijdelijke vereniging van de onderzoeksgroep ArcK van de Faculteit Architectuur en Kunst (ARK)
Universiteit Hasselt / Architecten Broekx-Schiepers / Architect Saidja Heynickx / UR architects

Eindrapport
26 januari 2018

HISTORISCHE CONTEXT

Ferraris kaarten 1771-1778

LUCHTFOTO 2015

CONTEXT

Sint-Jozefkerk Aalst

INPLANTINGSPLAN HUIDIGE TOESTAND

schaal: 1/750

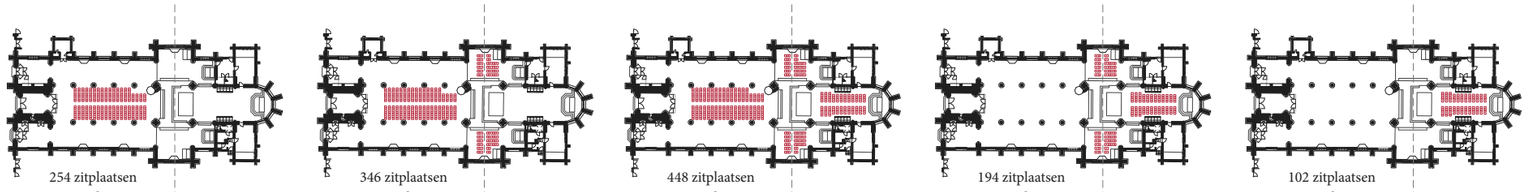
● OPENBARE DIENSTEN (01) Sint-Jozefkerk (02) Scholengroep Sint-Maarten

(A) Dendermondse Steenweg (B) Fabriekstraat (C) Vrijheidstraat (D) Kattestraat (E) Esplanadeplein (F) Stationsstraat

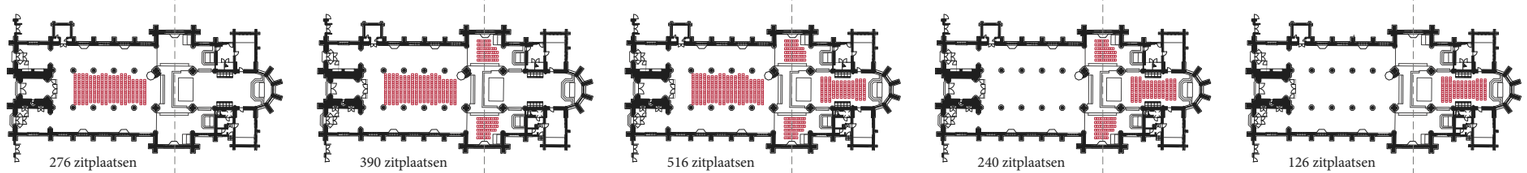
ONDERZOEK

zitcapaciteit concert+bergruimte en sanitair

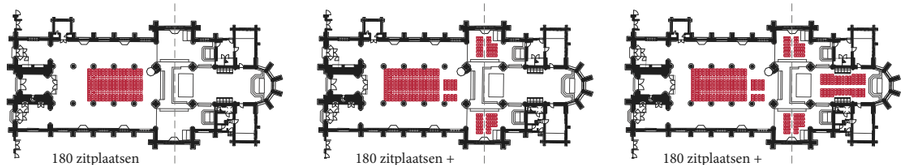

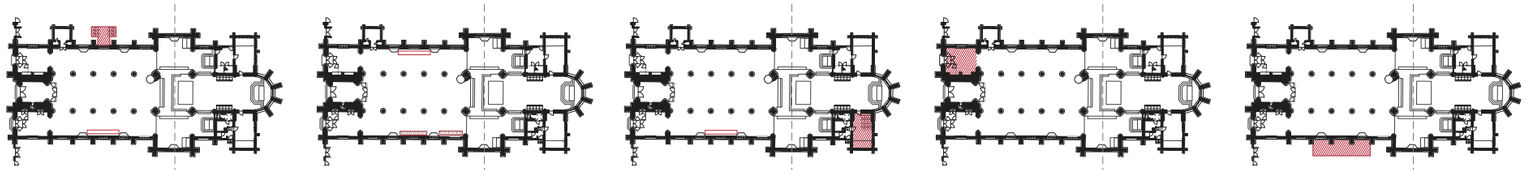
OPSTELLING VLAKKE VLOER, met middengang
Howe, Side Chairs Upholstery
Howe, Arm-chairs Upholstery

OPSTELLING VLAKKE VLOER, zonder middengang
Howe, Side Chairs Upholstery
Howe, Arm-chairs Upholstery

OPSTELLING TRIBUNE (EN VLAKKE VLOER)
tribunezetels
stoffen zetels op vlakke vloer

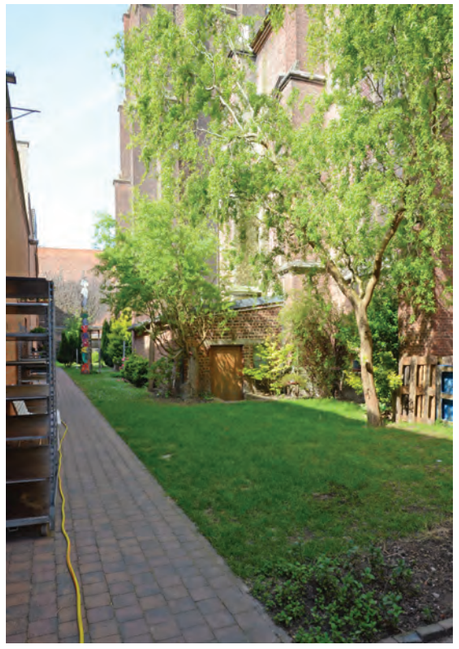
OPTIES BERGING EN SANITAIR

SYSTEMATISCH ONDERZOEK NAAR ZITCAPACITEIT VAN DE KERK

Van links naar rechts wijzigt de invulling van de kerk naargelang bovenstaande schema's.
Van boven naar onder wijzigt de situatie van een opstelling met stoelen op vlakke vloer tot een opstelling met een telescopische tribune.
Onderaan worden verschillende opties getoond voor het bergen van de stoelen en het sanitair.

KERK

Sint-Jozefkerk Aalst

DE BUITENRUIMTE ROND DE KERK
aan de zuid- en de westgevel

GROENE OMMEGANG

scenario 4/ herbestemming nieuwe functies in relatie met buitenruimte

SCHETS

GROENE OMMEGANG

scenario 4/ herbestemming nieuwe functies in relatie met buitenruimte

SCHETS

GROENE OMMEGANG

scenario 4/ herbestemming nieuwe functies in relatie met buitenruimte

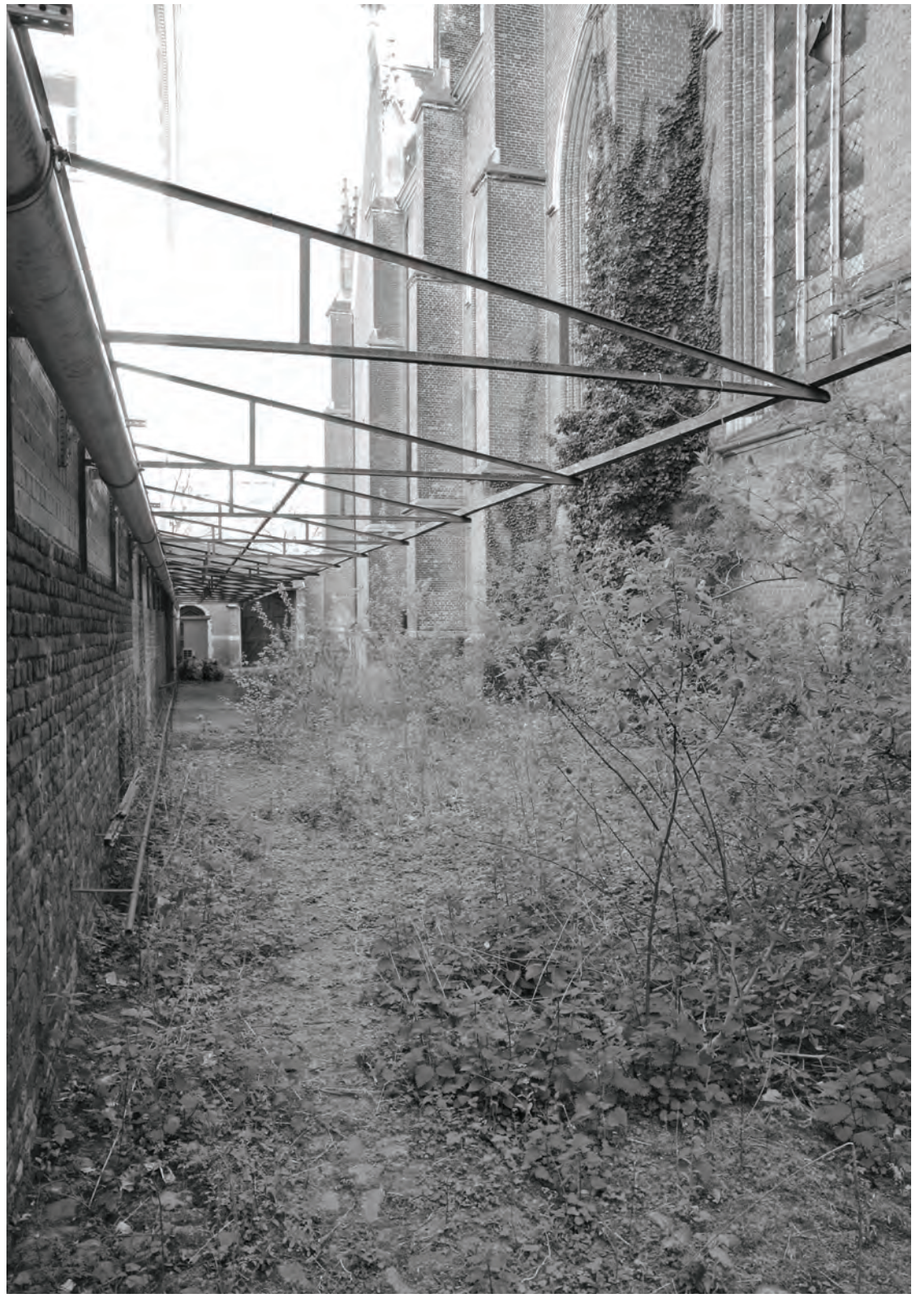

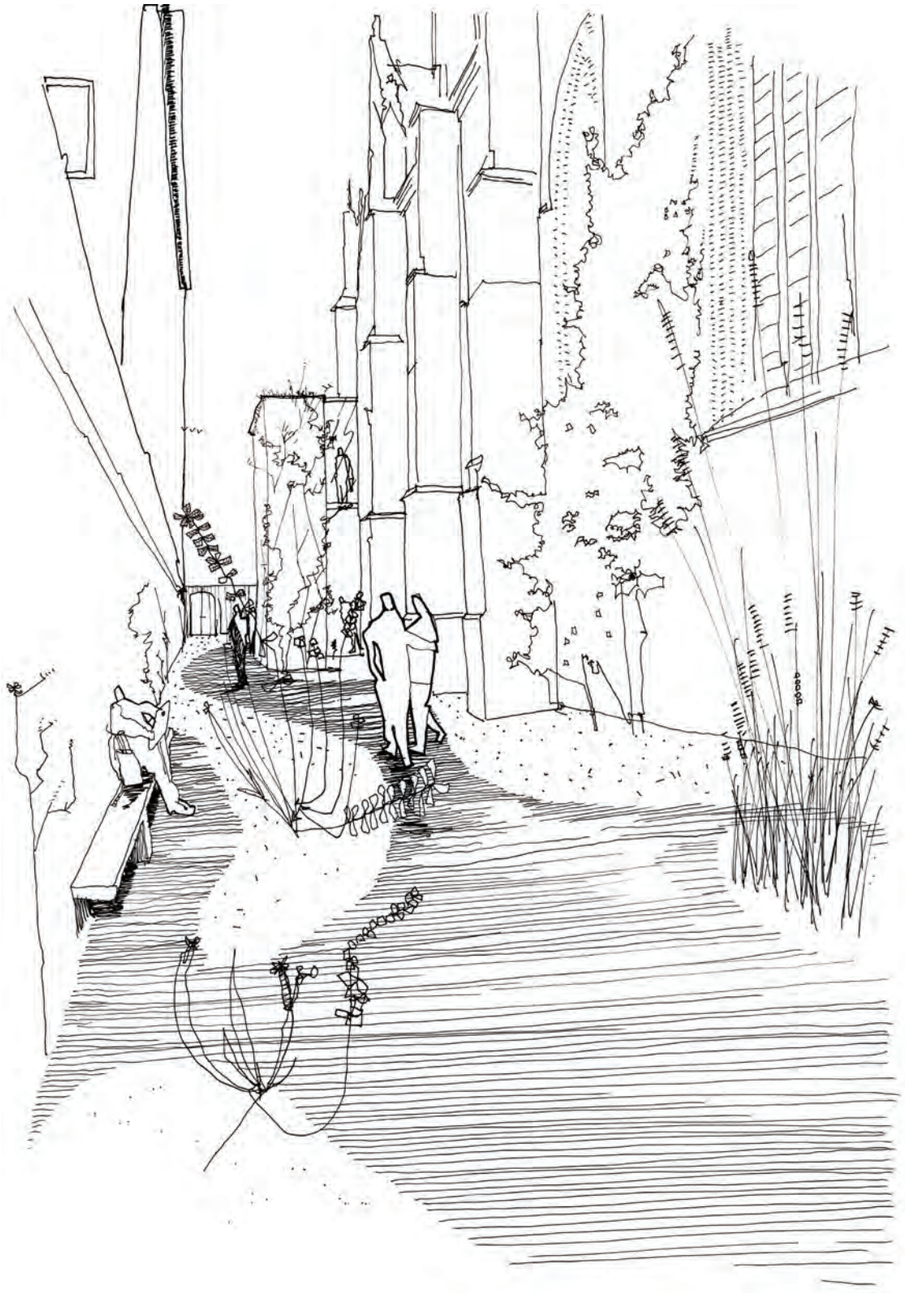

SCHETS

GROENE OMMEGANG

scenario 4/ herbestemming nieuwe functies in relatie met buitenruimte

SCHETS

vi.
SPIRITUELE RE-ACTIVERING

De spirituele kwaliteit van de kerk vormt (ondanks het archaïsche karakter) geen hindernis voor zijn herbestemming; eerder verrijkt en voedt het inherent de nieuwe functie. In sommige gevallen biedt het zelfs het potentieel voor een meer hedendaagse beleving.

SINT-ODULPHUSKERK ZOUTLEEUW

Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek n.a.l.v. de transformatie van de Sint-Odulphuskerk voor herbestemming

In opdracht van:
STADSBESTUUR ZOUTLEEUW

Projectbegeleiding:
PROJECTBUREAU HERBESTEMMING KERKEN

Ontwerpbureau:
TRACE tv
Tijdelijke vereniging van de onderzoeksgroep ArcK van de Faculteit Architectuur en Kunst (ARK)
Universiteit Hasselt / Architecten Broekx-Schiepers / Architect Saidja Heynickx / UR architects

Eindrapport
30 maart 2017

CONTEXT

Sint-Odulphuskerk van Booienhoven

OMGEVING VAN DE KERK

Zicht vanuit de Louis Claeslaan op de voorgevels van het ensemble kerk-pastorie-gildelokaal

KERK

als overdekt columbarium/ scenario 4a/ volledige ruimte

LANGSDOORSNEDE
schaal: 1/150

KERK

als overdekt columbarium/

01

02

03

04

Referentie, materialisering in hout

(01)

Antonello da Massina, Hieronymus in de studio, 1460-75

(02)

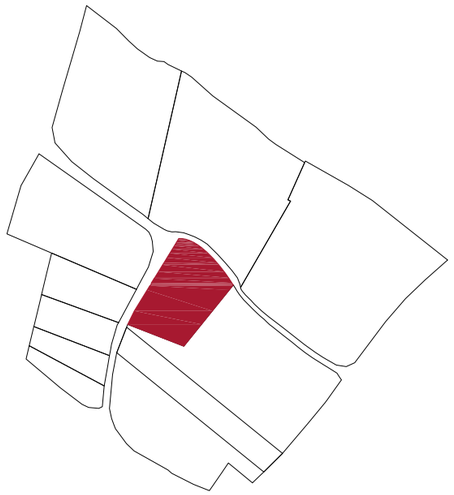
houten kerkinterieur Sint-Odulphuskerk Assendelft door P. Saenredam, 1649

(03, 04)

Eiken interieur herdenkingspaviljoen Duitse begraafplaats Langemark

EILAND

als urnenbegraafplaats en tuin/ scenario 2/ urnenveld

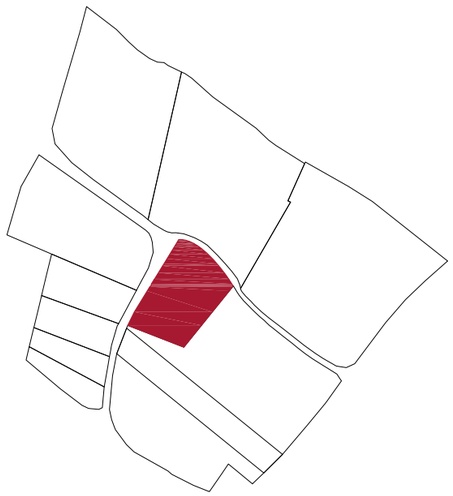
- grid van urnengraven met horizontale gedenkstenen tussen de bomen in de tuin
- voorzien van een grotere strooiweide
- terugweg naar Bronstraat via brug over de gracht
- het aantal urnenkamers is afhankelijk van de dichtheid (inschatting +/- 200 urnenkamers)

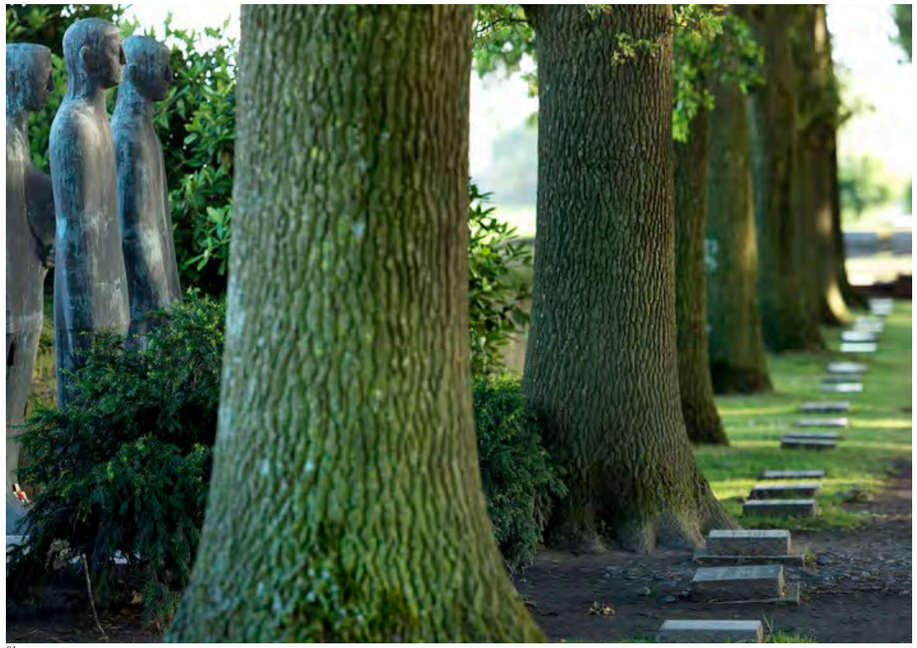
INPLANTINGSPLAN
schaal: 1/750

(01) Sint-Odulphuskerk omgeven door begraafplaats (02) Pastorie (03) Gildelokaal schuttersclub (4) strooiweide (5) urnenveld (6) pad terug naar straat

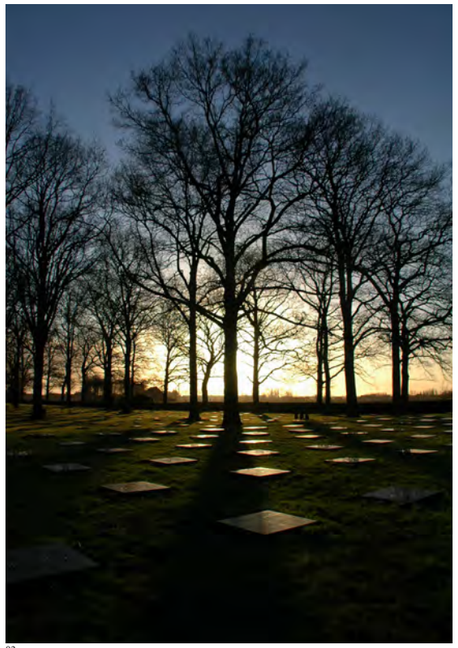
EILAND

als urnenbegraafplaats en tuin/ scenario 2/ urnenveld

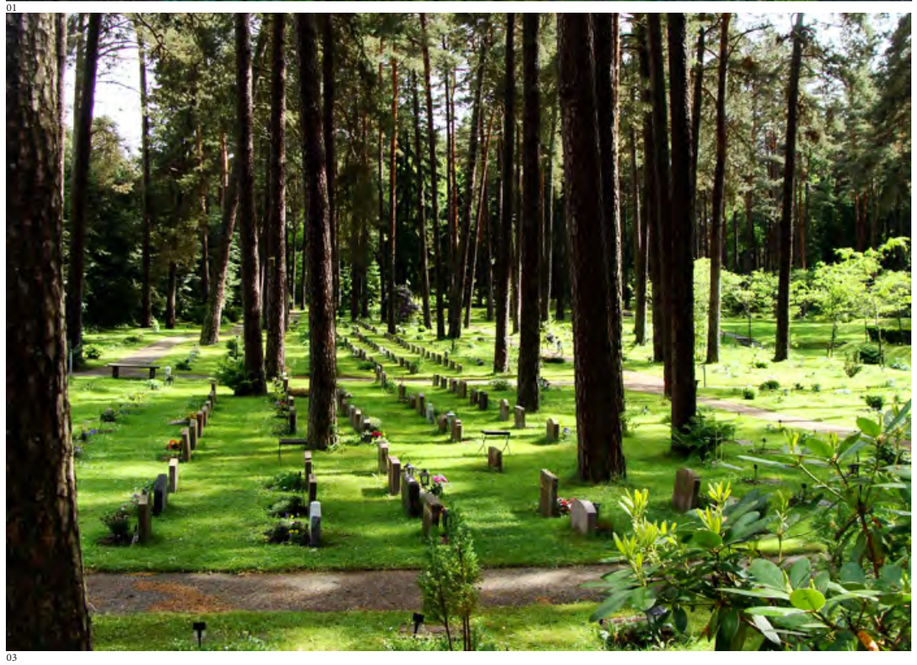

01

02

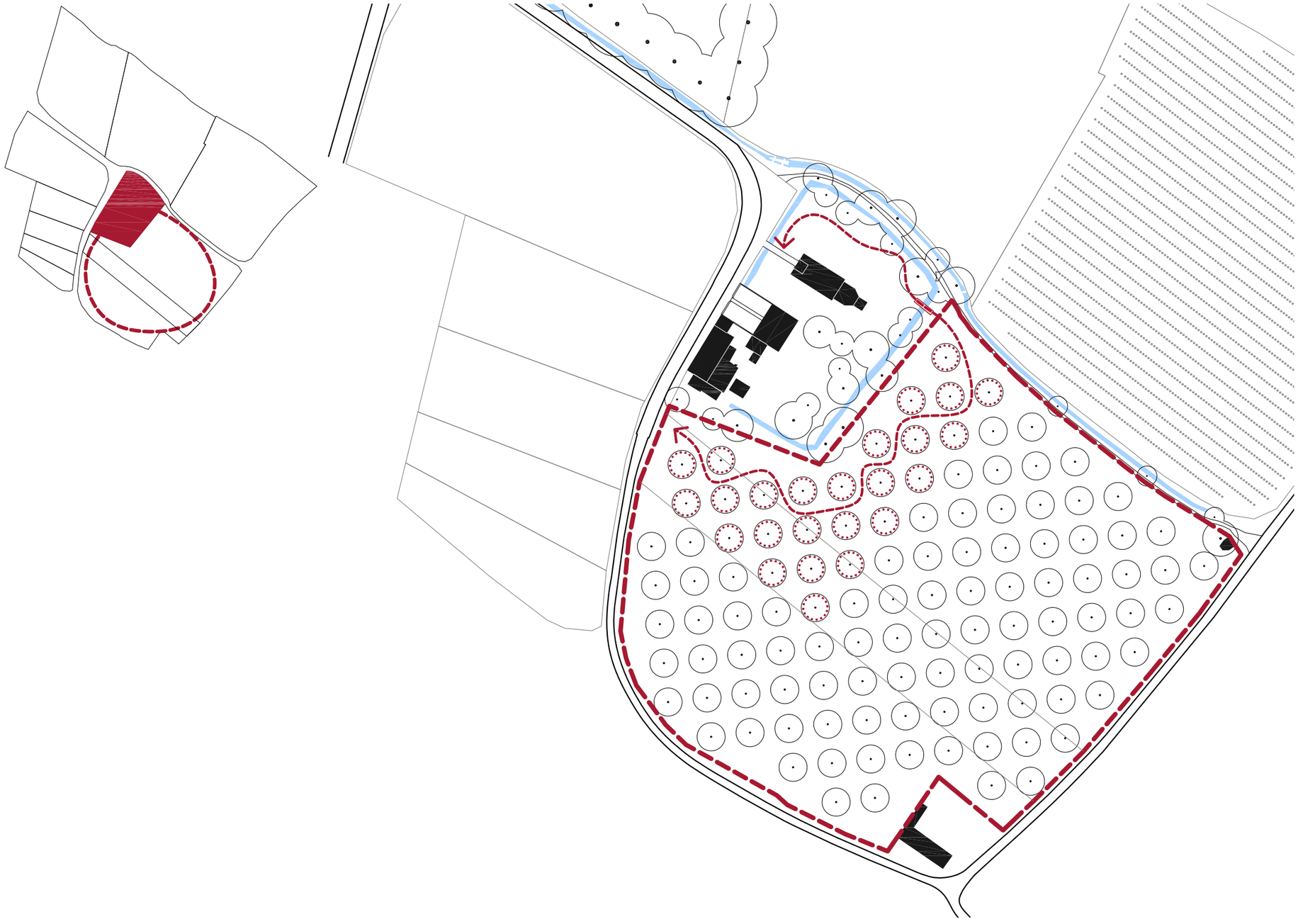

03

Referentie
(01, 02)
Duitse militaire begraafplaats Langemark
(03)
Woodland begraafplaats Skogskyrkogarden Stockholm

LANDSCHAP

als urnenbegraafplaats en ruimte voor recreatie/ scenario 1/ hoogstamboomgaard

INPLANTINGSPLAN
schaal: 1/500

● urnenbegraafplaatsen

HEILIGE MAGDALENAKERK BRUGGE

Ontwerpend haalbaarheidsonderzoek n.a.l.v. de transformatie van de Heilige Magdalenakerk voor herwaardering

In opdracht van:
STADSBESTUUR BRUGGE

Projectbegeleiding:
PROJECTBUREAU HERBESTEMMING KERKEN

Ontwerpbureau:
TRACE tv
Tijdelijke vereniging van de onderzoeksgroep ArcK van de Faculteit Architectuur en Kunst (ARK)
Universiteit Hasselt / Architecten Broekx-Schiepers / Architect Saidja Heynickx / UR architects

Eindrapport
12 juli 2019

CONTEXT

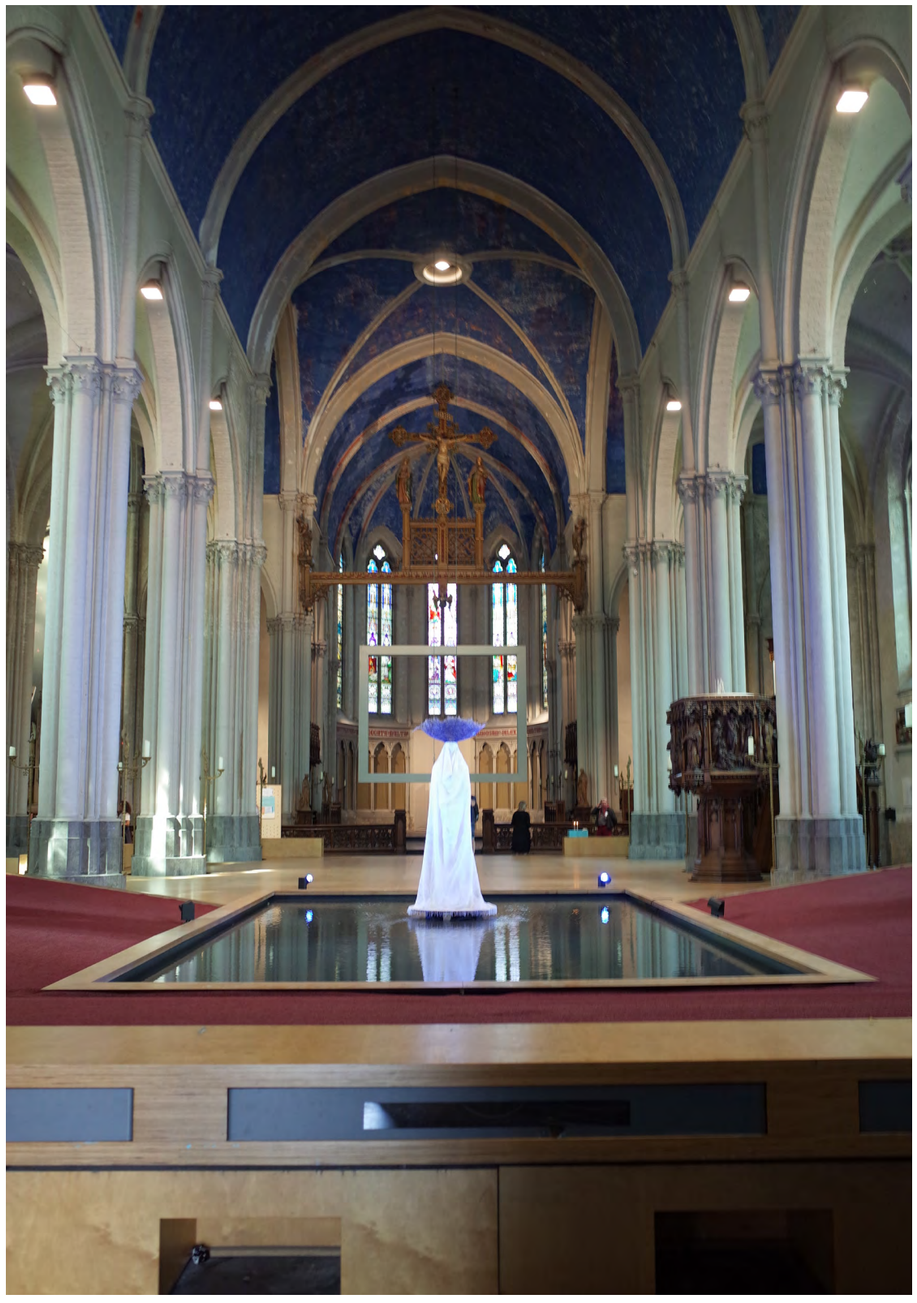
Heilige Magdalenakerk Brugge

LUCHTFOTO

KERK

Heilige Magdalenakerk Brugge

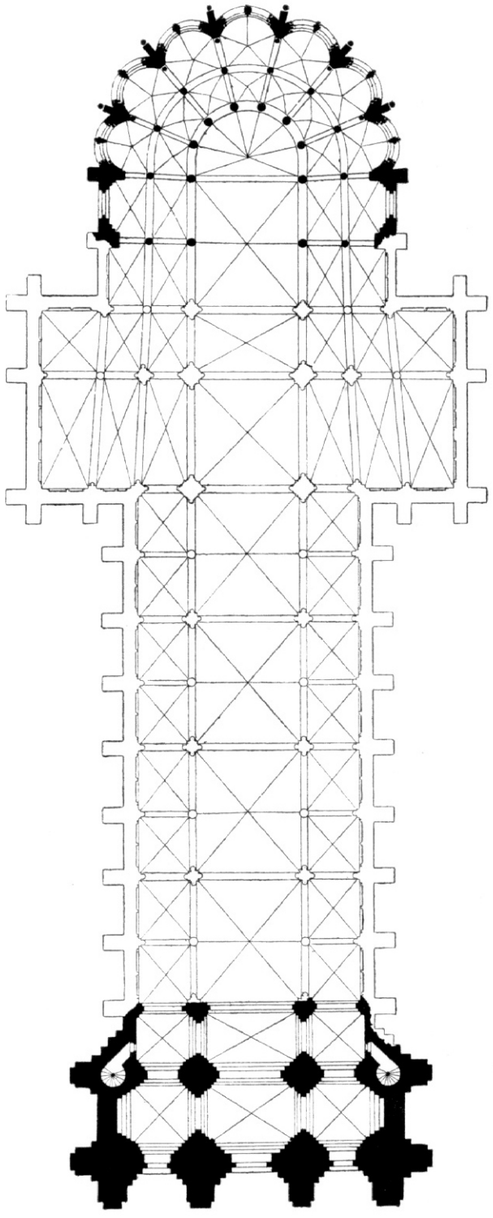

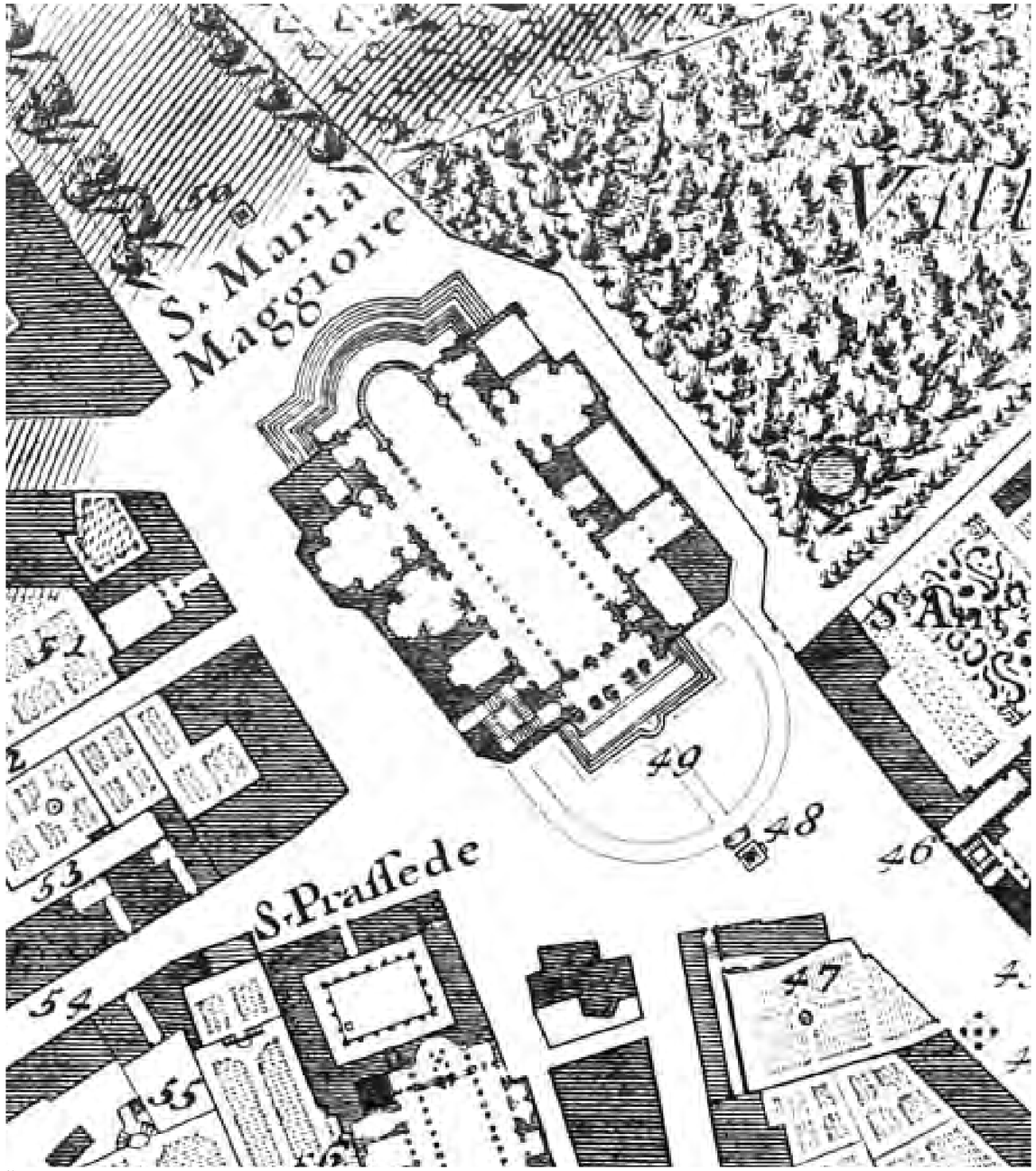
HET INTERIEUR

2. KERKCAFÉ

Scenario 4b: Droomscenario - Café als 'halo'

01

02

HISTORISCHE REFERENTIES

(01) Saint-Denis, Parijs: toevoeging deambulatorium aan koor (abt Suger, 12de eeuw) (02) Santa Maria Maggiore, Rome: koorgevel met trappenpartij maakt stedelijke ruimte (17de eeuw)

2. Gebruiksmogelijkheden in relatie tot koor

Als indicatie tonen we verschillende opties voor het koor als sacrale ruimte en tegelijk de gebruiksmogelijkheden voor de nieuwe ruimte van het deambulatorium. (Deze zijn onderling ook uitwisselbaar.) We vertrekken hierbij van het vervangen van delen van de koormuur door beglaasde (buiten)deuren (die akoestisch ook goed af kunnen sluiten) met voorhangende gordijnen. Ook de nieuwe gevel naar het park toe kan visueel gesloten worden met gordijnen.

2.1 Gescheiden gebruik

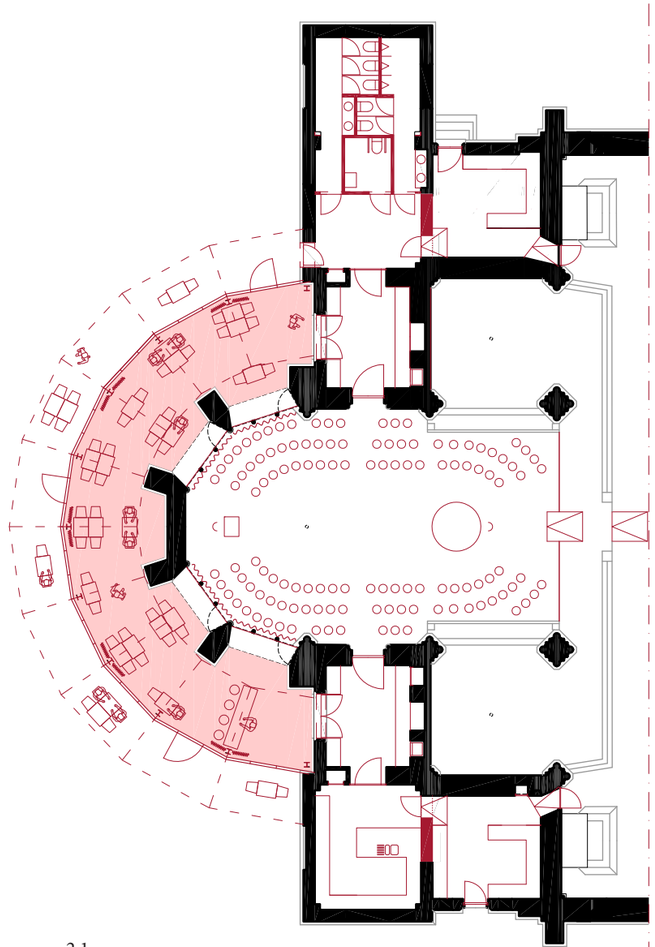
De tussendeuren zijn gesloten en de gordijnen ervoor dicht. In het koor tekenen we een maximale bezetting met een oase-opstelling. We tonen het gebruik van het deambulatorium als koffieplek of kerkcafé dat zich volledig opent naar het park. De toog aan de westkant kan mobiel zijn en weggerold worden in de naastliggende passage/bergruimte. (Een terrasruimte kan op verschillende manier uitgewerkt worden. We voorzien hier het omliggende terrein als licht omhoog hellend tot aan het café in analogie met de hellingen op het naastliggende speelterrein.)

Liturgie: 124 zitplaatsen
Kerkcafé: max. 56 personen

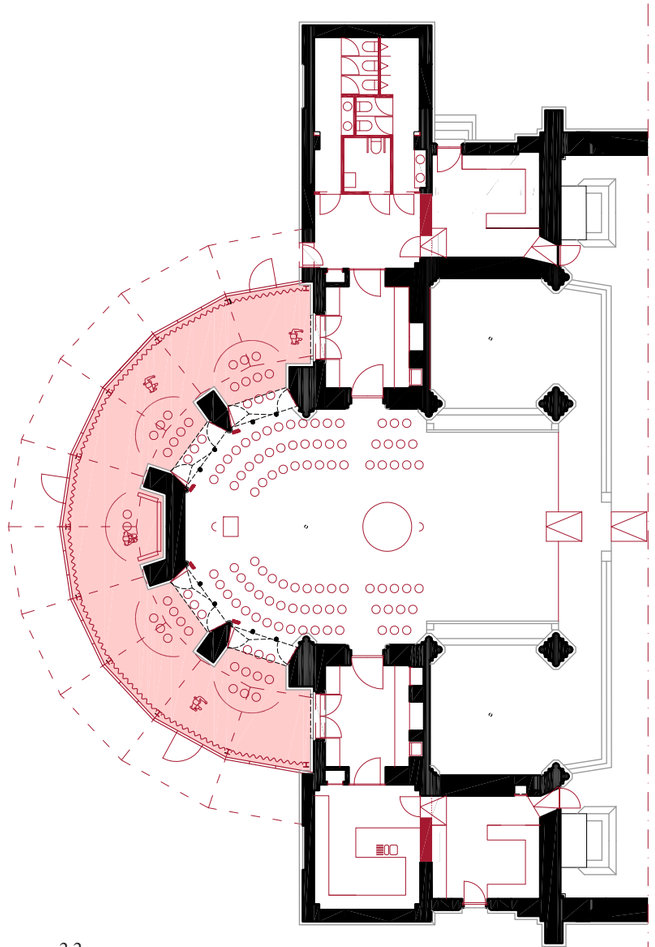
2.2 Gecombineerd gebruik

De tussendeuren en de gordijnen ervoor zijn open. De ruimte van het deambulatorium kan gebruikt worden als uitbreiding van het koor en kan zitplaatsen bevatten die als 'straalkapellen' opgevat zijn. De gordijnen tussen deambulatorium en het park worden gesloten om het sacrale karakter van de liturgie te respecteren. (De koormuur achter het ambo behouden we en kan gebruikt worden als kleine kapel aan de parkzijde.)

Liturgie: 130 zitplaatsen

2.1

2.2

PLATTEGROND
schaal: 1/250

DEAMBULATORIUM

2. Gebruiksmogelijkheden in relatie met koor

2.3 Semi-gescheiden gebruik

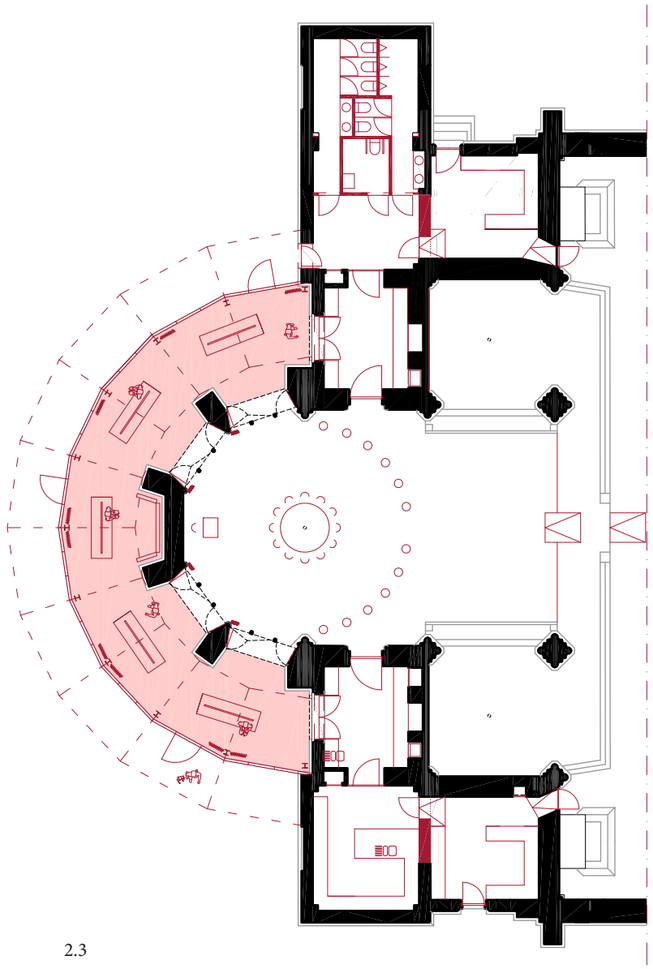
De tussendeuren zijn gesloten met de gordijnen ervoor open. Dit betekent dat de ruimtes akoestisch gescheiden zijn maar visueel of qua lichtinval open. In het koor tekenen we een gebedsviering in cirkelvormige opstelling. Het deambulatorium kan hier bijvoorbeeld gebruikt worden als tentoonstellingsruimte.

Liturgie: 96 zitplaatsen

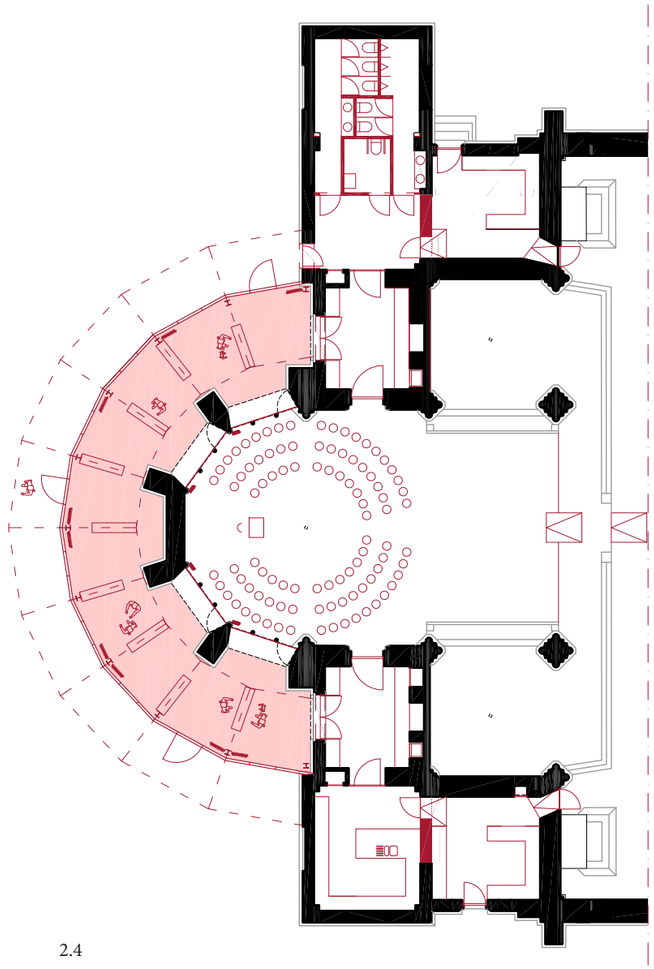
2.4 Semi-gecombineerd gebruik

De tussendeuren en de gordijnen ervoor zijn open. De ruimte van het deambulatorium kan gebruikt worden als ommegang met rustplaatsen/zitbanken die zowel naar binnen als naar buiten gericht kunnen worden. In het koor tekenen we een kleine tafeldienst. Het deambulatorium functioneert hier als verstilde ruimte zonder dat deze een uitbreiding hoeft te zijn van de liturgische activiteit in het koor.

Liturgie: 12 zitplaatsen

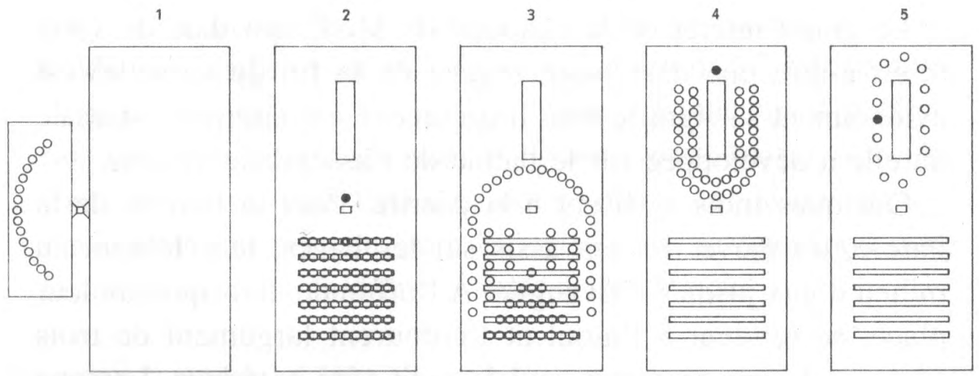

2.3

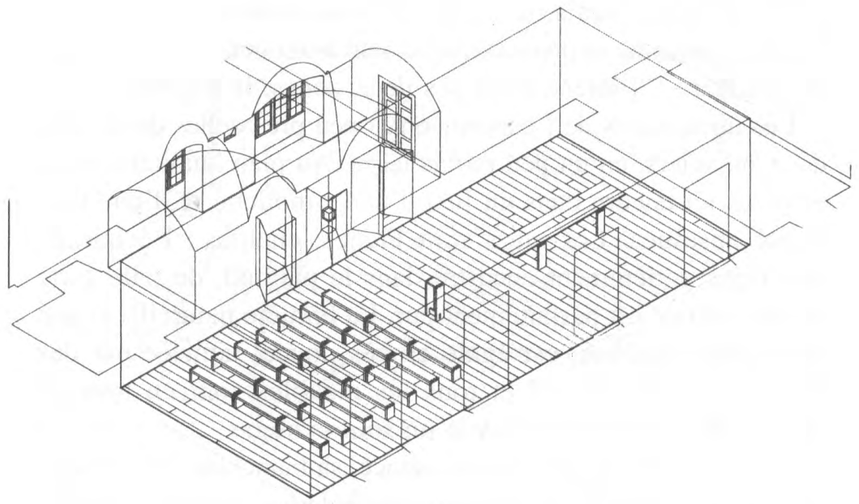

2.4

PLATTEGROND
schaal: 1/250

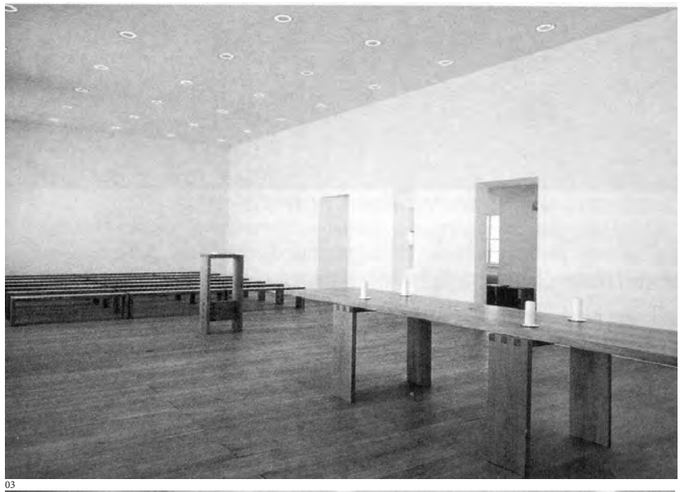
01

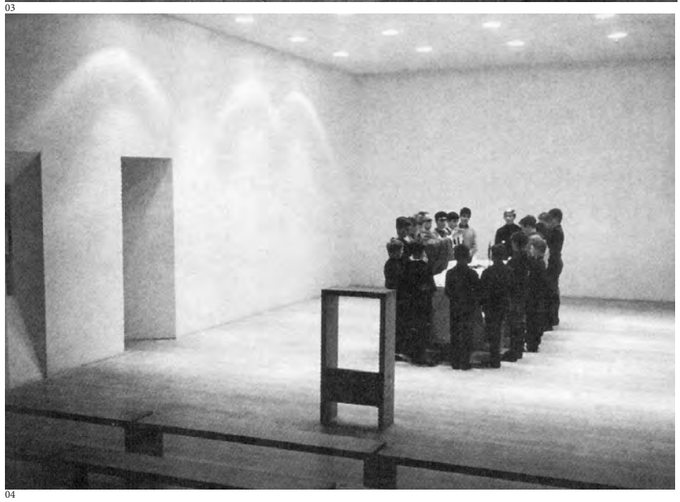
02

3. LITURGISCHE RUIMTE

Liturgische beweging

03

04

(01, 02, 03 & 04)
Abdij van Melk (AT), Studentenkapel
Ottokar Uhl, 1966
1 aanbidding 2 woord 3 offerande 4 eucharistie (grote groep) 5 eucharistie (kleine groep)

2. KERKCAFÉ

Scenario 4b: Droomscenario - Café als 'halo'

AXONOMETRIE

SmallTalk 36 Herbestemming Kerken

Atelier Vlaams Bouwmeester, Ravensteingalerij Brussel, 14 januari 2020

PROJECTBUREAU HERBESTEMMING KERKEN - NIEK DE ROO
email: projectbureau@herbestemmingkerken.be

Het Projectbureau 'Herbestemming Kerken' is een initiatief van:

- De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands beleid en Onroerend Erfgoed.
- De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding.
- De Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG), mede-optredend namens het Kenniscentrum Vlaamse Steden en Vlinter (Koepel Vlaamse Streekontwikkelingsorganisaties).
- Het Team Vlaamse Bouwmeester van het Departement Kanselarij en Bestuur.
- Het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur.

Het Projectbureau werkt nauw samen met de Agentschappen Binnenlands Bestuur en Onroerend Erfgoed.

Ontwerpbureau:
TRACE tv
Tijdelijke vereniging van de onderzoeksgroep ArcK van de Faculteit Architectuur en Kunst (ARK) Universiteit Hasselt / Architecten Broekx-Schiepers / Architect Saidja Heynickx / UR architects

adres: Universiteit Hasselt / Campus Diepenbeek, Agoralaan Gebouw D, B-3590 Diepenbeek
email: tvtrace@uhasselt.be

Prof. Dr. Koenraad Van Cleempoel, Dr. Bie Plevoets / tel: 011 29 21 13
Prof. Arch. Jo Broekx, Arch. Marcella Schiepers / tel: 011 32 15 99
Prof. Arch.-Int.Arch Saidja Heynickx / tel: 0472 955 273–
Prof. Ir. Arch. Nikolaas Vande Keere, Ir. Arch. Regis Verplaetse / tel: 02 732 08 22

Afbeelding: Onze-Lieve-Vrouw Kerk, Kortenberg. Het doksaal voor zijn vergroting (9 mei 1970), fotograaf onbekend, uit Denis, F. (1982) Kortenberg onze parochie. Brussel: Van Ruys, p.122